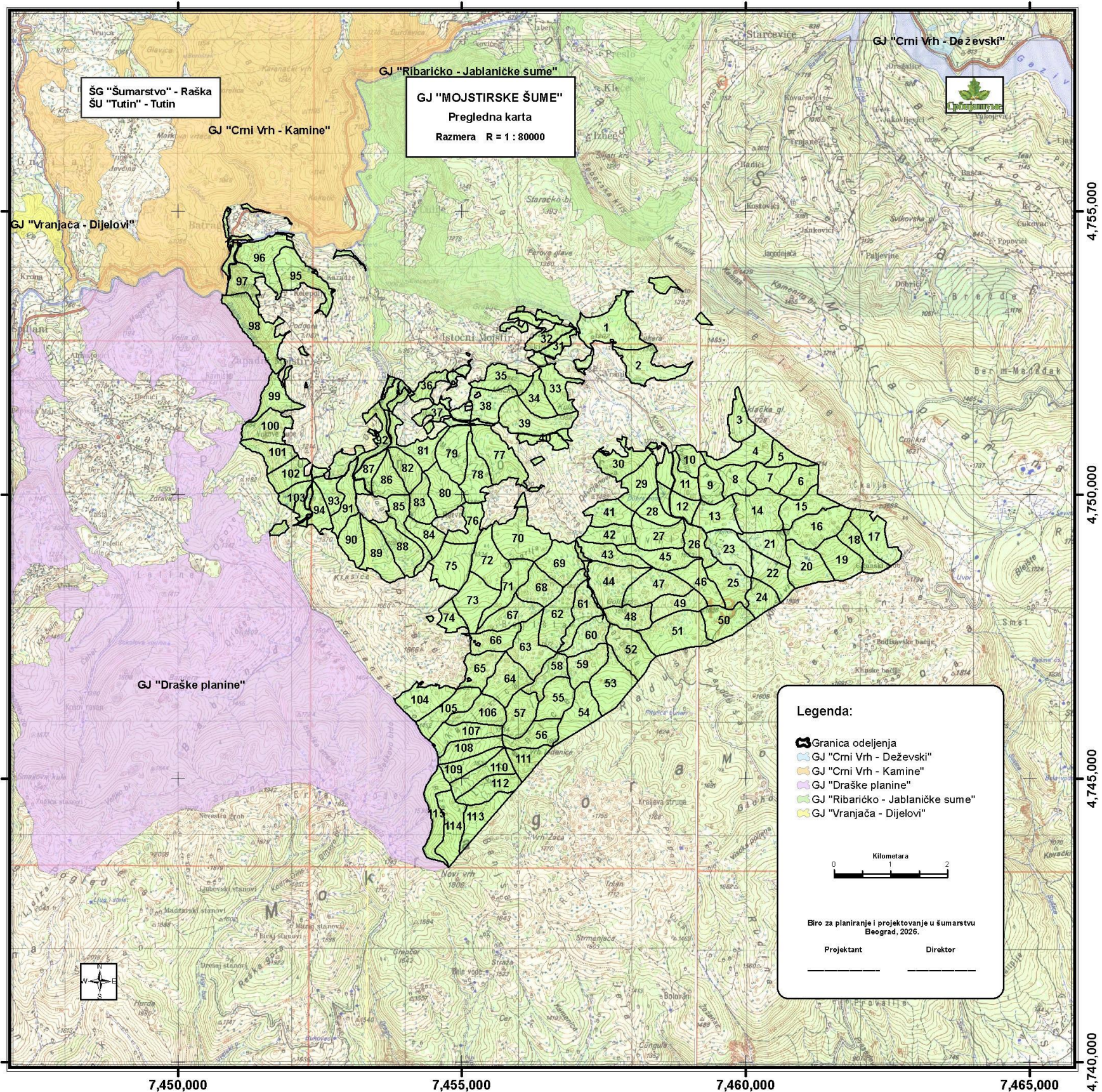

ПД “Србијашуме” д.о.о. БЕОГРАД
ШГ „Шумарство“- Рашка
ШУ „Тутин“- Тутин

Привредно друштво за газдовање шумама
„Србијашуме“ д.о.о. Београд
Биро за планирање и пројектовање
у шумарству - БЕОГРАД
Број: 517
Датум: 31. 08 2026 год.

ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА
ЗА
ГЈ „МОЈСТИРСКЕ ШУМЕ“
(2027- 2036)

Биро за планирање и пројектовање у шумарству
Београд, 2026. год.

1.0. УВОД

1.1. Уводне информације и напомене

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ налази се у саставу Горњеибарског шумског подручја, којим газдује Шумско газдинство „Шумарство“ - Рашка, преко Шумске управе „Тутин“, као саставни део ПД „Србијашуме“ д.о.о.- Београд.

Цела газдинска јединица се налази на територији општине Тутин.

Прикупљање података за израду ОГШ извршено је по јединственој методологији за све државне шуме којима газдује ПД „Србијашуме“ д.о.о.- Београд, користећи „Каталог шифара“ за информациони систем о шумама Србије, а подаци су механографски обрађени.

Прикупљање таксационих података урадила је мешовита екипа „Бироа за планирање и пројектовање у шумарству“ (издвајање састојина) и екипа ШГ „Шумарство“ Рашка, ШУ „Тутин“ (премер састојина).

Обрада прикупљених теренских података и писање текстуалног дела ОГШ, поверено је Бироу за планирање и пројектовање у шумарству из Београда.

За ГЈ „Мојстирске шуме“ ово је осмо уређивање ове газдинске јединице. Првобитно ГЈ „Мојстирске шуме“ била је у саставу ГЈ „Мојстирско - Драшке шуме“, а прво уређивање извршено је 1959. године, друго 1970, треће 1976, четврто 1986, пето 1996, када је газдинска јединица „Мојстирско - Драшке шуме“ подељена на две јединице: „Драшке планине“ и „Мојстирске шуме“, шесто уређивање извршено је 2006. године, седмо 2016. па тако да ова инвентура представља осмо уређивање газдинске јединице.

Прикупљање података на терену и обрада извршени су према одредбама Закона о шумама („Службени гласник Републике Србије“, бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18), Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“ бр. 43/11, 76/18, 95/18 и 94/24), у складу са Правилником основе газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр. 18/2024).

Поред тога уважене су и одредбе које се односе на газдовање шумама у ниже наведеним законима, правилницима и осталим актима и то:

Закон о шумама (Сл. гл. РС бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18 - др. закон);

- Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (Сл. гл. РС, бр. 122 од 18/од 8. марта.2024. године);
- Правилник о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама (Сл. гл. РС бр. 65/11, 47/12, 8/17);
- Правилник о шумском реду (Сл. гл. РС бр. 38/11, 75/16, 94/17, 87/21);
- Правилник о облику и садржини шумског жига, обрасцу пропратнице, односно отпремнице, условима и начину жигосања посеченог дрвета, начину вођења евиденције и начину жигосања, односно обележавања четинарских стабала намењених за новогодишње и друге празнике (Сл. гл. РС бр. 93/16);
- Правилник о садржини средњорочног плана заштите шума од биљних болести и штеточина (Сл. гл. РС бр. 36/11);

Закон о заштити природе (Сл. гл. РС бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18 - др. закони 71/21);

- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување (Сл. гл. РС бр. 35/10);
- Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја (Сл. гл. РС, бр. 97/15);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Сл. гл. РС бр. 5/10, 47/11, 32/16, 98/16);
- Правилник о начину обележавања заштићених природних добара (Сл. гл. РС бр. 30/92, 24/94, 17/96);
- Уредба о еколошкој мрежи (Сл. гл. РС бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите (Сл. гл. РС бр. 31/12);
- Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (Сл. гл. РС бр. 31/05, 45/05 - исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/18 - др. закон);
- Одлука о стављању под заштиту биљних врста као природних реткости (Сл. гл. РС бр. 11/90, 49/91);

Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (Сл. гл. РС бр. 135/04, 8/05 - исправка, 41/09);

- Правилник о квалитету репродуктивног материјала топола и врба (Сл. гл. РС бр. 76/09);

Закон о дивљачи и ловству (Сл. гл. РС бр. 18/10, 95/18 - др. закон);

- Правилник о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете (Сл. гл. РС бр. 2/12);

- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња (Сл. гл. РС, бр. 72/10);

Закон о заштити животне средине (Сл. гл. РС бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. Закон, 94/24 - др. Закон);

Закон о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр. 94/2024);

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр. 135/04, 88/10);

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр. 114/08);

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (Сл. гл. РС бр. 135/04, 25/15, 109/21);

Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности (Сл. лист СРЈ - Међународни уговори бр. 11/01);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Сл. гл. РС - Међународни уговори бр. 102/07);

Закон о водама (Сл. гл. РС бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18 - др. закон);

- Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе (Сл. гл. РС, бр. 72/17, 44/18 - др. закон и 12/22);
- Водопривредна основа Републике Србије (Сл. гл. РС бр. 11/2002)

Законом о пољопривредном земљишту (Сл. гл. РС бр. 62/06, 65/08 - др. закон, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18 - др. закон);

Закон о планирању и изградњи (Сл. гл. РС бр. 72/09, 81/09-испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23);

Закон о просторном плану Републике Србије од 2010-2020 (Сл. гл. РС бр. 88/10);

Закон о путевима (Сл. гл. РС бр. 41/18, 95/18 - др. закон и 92/23- др. закон);

Закон о заштити од пожара (Сл. гл. РС бр. 111/09, 20/15, 87/18, 87/18 - др. закон);

Закон о државном премеру и катастру (Сл. гл. РС бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 - одлука УС, 96/2015, 47/2017 - аутентично тумачење, 113/2017 - др. закон, 27/2018 - др. закон, 41/2018 - др. закон, 9/2020 - др. закон и 92/2023 - др. закон);

Закон о накнадама за коришћење јавних добара (Сл. гл. РС бр. 95/18, 49/19 и 92/23);

Закон о одбрани (Сл. гл. РС бр. 116/07, 88/09, 88/09 - др. закон, 104/09 - др. закон, 10/15 и 36/18);

Закон о стандардизацији (Сл. гл. РС бр. 36/09 и 46/15);

При спровођењу ове ОГШ шумско газдинство је обавезно да се придржава одредби напред наведених закона. У томе ће сарађивати са органима (инспекторима) који се старају о извршењу одговарајућих Закона.

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ подељена је на 116 одељења, са просечном површином 36,69 ha.

Основа се састоји из следећих делова:

- Текстуални део
- Табеларни део
- Геореференцирана база података
- Карте

Период важења ове основе је 01.01.2027. до 31.12.2036. године.

1.2. Топографске прилике

1.2.1. Географски положај газдинске јединице

Територијално газдинска јединица „Мојстирске шуме“ припада југозападном делу Србије, а њене шуме и шумска земљишта налази се на територији општине Тутин где заузимају јужни и југоисточни део општине. Газдинска јединица припада Горњеибарском шумском подручју, налази се на

територији катастарских општина КО Источни Мојстир, КО Западни Мојстир и КО Драга. Сама газдинска јединица је и добила име по селима Источни и Западни Мојстир.

Ова газдинска јединица формирана је из једног комплекса шума и има правац пружања северозапад-југоисток, југ-североисток.

По свом географском положају налази се између 20° 23’ и 20° 33’ источне географске дужине од Париза и између 42° 49’ и 42° 57’ северне географске ширине.

У привредном смислу ова газдинска јединица припада Рашком округу.

1.2.2. Границе

Газдинска јединица се састоји из само једног великог комплекса. Са јужне и југоисточне стране газдинска јединица се граничи са општинама Исток и Зубин поток. Са северне стране граница газдинске јединице пада до реке Ибар, са источне стране се граничи са општином Зубин поток. Са североисточне стране газдинска јединица се граничи са газдинском јединицом „Рибарићко-Јабланичке шуме“, а са скоро целе западне стране, граничи се са ГЈ “Драшке планине“, а мањим делом граничи се са приватним поседом.

Почевши од највише коте 1841м.н.в. газдинска јединица се протеже гребеном, који је због кречњачке рељефне структуре слабо изражен, до коте 1808m (Крински врх) изнад Понора, до Сувог Блата, даље до коте 1801m Врх Леденице, све до коте 1812m Нови Врх, затим се све време граница спушта правцем од истока ка југозападу пратећи граничну линију општина Тутин и Исток.

Од коте 1812m граница ГЈ „Мојстирске шуме“ спушта се правцем север - југ границом КО Западни Мојстир и КО.Драга, низ суви поток, Пољански до, који се у доњем делу зове Драшка Суховара, а пролазећи преко Пољане, Сломне Горе, Вукове Рупе и кроз неприступачну клисуру која се спаја са Ибром на коти 800m.

Јужна граница газдинске јединице пружа се реком Ибар око 2 km да би ниже од бетонског моста, граница ишла неправилно и кривудаво чинећи села Западни и Источни Мојстир енклаве унутар газдинске јединице.

Источна граница ГЈ пружа се граничном линијом општина Тутин и Зубин поток, која се преко коте 1382 m пење на коту 1729 m (Окличка глава) и даље преко коте 1622 m спаја са котом 1841 m.

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ је својим већим делом хомогена целина, а мањим делом је расцепкана око села Источни и Западни Мојстир.

Спољне границе ове газдинске јединице, према општинама Исток и Зубин Поток , као и према ГЈ „Драшке планине“ су јасне и обележене на терену, док је северна граница према мојстирским селима неправилна и њено обележавање је сложено.

Треба истаћи да су све границе ове газдинске јединице (унутрашње и спољне) материјализоване на терену и обележене у складу са правилником.

1.2.3. Површина

Газдинска јединица налази се на територији општине Тутин. Стање површина према врсти земљишта (начину његовог основног коришћења) приказано је следећом табелом:

Табела 1. Стање површина према врсти земљишта

Општина		Шуме и Шумско земљ.				Остало земљиште			Укупно површина
		Шуме	Шумске културе	Шумско земљиште	Свега	Неплодно	За остале сврхе	Свега	
Тутин	ha	3.944,25	0,0	101,46	4.045,71	154,37	53,67	210,59	4.256,30
	%	92,7	0,0	2,4	95,1	3,6	1,3	4,9	100,0
Укупно ГЈ	ha	3.944,25	0,0	101,46	4.045,71	154,37	54,32	208,04	4.256,30
	%	92,7	0,0	2,4	95,1	3,6	1,3	4,9	100,0

Површина газдинске јединице „Мојстирске шуме“ износи 4.256,30 ha, шуме и шумско земљ. заузимају 4.047,61 ha (95,1%), остало земљиште заузима 208,04 ha (4,9%) површине газдинске јединице.

Укупно обрасло земљиште заузима 3.944,125 ha (92,7%) површине, од тога сву површину шуме заузимају 3.944,25 ha (92,7%), док шумских култура нема. На шумско земљ. отпада 103,36 ha (2,4%), на неплодно 154,37 ha (3,6%), а на земљиште за остале сврхе 53,67 ha (1,3%) од површине газдинске јединице.

1.3. Имовинско правно стање

1.3.1. Државни посед

Приликом израде Основе газдовања шумама „Мојстирске шуме“ израђене су катастарске карте на основу задњег катастарског стања 2025. године за све катастарске општине по катастарским парцелама које су обухваћене газдинском јединицом „Мојстирске шуме“. Све парцеле које се налазе у основи имају државни облик својине - Република Србија, а ималац права - корисник парцела је ПД “Србијашуме“ д.о.о и „Месна заједница Мојстир“.

1.3.2. Рекапитулација по КО

Табела 2. Рекапитулација површина по КО у ГЈ „Мојстирске шуме“

Катастарска општина	Површина парцела	Површина у основи	Облик својине	Ималац права	Напомена
	м²	м²			
Источни Мојстир	24953361	24953361	Државна РС	ПД „Србијашуме“ д.о.о.	
Источни Мојстир	5026723	5026723	Државна РС	„Месна заједица Мојстир”	
Западни Мојстир	11013081	11013081	Државна РС	ПД „Србијашуме“ д.о.о.	
Западни Мојстир	1566121	1566121	Државна РС	„Месна заједица Мојстир”	
Драга	3675	3675	Државна РС	ПД „Србијашуме“ д.о.о.	
Укупно општина Тутин	42562961	42562961			
Укупно Газдинска јединица	42562961	42562961			

Укупна површина газдинске јединице износи 4.256 ha 29 ag 61 m² и налази се на територији општине Тутин.

Према облику својине цела газдинска јединица је у својини Републике Србије, а према имаоцу права - ПД „Србијашуме“ д.о.о и „Месна заједница Мојстир“. На једној катарској парцели број 1477/6 КО „западни Мојстир“ (одсек 75 b) у поступку је судски спор, па на основу Судског решења у овом уређајном периоду у том одсеку нису планирани никакви радови (прелазно газдовање). Судско решење се налази у Прилогу Основе.

Детаљан приказ имовинско правних односа по парцелама приказан је у табели Списак парцела која се налази у прилогу ове Основе (Прилог број 1)

1.4. Релјеф и геоморфолошке карактеристике

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ се налази на северним падинама планине Мокра Гора која је североисточни огранак Проклетија. Шуме доброг квалитета се налазе на крашкој подлози и на надморској висини најчешће између 1700 m и 1800 m. Највиши врхови су: Јаребиње 1841 m, Леденице 1804 m, Оклачка Глава 1731 m.

Релјеф Мокре Горе има све особине карстног релјефа што значи да је релјеф ближи динарским него проклетијским планинама. Морфолошки преовлађују заравни и кршеви са пуно вртача, чукара. У целој овој планинској области срећу се мање планине и брда чији релјеф зависи од састава геолошке подлоге. Кречњачки масиви су више огољени и еродирани. Релјеф на подручју шкриљаца и на растреситим седиментима је блажи, а са већом количином воде и услови за шумску вегетацију су бољи. Услед дуготрајног искоришћавања и потискивања шума са ових терена и овде су присутни ерозион процеси.

У мојстирским планинама основна експозиција је према северозападу, мада су и остале експозиције присутне, највиша кота је 184 m, најнижа кота је (у Ибру) око 800 m, што значи да је висинска разлика 1000 m, а највећи део газдинске јединице простире се у појасу од 1200 м.н.в. до 1700 м.н.в.

1.5. Геолошка подлога и типови земљишта

Геолошки састав је хетероген, јављају се разне врсте стена, а њихова заступљеност је неједнака.

Палеозојски седименти јављају се у компактној целини, а обухватају подручје газдинских јединица: „Рибарићко-Јабланичке“, „Мојстирске шуме“ и „Драшке планине“.

Ти седименти су представљени: шкриљцима, пешчарима, филитима, аргилошистима. Палеозојски шкриљци састоје се од плочастих зелених филита, глинаца, глинастих шкриљаца и пешчара. Палеозојски шкриљци се релативно брзо распадају и земљиште на њима се лако обнавља. Материјал који дају приликом распадања може бити песковит или глиновит, а погодан је за развој вегетације.

Кречњаци тријасни, кредни, као и палеозојски граде планину Мокра гора. Тријасни кречњаци су масивни мада могу бити и плочасти. На њима су изграђени карстни облици, али су шарпе плитке и има их мало, док вртача, увала, као и долина има много. Пропустљивост кречњака је велика, чак и у акумулативним депресијама какве су вртаче и увале. Тријасни кречњаци се пружају у виду појаса ка Мокрој гори.

Алувијални наноси се налазе у кориту реке Ибар.

Од земљишта су заступљени следећи типови : рендзина на кречњаку, посмеђена рендзина, смеђе кисело на пешчару, кисело рудн и смеђе на палеозојским шкриљцима и скелет-камењар.

Рендзина на кречњаку преовлађује на потезу Мојстирско-Драшких планина. Среће се у разним фазама развоја. На огољеним кречњацима, на деловима где је ерозија нешто развијенија преовлађује иницијална фаза - сироген рендзина. На таквим теренима огољених површина је доста (чак до 80%), а плитко земљиште је измешано са пуно одломака кречњака.

На већим масивима једрог кречњака и на издробљеном кречњаку среће се стадијум мулрендзине, а то је црна и растресита рендзина чији профил није дубљи од 10cm. Типична мулрендзина доминира заравнима са благим нагибима, али је има и у вртачама и увалама. Покривеност кречњака земљиштем на таквим теренима је већа али ипак не прелази 50-70% површине.

Рендзина припада маси земљишта А-С профила. Под шумом профил је Ао-А1-С, на издробљеном кречњаку има профил (А)-С, а са велике површине кречњака огољене и без земљишта на површину избија С хоризонт.

По текстури рендзина спада у тешку иловачу или лаку глинушу, садржи велику количину праха, а мање крупног песка. Воду релативно добро упија, али лако и пропушта. Аерација је добра, а земљиште је подложно ерозији, има доста велики проценат хигроскопске влаге, и не садржи CaCO_3 у виду праха.

Рендзина у овом подручју највише одговара шуми и пашњацима.

Посмеђена рендзина у овој газдинској јединици налази се само у околини села Батраге.

То су већином плитка земљишта, са профилом до 35cm ретко где више, док нека земљишта могу имати доста скелета и на тим пределима најчешће су формиран пашњаци, а ређе расте шума.

Смеђе кисело земљиште на пешчару заузима локалитет на десној страни Ибра.

Кисело смеђе земљиште је дубљег профила, што и поред изражене киселости (посебно потенцијалне киселости и за јединицу и по pH - вредности ниже од активне киселости), омогућава релативно повољне хемијске карактеристике (обезбеђеност хранљивим материјама и стање апсорптивног комплекса). Физичка својства омогућавају отпорност на климатске промене, тј. земљиште је отпорније на сушу, али осетљиво на интензивне узгојне захвате.

Примарну вегетацију на овом земљишту на нижим пределима чинила је грабова и храстова шума, а на вишим висинама буква и четинари.

Плитко и неразвијено земљиште спада у лаку, а дубље у тешку иловачу. Скелета има у разним профилима од 3% - 39%.

Кисело рудн и смеђе земљиште на палеозојским шкриљцима је ретка појава на просторима ове газдинске јединице.

Скелет - камењар заузима знатне површине на више места: у долини реке Ибар, у клисури реке Суховаре и око села Западни и Источни Мојстир.

Настанак скелета - камењара везан је за уништавање биљног покривача и одношење ситне земље ерозионим процесом, водом или ветром. Брзо стварање камењара уследило је после крчења шуме и разоравања пашњака што је омогућило ерозионе процесе.

1.6. Хидрографске карактеристике

Карстни рељеф условљава да је газдинска јединица јако сиромашна изворима и водним токовима. Повремено у току године за време јаких падавина и за време топлења снега водни токови се напуне са мањом количином воде, али се ни ти токови не задржавају јер вода понире.

На простору газдинске јединице „Мојстирске шуме“ изражена су три потока који делимично или повремено имају површинску воду. То су Вукова река, Мојстирска река и Драшка Суховара која је и сама граница између ГЈ „Мојстирске шуме“ и ГЈ „Драшке планине“.

Вукова река извире у 12. одељењу код места званог Добра вода и протиче кроз ГЈ у дужини 650 m. Мојстирска река извире у 85. одељењу и после неколико стотина метара понире. Драшка Суховара горњим и средњим током има суво корито и то од 115. до 103. одељења. Од 103. до 97. одељења јавља се повремено површинска вода која на више места понире. Остали мањи водотоци који се уливају у ове потоке, само у току пролећа и после отапања снега имају воду мада и она понире.

Што се тиче изворске воде њима је газдинска јединица сиромашна, али од извора који не пресушују треба поменути „Понор“ у 22. одељењу на 1500мнв., „Добре воде“ у 12. одељењу на 1370 мнв., као и „Заборине“ у 103. одељењу на 1130 мнв.

Сви напред наведени водотоци гравитирају према реци Ибар и чине њене десне притоке.

Ибар извире на северној страни Хајле на 1365 м.н.в. из шест извора и улива се у Западну Мораву као њена највећа десна притока на 5 km узводно од Краљева. У простору општине Тутин корито Ибра је клисура, што подразумева да је и у току уз газдинску јединицу „Мојстирске шуме“.

1.7. Клима

Клима делује веома снажно на биљни свет. Она условљава распоред и грађу биљног покривача. Делује комплексно, али делују и њени поједини елементи посебно. Важан је чинилац у педогенези земљишта и лимитирајући фактор у развоју одређених биљних врста, преко температурних односа, величине и распореда водених токова и др.

Према Делијанићу и др. (климатска рејонизација Југославије) Сјеничко - Пештерска висораван припада „II С“ подреону који има сва обележја климе висија, односно континенталну климу модификовану компонентама климе висија.

Зима је дуга, оштра и сурова, са хладним и оштрим ветровима, великим снежним наметима и вејавицама. Пролеће је врло кратко, од почетка маја до краја јуна. Лето је кратко, свеже, са хладним и ветровитим ноћима који отклањају жегу, тако да је у августу често ноћна и јутарња температура само 5 - 6 степени Целзијуса. Јесен је врло кратка, траје око два месеца, и у октобру већ почињу хладне јесење кише, а новембар је претежно већ зимски месец.

Појединих зимских дана температура ваздуха спушта се и до -30°C. Апсолутни минимум температуре ваздуха од -39°C забележен је 26. јануара 2006. године у метеоролошкој станици Карајукића Бунари.

Метеоролошка станица која је просторно најближа газдинској јединици „Мојстирске шуме“ је метеоролошка станица у Сјеници.

Табела 3. ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОДИНА, СЈЕНИЦА φ 43°17'N λ 20°00'E h 1038 m

ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОД.													
	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°C)													
Нормална вредност	-3.4	-1.8	2.2	7.0	11.6	15.3	17.0	16.8	12.3	8.0	3.2	-2.0	7.2
Средња максимална	1.9	4.0	8.1	13.0	17.8	21.9	24.1	24.7	19.5	15.2	9.5	3.0	13.6
Средња минимална	-7.9	-6.6	-2.8	1.4	5.3	8.7	10.0	9.8	6.5	2.5	-1.4	-6.1	1.6
Апсолутни максимум	17.2	20.6	21.9	26.8	30.3	32.2	34.7	36.2	33.3	29.1	27.3	17.2	36.2
Апсолутни минимум	-34.8	-29.7	-24.2	-12.7	-3.8	-1.0	0.3	1.3	-6.3	-11.5	-26.0	-28.6	-34.8
Ср. бр. мразних дана	27.6	23.8	21.8	10.0	1.6	0.2	0	0	1.3	9.0	18.3	25.8	139.4
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0	0	0.7	2.8	3.2	0.3	0	0	0	7.0
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													
Просек	83.5	79.9	75.9	72.2	73.0	73.3	71.7	72.1	76.5	78.6	81.1	84.4	76.9
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	88.0	100.7	146.9	162.7	195.6	229.3	258.3	247.6	172.8	143.2	95.7	75.0	1915.8
Број ведрих дана	3.5	3.5	4.1	3.7	2.5	4.0	6.1	7.2	3.9	4.4	3.3	3.2	49.4
Број облачних дана	12.9	11.8	10.9	9.3	8.0	6.5	4.9	3.7	7.3	8.7	11.1	14.1	109.2
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	48.3	53.1	56.6	57.9	82.6	79.7	74.7	63.5	75.9	71.8	67.8	64.7	796.6
Мах. дневна сума	38.1	60.5	71.4	30.4	42.6	66.4	53.4	77.2	42.8	60.4	73.6	59.3	77.2
Ср. бр. дана ≥ 0.1 mm	14.2	14.4	14.0	14.9	16.2	14.4	12.4	11.4	13.7	13.2	12.1	15.2	166.1
Ср. бр. дана ≥ 10.0 mm	1.1	1.4	1.6	1.4	2.8	2.4	2.7	2.0	2.6	2.4	2.1	1.8	24.3
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
Снегом	12.8	12.5	10.9	4.1	0.7	0	0	0	0	1.6	5.6	11.6	59.8
снежним покривачем	25.0	21.4	15.0	2.9	0.2	0	0	0	0	1.4	6.2	20.3	92.4

ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОД.													
	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
Маглом	7.9	4.8	3.3	2.1	6.3	10.6	10.9	11.8	10.9	10.9	7.0	8.5	95.0
градом	0	0	0	0.3	0.3	0.3	0.2	0.4	0.1	0.1	0	0	1.7

Температура ваздуха

Средња годишња температура ваздуха измерена на метеоролошкој станици Сјеница (период 1991 - 2020. година) износи 7,2 °С. Најтоплији месец је јул (17,0 °С), а најхладнији је јануар (-3,4 °С). Апсолутни максимум температуре износи 36,2 °С. Апсолутни минимум температуре износи -34,8 °С.

Водени талози

Под воденим талозима подразумевамо све врсте кондензоване и сублимиране водене паре у атмосфери, које падају на земљу у течном или чврстом стању. Годишња сума падавина износи 796,6 mm. Највећа количина падавина је у мају месецу (82,6 mm), а најсувљи месец је фебруар (48,3 mm). Просечан број дана са снежним падавинама износи 59,8 дана, просечан број дана са снежним покривачем износи 92,4 дана, а просечан број дана под маглом износи 95,0 дана.

Релативна влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха је веома значајан фактор за развој шума и јавља се као опредељујући фактор транспирације биљака и површинског испаравања. Влажност земљишта највише зависи од релативне влаге ваздуха. Релативна влажност ваздуха је највећа у зимским месецима када су температуре ниске, док је у току лета најнижа. Сувоћа ваздуха лети има за последицу велику евапотранспирацију и исушивање земљишта до знатне дубине. Најниже вредности (Сјеница) су у јулу и августу, а највише у децембру и јануару. Просечна годишња релативна влажност ваздуха износи 76,9 %.

Индекс суше

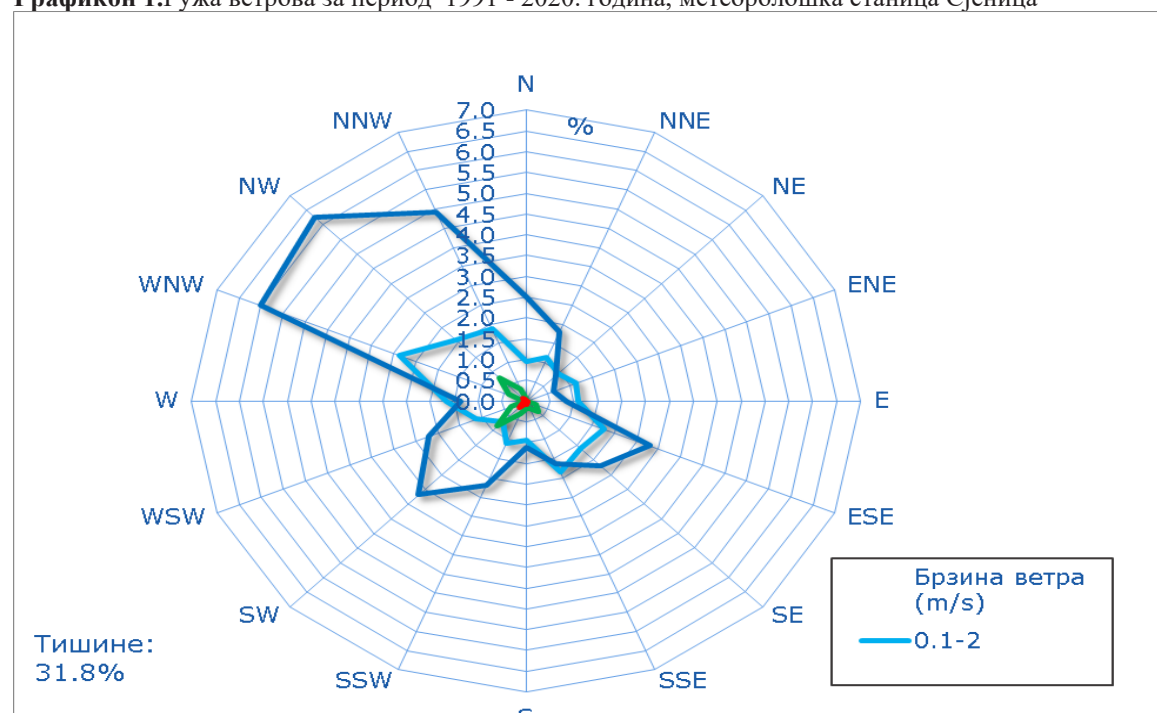
Погодна средства за доношење закључака о карактеру климе неког краја су климатски индекси, који се заснивају на подацима више климатских елемената. Најједноставнији индекси, који се заснивају на температури ваздуха и суми падавина, су Лангеов кишни фактор и Демартонов индекс суше.

Лангеов кишни фактор за ово подручје (Сјеница) износи 110,6 што значи да је клима овог краја хумидна (вредност кишног фактора од 100 до 160), односно спада у биоклиматски тип изразито шумских подручја.

Индекс суше по Де Мартону, према средњој количини падавина и средњој годишњој температури ваздуха, има вредност 46,3 што значи да према класификацији овог аутора ово подручје је са обилним отицањем воде (тип отицања воде егзореизам) тј. ово је изразито шумско подручје.

Ветар

Графикон 1.Ружа ветрова за период 1991 - 2020. година, метеоролошка станица Сјеница

Преовлађујућа ружа ветрова у подручју Сјенице је у смеру од запада-северозапада до севера-северозапада, као и у смеру југозапада и смеру исток-југоисток.

1.8. Опште карактеристике шумских екосистема

На развитак и данашње стање вегетације овог подручја, па самим тим и газдинске јединице, утицали су многобројни чиниоци, нарочито разноврсни облици рељефа, климатске карактеристике, као и човек.

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ према вертикалном распрострањењу шумске вегетације припада брдском, брдско - планинском и планинском појасу.

Сви типови шума Србије (у првом степену систематизације) улазе у одређене крупније јединице - комплексе (појасеве).

У брдским и планинским крајевима они су издиференцирани под утицајем три битна фактора за живот шумске вегетације: надморске висине, топлоте и влаге.

За ову газдинску јединицу издвојени су следећи комплекси (појасеви):

2. Комплекс (појас) ксеротермофолних слдуново церових и других типова шума
4. Комплекс (појас) мезофилних букових и буково-четинарских типова шума
6. Комплекс (појас) фригорофилних четинарских типова шума

Комплекси (појасеви) даље се расчлањују на ценолошке групе типова шума, на основу досадашњих сазнања о вегетацији и земљишту. Према наведеним критеријумима за ову газдинску јединицу издвојене су следеће ценолошке групе типова шума:

- 2.4. Шуме грабића и црног граба и грабића-јоргована (*Ostryo-Carpinion orientalis et Syringo-Carpinion orientalis*) на црницама и различитим еродираним земљиштима
- 4.2. Планинска шума букве (*Fagenion moesicae montanum*) на различим смеђим земљиштима,
- 4.6. Шума букве и јеле (*Abieti - Fagenion moesiacaе*) на смеђим земљиштима и лесивираним варијантама неких смеђих земљишта
- 4.7. Шума смрче, јеле и букве (*Abieti - Piceenion*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, terra fusci и избељеној terra fusci
- 6.1. Шума смрче (*Piceion excelsae*) на дистрично хумусним силикатним, смеђим подзоластим земљиштима и црницама на кречњацима

Ценолошке групе типова шума даље се рашчлањују на групе еколошких јединица, које представљају поједине биљне заједнице, најчешће ранга асоцијације окарактерисане земљиштем на којима се јављају. У овој газдинској јединици издвојене су следеће групе еколошких јединица:

- 2.4.2. Шума грабића са храстовима (*Carpino orientalis-Polyqercetum*) на парарендзинама и плићим гајњачама на лесу
- 4.2.1. Планинске шуме букве (*Fagetum moesiacaе montanum*) на различитим смеђим земљиштима,
- 4.6.2. Шума букве и јеле (*Abieti-Fagetum moesiacaе*) на сјајним шкриљцима, контактено метаморфним стенама, кварцитима и мермерисаним кречњацима
- 4.6.3. Шума букве и јеле (*Abieti-Fagetum serpentanicum*) на периодотитима, серпентинисаним периодотитима и серпентинитима
- на сјајним шкриљцима, контактено метаморфним стенама, кварцитима и мермерисаним кречњацима
- 4.7.1. Шума смрче, јеле и букве (*Piceo-Fago-Abietetum*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, terra fusci и избељеној terra fusci
- 4.7.2. Шума смрче и јеле (*Piceo-Abietetum*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, terra fusci и избељеној terra fusci
- 6.1.1. Шума смрче (*Piceion excelsae serbicum*) на дистричним хумусним силикатним смеђим земљиштима и црницама на кречњацима

2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА

2.1. Стање шума

2.1.1. Стање шума по намени - глобална и основна

1. Глобална намена 10. - Шуме и шумска станишта са производном функцијом
2. Глобална намена 12. - Шуме са приоритетном заштитном функцијом
3. Глобална намена 21. - Специјални природни резерват

Табела 4. Стање према глобалној намени

Намена Глобална	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом	75,09	1,9	24.626,1	2,3	328,0	611,5	2,3	8,1	2,5
12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом	17,71	0,4	1.319,8	0,1	74,5	27,3	0,1	1,5	2,1
21. Специјални природни резерват	3.851,45	97,6	1.063.878,2	97,6	276,2	26.108,5	97,6	6,8	2,5
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5

Глобална намена 10 - заступљена је са 75,09 ha (1,9%) по површини, 24.626,1 m³ по запремини (2,3%), са просечном запремином 328,0 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 8,1 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,5%.

Глобална намена 12 - заступљена је са 17,71 ha (0,4%) по површини, 1.319,8 m³ по запремини (0,1%), са просечном запремином 74,5 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 1,5 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,1%.

Глобална намена 21 - заступљена је са 3.851,45 ha (97,6%) по површини, 1.063.878,2 m³ по запремини (97,6%), са просечном запремином 276,2 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 6,8 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,5%.

1. Основна намена 10. - Производња дрвета
2. Основна намена 26. - Заштита земљишта од ерозије
3. Основна намена 55. - Специјални резерват природе I степена
4. Основна намена 56. - Специјални резерват природе II степена
5. Основна намена 57. - Специјални резерват природе III степена
6. Основна намена 66. - Стална заштита шума (изван газдинског третмана)

Табела 5. Стање према основној намени

Намена Основна	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
10. Производња дрвета	75,09	1,9	24.626,1	2,3	328,0	611,5	2,3	8,1	2,5
26. Заштита земљишта од ерозије	14,01	0,4	1.319,8	0,1	94,2	27,3	0,1	2,0	2,1
55. Специјални резерват природе I степена	102,06	2,6	9.839,9	0,9	96,4	205,2	0,8	2,0	2,1
56. Специјални резерват природе II степена	3.713,69	94,1	1.050.651,6	96,4	282,9	25.825,9	96,5	7,0	2,5
57. Специјални резерват природе III степена	35,70	0,9	3.386,7	0,3	94,9	77,4	0,3	2,2	2,3
66. Стална заштита шума (изван газдинског третмана)	3,70	0,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5

Основна намена 10 - заступљена је са 75,09 ha (1,9%) по површини, 24.626,1 m³ по запремини (2,3%), са просечном запремином 328,0 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 8,1 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,5%.

Основна намена 26 - заступљена је са 14,01 ha (0,4%) по површини, 1.319,8 m³ по запремини (0,1%), са просечном запремином 94,2 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 2,0 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,1%.

Основна намена 55 - заступљена је са 102,06 ha (2,6%) по површини, 9.839,9 m³ по запремини (0,9%), са просечном запремином 96,4 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 2,0 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,1%.

Основна намена 56 - заступљена је са 3.713,69 ha (94,1%) по површини, 1.050.651,6 m³ по запремини (94,1%), са просечном запремином 282,9 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 7,0 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,5%.

Основна намена 57 - заступљена је са 35,70 ha (0,9%) по површини, 3.386,7 m³ по запремини (0,3%), са просечном запремином 94,9 m³/ha, са просечним запреминским прирастом 2,2 m³/ha и процентом текућег запреминског прираста 2,3%.

Основна намена 66 - заступљена је са 3,70 ha (0,1%) по површини и нема учешћа у запремини и запреминском прирасту.

2.1.2. Стање шума по газдинским типовима и узгојним групама

На простору газдинске јединице формирано је 9 газдинских типова шума. Газдински типови обухватају све шуме са приближно једнаким састојинским карактеристикама и сличним дугорочним циљевима. Сваки газдински тип се карактерише доминантном врстом дрвећа, док унутар сваког газдинског типа дефинисани су газдински третмани према узгојној групи у којој се налази конкретна састојина на терену. Упутства за газдовање појединим газдинским типовима дају предлог циљева газдовања и мера за њихово остварење у целокупном току развоја једне састојине од настанка до завршетка производног процеса.

Табела 6. Стање по газдинским типовима

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
1110. Високе мешовите шуме ОМЛ	4,71	0,1	1.883,1	0,2	399,8	58,1	0,2	12,3	3,1
21110. Високе мешовит шуме букве	28,82	0,7	6.425,1	0,6	222,9	149,1	0,6	5,2	2,3
21120. Изданачке мешовите шуме букве	126,43	3,2	7.303,4	0,7	57,8	146,1	0,5	1,2	2,0
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	38,77	1,0	10.752,0	1,0	277,3	302,6	1,1	7,8	2,8
31510. Високе мешовите шуме смрче	1.498,98	38,0	333.952,0	30,6	222,8	8.895,7	33,3	5,9	2,7
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	20,06	0,5	6.824,4	0,6	340,2	194,9	0,7	9,7	2,9
41310. Високе шуме букве и јеле	461,93	11,7	159.062,1	14,6	344,3	3.500,0	13,1	7,6	2,2
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	1.682,14	42,7	563.622,0	51,7	335,1	13.500,8	50,5	8,0	2,4
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5

Газдински тип 41410. Високе шуме букве, јеле и смрче је најзаступљенији у овој газдинској јединици. Заступљен је на површини од 1.682,14 ha или 42,7% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 335,1 m³/ha, текући запремински прираст је 8,0 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Затим следи **газдински тип 31510. Високе мешовите шуме смрче** заступљен је на површини од 1.498,98 ha или 38,0% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 222,8 m³/ha, текући запремински прираст је 5,9 m³/ha, а проценат прираста је 2,7%.

Газдински тип 41310. Високе шуме букве и јеле заступљен је на површини од 461,93 ha или 11,7% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 344,3 m³/ha, текући запремински прираст је 7,6 m³/ha, а проценат прираста је 2,2%.

Газдински тип 21120. Изданачке мешовите шуме букве заступљен је на површини од 126,43 ha или 3,2% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 57,8 m³/ha, текући запремински прираст је 1,2 m³/ha, а проценат прираста је 2,0%.

Газдински тип 51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација - заступљен је на површини од 82,41 ha или 2,1% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Нема учешћа у запремини и запреминском прирасту.

Газдински тип 31211. Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара заступљен је на површини од 38,77 ha или 1,0% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина је 277,3 m³/ha, текући запремински прираст је 7,8 m³/ha, проценат прираста је 2,8%.

Газдински тип 21110. Високе мешовите шуме букве заступљен је на површини од 28,82 ha или 0,7% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 222,9 m³/ha, текући запремински прираст је 5,2 m³/ha, а проценат прираста је 2,3%.

Газдински тип 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара заступљен је на површини од 20,06 ha или 0,5% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 340,2 m³/ha, текући запремински прираст је 9,7 m³/ha, а проценат прираста је 2,9%.

Газдински тип 1110. Високе мешовите шуме ОМЛ - заступљен је на површини од 4,71 ха или 0,1% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 399,8 m³/ха., текући запремински прираст је 12,3 m³/ха, а проценат прираста је 3,1%.

Табела 7. Стање шума по узгојним групама

Узгојна група Газдински тип шуме	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ха	%	m³	%	m³/ха	m³	%	m³/ха	
4 Средњедобна састојина	1,57	>0,1	225,6	>0,1	143,7	7,1	>0,1	4,5	3,1
5 Дозревајућа састојина	3,14	0,1	1.657,5	0,2	527,9	51,0	0,2	16,2	3,1
1110. Високе мешовите шуме ОМЛ	4,71	0,1	1.883,1	0,2	399,8	58,1	0,2	12,3	3,1
4 Средњедобна састојина	14,92	0,4	2.185,3	0,2	146,5	49,7	0,2	3,3	2,3
5 Дозревајућа састојина	13,90	0,3	4.239,8	0,4	305,0	99,4	0,4	7,2	2,3
21110. Високе мешовит шуме букве	28,82	0,7	6.425,1	0,6	222,9	149,1	0,6	5,2	2,3
5 Дозревајућа састојина	39,22	1,0	2.240,0	0,2	57,1	46,6	0,2	1,2	2,1
6 Зрела - Регенерација	87,21	2,2	5.063,4	0,5	58,1	99,5	0,4	1,1	2,0
21120. Издавачке мешовите шуме букве	126,43	3,2	7.303,4	0,7	57,8	146,1	0,6	1,2	2,0
4 Средњедобна састојина	10,62	0,3	1.938,4	0,2	182,5	59,2	0,2	5,6	3,1
5 Дозревајућа састојина	28,15	0,7	8.813,6	0,8	313,1	243,4	0,9	8,6	2,8
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	38,77	1,0	10.752,0	1,0	277,3	302,6	1,1	7,8	2,8
2 Рани младик	31,70	0,8							
3 Касни младик	2,99	0,1	106,6	>0,1	35,7	3,4	>0,1	1,1	3,1
4 Средњедобна састојина	803,87	20,4	84.978,5	7,8	105,7	2.643,8	9,9	3,3	3,1
5 Дозревајућа састојина	657,00	16,7	246.705,8	22,6	375,5	6.186,5	23,1	9,4	2,5
6 Зрела - Регенерација	3,41	0,1	2.161,1	0,2	633,6	62,1	0,2	18,2	2,9
31510. Високе мешовите шуме смрче	1.498,98	38,1	333.952,0	30,6	222,8	8.895,8	33,2	5,9	2,7
4 Средњедобна састојина	2,82	0,1	434,1	>0,1	154,2	13,0	>0,1	4,6	3,0
5 Дозревајућа састојина	17,25	0,4	6.390,3	0,6	370,6	181,9	0,7	10,5	2,8
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	20,06	0,5	6.824,4	0,6	340,2	194,9	0,7	9,7	2,9
2 Рани младик	4,57	0,1							
4 Средњедобна састојина	59,83	1,5	8.829,7	0,8	147,6	215,5	0,8	3,6	2,4
5 Дозревајућа састојина	397,54	10,1	150.232,4	13,8	377,9	3.284,5	12,3	8,3	2,2
41310. Високе шуме букве и јеле	461,93	11,7	159.062,1	14,6	344,3	3.500,0	13,1	7,6	2,2
2 Рани младик	4,38	0,1							
3 Касни младик	3,32	0,1	97,9	>0,1	29,5	2,9	>0,1	0,9	3,0
4 Средњедобна састојина	363,73	9,2	69.868,6	6,4	192,1	1.873,0	7,0	5,1	2,7
5 Дозревајућа састојина	1.289,59	32,7	480.756,9	44,1	372,8	11.360,9	42,5	8,8	2,4
6 Зрела - Регенерација	21,11	0,5	12.898,6	1,2	611,0	263,9	1,0	12,5	2,0
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	1.682,14	42,6	563.622,0	51,7	335,1	13.500,7	50,5	8,0	2,4
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5
Рекапитулација									
2 Рани младик	40,65	1,0							
3 Касни младик	6,31	0,2	204,5	>0,1	32,4	6,3	>0,1	1,0	3,1
4 Средњедобна састојина	1.257,36	31,9	168.460,1	15,5	134,0	4.861,3	18,2	3,9	2,9
5 Дозревајућа састојина	2.445,79	62,0	901.036,3	82,7	368,4	21.454,2	80,2	8,8	2,4

Узгојна група Газдински тип шуме	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
6 Зрела - Регенерација	111,73	2,8	20.123,2	1,8	180,1	425,5	1,6	3,8	2,1
Шибљаци,шикаре и жбунаста вегетација	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5

Газдински тип 1110. Високе мешовите шуме ОМЛ, заступљен је у средњедобној узгојној групи са 1,57 ha или >0,1%, и дозревајућој узгојној групи са 3,14 ha или 0,1%.

Газдински тип 21110. Високе мешовите шуме букве, највише има средњедобних састојина на 14,92 ha или 0,4%, затим дозревајућих на 13,90 ha или 0,3%.

Газдински тип 21120. Изданачке мешовите шуме букве, највише има површине у зрелој узгојној групи са 87,21 ha или 2,2%, дозревајуче састојине се налазе на 39,22 ha или 1,0%.

У газдинском типу 31211. Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара, највише има дозревајућих састојина и то 28,15 ha или 0,7%, затим средњедобних састојина на 10,62 ha или 0,3%.

Газдински тип 31510. Високе мешовите шуме смрче, заступљен је у категорији раног младика на површини од 31,70 ha или 0,8%, касног младика на 2,99 ha или 0,1%, следи средњедобна састојина на 803,87 ha или 20,4%, затим дозревајућа састојина на 657,00 ha или 16,7% и на крају зрела састојина на 3,41 ha или 0,1%.

Газдински тип 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара, заступљен је у категорији средњедобна састојина на површини од 2,82 ha или 0,1% и дозревајуће састојине на 17,25 ha или 0,4%.

Газдински тип 41310. Високе шуме букве и јеле, најзаступљенији је у категорији дозревајућа састојина на површини од 397,54 ha или 10,1%, затим у средњедобној састојини на 59,83 ha или 1,5% док у категорији рани младик заузима 4,57 ha или 0,1%.

Газдински тип 41410. Високе шуме букве, јеле и смрче, најзаступљенији је у категорији дозревајућа састојина на површини од 1.289,59 ha или 32,7%, следи средњедобна састојина на 363,73 ha или 9,2%, затим зрела на површини 21,11 ha или 0,5%, док су рани и касни младик заступљени са 0,1%.

Газдински тип 51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација се налази на површини од 82,41 ha или 2,1% од укупне обрасле површине газдинске јединице и нема учешћа у запремини и запреминском прирасту.

У ГЈ „Мојстирске шуме“ заступљене су узгојне групе од раног младика до зрих састојина. Највеће учешће у обраслој површини газдинске јединице има дозревајућа узгојна група која заузима површину од 2.445,79 ha или 62,0%, затим на другом месту се налази средњедобна састојина са 31,9% или 1,257,36 ha, потом следе зреле састојине на 111,73 ha или 2,8%, затим рани младик на 40,65 ha или 1,0%, и на последњем месту се налазе касни младик и то на 6,31 ha или 0,2% од обрасле површине газдинске јединице. Шибљаци заузимају површину од 82,41 ha или 2,1% од укупне обрасле површине газдинске јединице.

2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности

Табела 8. Стање шума по пореклу и очуваности

Порекло, очуваност и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
31510. Високе мешовите шуме смрче	35,03	0,9	12.036,4	1,1	343,6	299,5	1,1	8,5	2,5
41310. Високе шуме букве и јеле	3,20	0,1	858,4	0,1	268,3	18,5	0,1	5,8	2,2
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	32,49	0,8	11.258,1	1,0	346,5	279,1	1,0	8,6	2,5
Високе очуване	70,72	1,8	24.152,9	2,2	341,5	597,1	2,2	8,4	2,5
31510. Високе мешовите шуме смрче	4,37	0,1	473,2	0,1	108,3	14,4	0,1	3,3	3,0
Високе разређене	4,37	0,1	473,2	0,1	108,3	14,4	0,1	3,3	3,0
Укупно високе	75,09	1,9	24.626,1	2,3	328,0	611,5	2,3	8,1	2,5
НЦ 10	75,09	1,9	24.626,1	2,3	328,0	611,5	2,3	8,1	2,5
21110. Високе мешовит шуме букве	3,52	0,1	723,1	>0,1	205,4	15,6	0,1	4,4	2,2
Висока очувана	3,52	0,1	723,1	>0,1	205,4	15,6	0,1	4,4	2,2
Укупно високе	3,52	0,1	723,1	>0,1	205,4	15,6	0,1	4,4	2,2
21120. Изданачке мешовите шуме букве	10,49	0,3	596,7	0,1	56,9	11,7	>0,1	1,1	2,0

Порекло, очуваност и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
Изданачка девастирана	10,49	0,3	596,7	0,1	56,9	11,7	>0,1	1,1	2,0
Укупно изданачка	10,49	0,3	596,7	0,1	56,9	11,7	>0,1	1,1	2,0
НЦ 26	14,01	0,4	1.319,8	0,1	94,2	27,3	0,1	2,0	2,1
31510. Високе мешовите шуме смрче	3,12	0,1	707,8	0,1	226,8	21,3	0,1	6,8	3,0
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	28,73	0,7	8.115,4	0,7	282,5	160,2	0,6	5,6	2,0
Високе очуване	31,85	0,8	8.823,2	0,8	277,0	181,5	0,7	5,7	2,1
31510. Високе мешовите шуме смрче	4,22	0,1	978,3	0,1	231,8	23,0	0,1	5,4	2,3
Висока разређена	4,22	0,1	978,3	0,1	231,8	23,0	0,1	5,4	2,3
Укупно висока	36,07	0,9	9.801,5	0,9	271,7	204,5	0,8	5,7	2,1
21120. Издавачке мешовите шуме букве	0,74	>0,1	38,4	>0,1	51,9	0,7	>0,1	1,0	1,9
Изданачка девастирана	0,74	>0,1	38,4	>0,1	51,9	0,7	>0,1	1,0	1,9
Укупно изданачка	0,74	>0,1	38,4	>0,1	51,9	0,7	>0,1	1,0	1,9
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	65,25	1,7							
Укупно шибљак	65,25	1,7							
НЦ 55	102,06	2,6	9.839,9	0,9	96,4	205,2	0,8	2,0	2,1
1110. Високе мешовите шуме ОМЛ	4,71	0,1	1.883,2	0,2	399,8	58,1	0,2	12,3	3,1
21110. Високе мешовит шуме букве	16,40	0,4	4.135,7	0,4	252,2	91,2	0,3	5,6	2,2
31510. Високе мешовите шуме смрче	846,76	21,5	282.180,7	25,9	333,2	7.223,5	27,0	8,5	2,6
41310. Високе шуме букве и јеле	449,48	11,4	156.863,7	14,4	349,0	3.446,7	12,9	7,7	2,2
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	1.596,24	40,5	540.455,1	49,6	338,6	12.968,6	48,5	8,1	2,4
Високе очуване	2.913,59	73,9	985.518,4	90,4	338,2	23.788,1	88,9	8,2	2,4
21110. Високе мешовит шуме букве	8,90	0,2	1.566,4	0,1	176,0	42,3	0,2	4,8	2,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	64,37	1,6	5.609,4	0,5	87,1	166,8	0,6	2,6	3,0
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	20,93	0,5	3.471,3	0,3	165,9	83,6	0,3	4,0	2,4
Високе разређене	94,20	2,4	10.647,1	1,0	113,0	292,7	1,1	3,1	2,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	538,74	13,7	31.577,2	2,9	58,6	1.137,9	4,3	2,1	3,6
Високе девастиране	538,74	13,7	31.577,2	2,9	58,6	1.137,9	4,3	2,1	3,6
Укупно високе	3.546,53	89,9	1.027.742,7	94,3	289,8	25.218,7	94,3	7,1	2,5
21120. Издавачке мешовите шуме букве	96,43	2,4	5.332,6	0,5	55,3	109,7	0,4	1,1	2,1
Изданачке девастиране	96,43	2,4	5.332,6	0,5	55,3	109,7	0,4	1,1	2,1
Укупно изданачке	96,43	2,4	5.332,6	0,5	55,3	109,7	0,4	1,1	2,1
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	37,59	1,0	10.639,6	1,0	283,0	298,4	1,1	7,9	2,8
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	20,06	0,5	6.824,4	0,6	340,2	194,9	0,7	9,7	2,9
Вештачка очувана	57,65	1,5	17.464,0	1,6	302,9	493,3	1,8	8,6	2,8
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1,18	>0,1	112,3	>0,1	95,2	4,2	>0,1	3,6	3,8
Вештачка разређена	1,18	>0,1	112,3	>0,1	95,2	4,2	>0,1	3,6	3,8
Укупно вештачка	58,83	1,5	17.576,3	1,6	298,8	497,5	1,9	8,5	2,8
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	11,90	0,3							
Укупно шибљак	11,90	0,3							
НЦ 56	3.713,69	94,2	1.050.651,6	96,4	282,9	25.825,9	96,6	7,0	2,5
31510. Високе мешовите шуме смрче	0,81	0,1	220,8	>0,1	272,5	4,9	>0,1	6,0	2,2
41310. Високе шуме букве и јеле	9,25	0,2	1.339,9	0,1	144,9	34,8	0,1	3,8	2,6
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	3,75	0,1	322,1	>0,1	85,9	9,2	>0,1	2,5	2,9
Висока очувана	13,81	0,4	1.882,8	0,2	136,3	48,9	0,2	3,5	2,6
31510. Високе мешовите шуме смрче	1,35	>0,1	159,2	>0,1	117,9	4,3	>0,1	3,2	2,7
Висока разређена	1,35	>0,1	159,2	>0,1	117,9	4,3	>0,1	3,2	2,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	0,21	>0,1	9,0	>0,1	42,7	0,3	>0,1	1,5	3,5
Висока девастирана	0,21	>0,1	9,0	>0,1	42,7	0,3	>0,1	1,5	3,5

Порекло, очуваност и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
Укупно висока	15,37	0,4	2.051,0	0,2	133,4	53,5	0,2	3,5	2,6
21120. Изданачке мешовите шуме букве	18,77	0,5	1.335,7	0,1	71,2	23,9	0,1	1,3	1,8
Изданачка девастирана	18,77	0,5	1.335,7	0,1	71,2	23,9	0,1	1,3	1,8
Укупно изданачка	18,77	0,5	1.335,7	0,1	71,2	23,9	0,1	1,3	1,8
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	1,56								
Укупно шибљак	1,56								
НЦ 57	35,70	0,9	3.386,7	0,3	94,9	77,4	0,3	2,2	2,3
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	3,70	0,1							
Укупно шибљак	3,70	0,1							
НЦ 66	3,70	0,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5
Рекапитулација по пореклу									
Високе-очуване	3.033,49	76,9	1.021.100,3	93,7	336,6	24.631,1	92,1	8,1	2,4
Високе-разређене	104,14	2,6	12.257,9	1,1	117,7	334,4	1,3	3,2	2,7
Висока девастирана	538,95	13,7	31.586,2	2,9	58,6	1.138,2	4,3	2,1	3,6
Укупно високе	3.676,58	93,2	1.064.944,4	97,7	289,7	26.103,7	97,6	7,1	2,5
Изданачка девастирана	126,43	3,2	7.303,4	0,7	57,8	146,1	0,5	1,2	2,0
Укупно изданачке	126,43	3,2	7.303,4	0,7	57,8	146,1	0,5	1,2	2,0
ВПС-очуване	57,65	1,5	17.464,0	1,6	302,9	493,3	1,8	8,6	2,8
ВПС-разређене	1,18	>0,1	112,3	>0,1	95,2	4,2	>0,1	3,6	3,8
Укупно ВПС	58,83	1,5	17.576,3	1,6	298,8	497,5	1,9	8,5	2,8
Укупно шибљак	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5
Рекапитулација по очуваности									
Укупно очуване	3.091,14	78,3	1.038.564,3	95,3	336,0	25.124,4	93,9	8,1	2,4
Укупно разређене	105,32	2,7	12.370,3	1,1	117,5	338,7	1,3	3,2	2,7
Укупно девастиране	665,38	16,9	38.889,5	3,6	58,4	1.284,2	4,8	1,9	3,3
Укупно шбљак	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5
Укупно високе	3.676,58	93,2	1.064.944,4	97,7	289,7	26.103,7	97,6	7,1	2,5
Укупно изданачке	126,43	3,2	7.303,4	0,7	57,8	146,1	0,5	1,2	2,0
Укупно ВПС	58,83	1,5	17.576,3	1,6	298,8	497,5	1,9	8,5	2,8
Укупно шибљак	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5

Састојине по пореклу су разврстане на:

- високе (семеног порекла);
- изданачке (настале из изданака и избојака);
- вештачке (настале садњом);

Састојине по очуваности су разврстане у три категорије:

- очуване - које по степену обраслости, здравственом стању и квалитету могу дочекати зрелост за сечу;
- разређене - састојине са мањим степеном обраслости, доброг здравственог стања и квалитета те могу дочекати зрелост за сечу;
- девастиране - превише разређене састојине, уједно лошег здравственог стања и квалитета те се пре зрелости за сечу уклањају или се ако имају заштитни карактер искључе из газдинских интервенција.

Из претходне табеле може се закључити:

Високе природне састојине заступљене су на 93,2% (3.676,58 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 289,7 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,1 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,5%.

Изданацке састојине заступљене су на 3,2% (126,43 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 57,8 m³/ha, текући запремински прираст 1,2 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини износи 2,0%.

Вештачки подигнуте састојине чине 1,5% (58,83 ha) обрасле површине, просечна запремина ових састојина износи 298,8 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,5 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини 2,8%.

Шибљаци чине 2,1% (82,41 ha) обрасле површине газдинске јединице.

У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ **очуване шуме** чине 78,3% (3.091,14 ha) обрасле површине, просечна запремина ових шума износи 336,0 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,1 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 2,4%.

Разређене састојине чине 2,7% (105,32 ha) обрасле површине, просечна запремина разређених шума је 117,5 m³/ha, текући запремински прираст износи 3,2 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 2,7%.

Девастиране састојине чине 16,9% (665,38 ha) обрасле површине, просечна запремина девастираних шума је 58,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 1,9 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 3,3%.

Шибљаци чине 2,1% (82,41 ha) обрасле површине газдинске јединице.

2.1.4. Стање шума по смеси

Табела 9. Стање шума по смеси

Порекло, мешовитост и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
31510. Високе мешовите шуме смрче	3,70	0,1	975,7	0,1	263,7	24,6	0,1	6,6	2,5
Висока чиста	3,70	0,1	975,7	0,1	263,7	24,6	0,1	6,6	2,5
31510. Високе мешовите шуме смрче	35,70	0,9	11.533,9	1,1	323,1	289,3	1,1	8,1	2,5
41310. Високе шуме букве и јеле	3,20	0,1	858,4	0,1	268,3	18,5	0,1	5,8	2,2
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	32,49	0,8	11.258,1	1,0	346,5	279,1	1,0	8,6	2,5
Високе мешовите	71,39	1,8	23.650,4	2,2	331,3	586,9	2,2	8,2	2,5
Укупно високе	75,09	1,9	24.626,1	2,3	328,0	611,5	2,3	8,1	2,5
НЦ 10	75,09	1,9	24.626,1	2,3	328,0	611,5	2,3	8,1	2,5
21110. Високе мешовит шуме букве	3,52	0,1	723,1	0,1	205,4	15,6	0,1	4,4	2,2
Висока мешовита	3,52	0,1	723,1	0,1	205,4	15,6	0,1	4,4	2,2
Укупно високе	3,52	0,1	723,1	0,1	205,4	15,6	0,1	4,4	2,2
21120. Изданачке мешовите шуме букве	4,62	0,1	224,6	>0,1	48,6	4,7	>0,1	1,0	2,1
Изданацка чиста	4,62	0,1	224,6	>0,1	48,6	4,7	>0,1	1,0	2,1
21120. Изданачке мешовите шуме букве	5,87	0,1	372,1	>0,1	63,4	7,0	>0,1	1,2	1,9
Изданацка мешовита	5,87	0,1	372,1	>0,1	63,4	7,0	>0,1	1,2	1,9
Укупно изданачка	10,49	0,3	596,7	>0,1	56,9	11,7	>0,1	1,1	2,0
НЦ 26	14,01	0,4	1.319,8	0,1	94,2	27,3	0,1	1,9	2,1
31510. Високе мешовите шуме смрче	3,12	0,1	707,7	0,1	226,8	21,3	0,1	6,8	3,0
Високе чисте	3,12	0,1	707,7	0,1	226,8	21,3	0,1	6,8	3,0
31510. Високе мешовите шуме смрче	4,22	0,1	978,3	0,1	231,8	23,0	0,1	5,4	2,3
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	28,73	0,7	8.115,4	0,7	282,5	160,2	0,6	5,6	2,0
Високе мешовите	32,95	0,8	9.093,8	0,8	276,0	183,2	0,7	5,6	2,0
Укупно високе	36,07	0,9	9.801,5	0,9	271,7	204,5	0,8	5,7	2,1
21120. Изданачке мешовите шуме букве	0,05	>0,1	3,7	>0,1	74,8	0,1	>0,1	1,2	1,6
Изданацка чиста	0,05	>0,1	3,7	>0,1	74,8	0,1	>0,1	1,2	1,6
21120. Изданачке мешовите шуме букве	0,69	>0,1	34,7	>0,1	50,2	0,7	>0,1	1,0	2,0
Изданацка мешовита	0,69	>0,1	34,7	>0,1	50,2	0,7	>0,1	1,0	2,0
Укупно изданачка	0,74	>0,1	38,4	>0,1	51,9	0,8	>0,1	1,0	2,0
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	65,25	1,7							
Укупно шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	65,25	1,7							

Порекло, мешовитост и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
НЦ 55	102,06	2,6	9.839,9	0,9	96,4	205,2	0,8	2,0	2,1
31510. Високе мешовите шуме смрче	727,78	18,5	78.002,2	7,2	107,2	2.449,0	9,2	3,4	3,1
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	59,42	1,5	31.452,3	2,9	529,3	670,3	2,5	11,3	2,1
Високе чисте	787,20	20,0	109.454,5	10,0	139,0	3.119,4	11,7	4,0	2,8
1110. Високе мешовите шуме ОМЛ	4,71	0,1	1.883,2	0,2	399,8	58,1	0,2	12,3	3,1
21110. Високе мешовит шуме букве	25,30	0,6	5.702,0	0,5	225,4	133,5	0,5	5,3	2,3
31510. Високе мешовите шуме смрче	722,09	18,3	241.365,2	22,1	334,3	6.079,2	22,7	8,4	2,5
41310. Високе шуме букве и јеле	449,48	11,4	156.863,7	14,4	349,0	3.446,7	12,9	7,7	2,2
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	1.557,75	39,5	512.474,0	47,0	329,0	12.381,9	46,3	7,9	2,4
Високе мешовите	2.759,33	70,0	918.288,1	84,3	332,8	22.099,3	82,6	8,0	2,4
Укупно високе	3.546,53	89,9	1.027.742,7	94,3	289,8	25.218,7	94,3	7,1	2,5
21120. Изданачке мешовите шуме букве	43,28	1,1	2.407,7	0,2	55,6	50,6	0,2	1,2	2,1
Изданачке чисте	43,28	1,1	2.407,7	0,2	55,6	50,6	0,2	1,2	2,1
21120. Изданачке мешовите шуме букве	53,15	1,3	2.924,9	0,3	55,0	59,1	0,2	1,1	2,0
Изданачке мешовите	53,15	1,3	2.924,9	0,3	55,0	59,1	0,2	1,1	2,0
Укупно изданачке	96,43	2,4	5.332,6	0,5	55,3	109,7	0,4	1,1	2,1
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	9,39	0,2	3.160,3	0,3	336,6	90,4	0,3	9,6	2,9
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	9,42	0,2	2.868,8	0,3	304,5	85,4	0,3	9,1	3,0
Вештачка чиста	18,81	0,5	6.029,1	0,6	320,5	175,9	0,7	9,4	2,9
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	29,38	0,7	7.591,7	0,7	258,4	212,1	0,8	7,2	2,8
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	10,64	0,3	3.955,6	0,4	371,8	109,4	0,4	10,3	2,8
Вештачка мешовита	40,02	1,0	11.547,3	1,1	288,5	321,6	1,2	8,0	2,8
Укупно вештачка	58,83	1,5	17.576,3	1,6	298,8	497,5	1,9	8,5	2,8
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	11,90	0,3							
Укупно шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	11,90	0,3							
НЦ 56	3.713,69	94,2	1.050.651,6	96,4	282,9	25.825,9	96,6	7,0	2,5
31510. Високе мешовите шуме смрче	1,56	>0,1	168,2	>0,1	107,8	4,6	>0,1	2,9	2,7
Високе чисте	1,56	>0,1	168,2	>0,1	107,8	4,6	>0,1	2,9	2,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	0,81	>0,1	220,8	>0,1	272,5	4,8	>0,1	6,0	2,2
41310. Високе шуме букве и јеле	9,25	0,2	1.339,9	0,1	144,9	34,8	0,1	3,8	2,6
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	3,75	0,1	322,1	>0,1	85,9	9,2	>0,1	2,5	2,9
Високе мешовите	13,81	0,4	1.882,8	0,2	136,3	48,9	0,2	3,5	2,6
Укупно високе	15,37	0,4	2.051,0	0,2	133,4	53,5	0,2	3,5	2,6
21120. Изданачке мешовите шуме букве	2,33	0,1	166,4	>0,1	71,4	2,8	>0,1	1,2	1,7
Изданачка чиста	2,33	0,1	166,4	>0,1	71,4	2,8	>0,1	1,2	1,7
21120. Изданачке мешовите шуме букве	16,44	0,4	1.169,4	0,1	71,1	21,1	0,1	1,3	1,8
Изданачка мешовита	16,44	0,4	1.169,4	0,1	71,1	21,1	0,1	1,3	1,8
Укупно изданачка	18,77	0,5	1.335,7	0,1	71,2	23,9	0,1	1,3	1,8
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	1,56	>0,1							
Укупно шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	1,56	>0,1							
НЦ 57	35,70	0,9	3.386,7	0,3	94,9	77,4	0,3	2,2	2,3
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	3,70	0,1							
Укупно шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	3,70	0,1							
НЦ 66	3,70	0,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5
Рекапитулација по пореклу и мешовитости									
Високе-чисте	795,58	20,2	111.306,2	10,2	139,9	3.169,7	11,9	4,0	2,8
Високе-мешовите	2.881,00	73,0	953.638,2	87,5	331,0	22.934,0	85,7	8,0	2,4

Порекло, мешовитост и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
Укупно високе	3.676,58	93,2	1.064.944,4	97,7	289,7	26.103,7	97,6	7,1	2,5
Изданачке-чисте	50,28	1,3	2.802,4	0,3	55,7	58,2	0,2	1,2	2,1
Изданачке-мешовите	76,15	1,9	4.501,0	0,4	59,1	87,9	0,3	1,2	2,0
Укупно изданачке	126,43	3,2	7.303,4	0,7	57,8	146,1	0,5	1,2	2,0
ВПС-чисте	18,81	0,5	6.029,1	0,5	320,5	175,9	0,7	9,4	2,9
ВПС - мешовите	40,02	1,0	11.547,2	1,1	288,5	321,6	1,2	8,0	2,8
Укупно ВПС	58,83	1,5	17.576,3	1,6	298,8	497,5	1,9	8,5	2,8
Укупно шикаре	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5
Рекапитулација по мешовитости									
Укупно чисте	864,67	21,9	120.137,7	11,0	138,9	3.403,9	12,7	3,9	2,8
Укупно мешовите	2.997,17	76,0	969.686,4	89,0	323,5	23.343,4	87,3	7,8	2,4
Укупно шикаре	82,41	2,1							
Укупно ГЈ	3.944,25	100,0	1.089.824,1	100,0	276,3	26.747,3	100,0	6,8	2,5

У зависности од врсте дрвећа и учешћа у смеси састојине се разврставају на чисте и мешовите.

Сагледавајући резултате из претходне табеле може се закључити:

Чисте састојине чине 21,9% (864,67 ha) површине обраслог земљишта газдинске јединице, а у запремини учествују са 120.137,7 m³ или 11,0%. Просечна запремина чистих састојина износи 138,9 m³/ha, текући запремински прираст износи 3,9 m³/ha, а проценат прираста у запремини је 2,8%.

Мешовите састојине чине 76,0% (2.997,17 ha) површине обраслог земљишта газдинске јединице, а у запремини учествују са 969.686,4 m³ или 89,0% . Просечна запремина мешовитих састојина износи 323,5 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини је 2,4%.

Шибљаци чине 2,1% (82,41 ha) површине обраслог земљишта газдинске јединице, а у запремини и запреминском прирасту немају учешће.

Стање састојина по мешовитости је задовољавајуће и зато у будућности треба тежити да се задржи постојећа мешовитост и још више да се повећа где год је то могуће, пошто су мешовите састојине отпорније на фитопатолошка и ентомолошка обољења.

2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа

Табела 10. Заступљеност врста дрвећа по запремини и запреминском прирасту

Врсте дрвећа	Запремина		Запремински прираст		Iv/V%
	m³	%	m³	%	
Буква	191.862,3	17,6	3.791,1	14,2	2,0
Јасика	17.778,9	1,6	431,3	1,6	2,4
Јавор	15.192,5	1,4	311,5	1,2	2,1
Граб	3.080,5	0,3	38,0	0,1	1,2
Цер	1.715,8	0,2	28,5	0,1	1,7
Остали тврди лишћари	1.465,1	0,1	32,9	0,1	2,2
Трешња	792,7	0,1	16,3	0,1	2,1
Остали меки лишћари	616,9	0,1	13,7	0,1	2,2
Планински брест	139,7	>0,1	4,1	>0,1	2,9
Клен	66,8	>0,1	2,4	>0,1	3,6
Планински јавор	53,7	>0,1	1,4	>0,1	2,7
Бели јасен	49,0	>0,1	0,8	>0,1	1,7
Бреза	48,9	>0,1	1,1	>0,1	2,3
Млеч	29,3	>0,1	0,9	>0,1	3,1

Врсте дрвећа	Запремина		Запремински прираст		Iv/V%
	m³	%	m³	%	
Пољски брест	13,7	>0,1	0,3	>0,1	2,2
Домаћи орах	12,8	>0,1	0,4	>0,1	3,0
Грабић	>0.1	>0,1	>0.1	>0,1	>0,1
Укупно лишћари	232.918,6	21,4	4.674,7	17,5	2,0
Јела	457.361,4	41,9	10.983,0	41,1	2,4
Смрча	385.937,2	35,4	10.707,4	40,0	2,8
Бели бор	12.794,0	1,2	359,3	1,3	2,8
Црни бор	812,9	0,1	22,9	0,1	2,8
Укупно четинари	856.905,5	78,6	22.072,6	82,5	2,6
Укупно ГЈ	1.089.824,1	100,0	26.747,3	100,0	2,5

Укупна запремина целе газдинске јединице износи 1.089.824,1 m³. Лишћари чине 21,4% запремине газдинске јединице и 17,5% запреминског прираста. Четинарске врсте обухватају 78,6% запремине и 82,5% запреминског прираста.

Анализирајући лишћарске врсте дрвећа, приметно је да највеће учешће у укупној запремини заузима буква са 191.862,3 m³ или 17,6% укупне запремине, следи јасика 1,6%, јавор 1,4 %, док су све остале врсте појединачно испод једног процента учешћа.

Од четинара јела је најзаступљенија са запремином од 457.361,4 m³ или 41,9% укупне запремине, смрча је као друга врста по учешћу укупне запремине газдинске јединице са запремином од 385.937,2 m³ или 35,4% укупне запремине, бели бор обухвата 12.794,0 m³ или 1,2% укупне запремине и црни бор учествује са 0,1% укупне запремине.

2.1.6. Стање шума по дебљинској структури

Табела 11. Стање састојина по дебљинској структури

Газдински тип	Површина	Свега	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА									Запрем. прираст
			11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	изнад 90	
	ha	m³	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		m³
10 - 31510	39,40	12.509,6	1.823,7	3.197,5	3.433,7	2.601,8	1.141,5	311,4				313,9
10 - 41310	3,20	858,4	81,4	174,5	290,1	231,5	80,9	0,0				18,5
10 - 41410	32,49	11.258,1	1.313,3	2.842,1	2.997,8	2.217,6	647,5	456,1		783,7		279,1
НЦ 10	75,09	24.626,1	3.218,4	6.214,1	6.721,6	5.050,9	1.869,9	767,5		783,7		611,5
26 - 21110	3,52	723,1	135,2	459,3	128,6							15,7
26 - 21120	10,49	596,7	27,1	537,2	32,3							11,7
НЦ 26	14,01	1.319,8	162,3	996,5	160,9							27,4
55 - 21120	0,74	38,4	15,1	19,6	3,7							0,7
55 - 31510	7,34	1.686,1	129,0	234,9	493,9	462,9	365,5					44,3
55 - 41410	28,73	8.115,4	295,8	802,8	1.801,3	2.642,5	896,4	1.021,1	655,5			160,2
55 - 51730	65,25											
НЦ 55	102,06	9.839,9	439,9	1.057,3	2.298,9	3.105,4	1.261,9	1.021,1	655,5			205,2
56 - 1110	4,71	1.883,1	693,4	872,8	269,9	47,1						58,1
56 - 21110	25,30	5.702,0	941,9	1.916,6	1.046,7	405,1	157,0			1.234,7		133,5
56 - 21120	96,43	5.332,5	690,1	4.558,1	84,5							109,7
56 - 31211	38,77	10.752,0	566,4	3.354,7	4.992,8	1.344,6	493,4					302,6
56 - 31510	1.449,87	319.367,4	31.181,8	90.413,5	89.010,9	68.415,3	30.447,8	7.251,7	1.696,5	949,9		8.528,2
56 - 31511	20,06	6.824,4	902,3	2.412,8	2.508,2	631,4	259,3	110,3				194,9
56 - 41310	449,48	156.863,8	13.692,4	27.047,3	42.724,7	45.532,6	22.316,9	4.318,1	555,4	676,4		3.446,7
56 - 41410	1.617,17	543.926,4	54.143,3	106.808,8	146.801,1	128.637,9	67.299,5	22.971,6	9.779,1	5.101,7	2.383,5	13.052,2
56 - 51730	11,90											

Газдински тип	Површина	Свега	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА									Запрем. прираст
			11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	изнад 90	
	ha	m³	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		m³
НЦ 56	3.713,69	1.050.651,6	102.811,6	237.384,6	287.438,8	245.014,0	120.973,9	34.651,7	12.030,9	7.962,7	2.383,5	25.825,9
57 - 21120	18,77	1.335,7	175,6	993,8	166,4							23,9
57 - 31510	2,37	389,0	37,5	112,3	121,1	28,8	89,2					9,4
57 - 41310	9,25	1.339,9	331,3	560,4	361,0	87,1						34,9
57 - 41410	3,75	322,1	88,4	115,9	39,6	78,2						9,2
57 - 51730	1,56											
НЦ 57	35,70	3.386,7	632,8	1.782,4	688,1	194,1	89,2					77,4
66 - 51730	3,70											
НЦ 66	3,70											
Укупно ГЈ	3.944,25	1.089.824,1	107.265,0	247.434,9	297.308,3	253.364,4	124.194,9	36.440,3	12.686,4	8.746,4	2.383,5	26.747,3

Из приложене табеле се може закључити следеће:

Да је највеће учешће запремине у трећем дебљинском разреду (31-40 cm) и износи 297.308,3 m³, затим у четвртом (41-50 cm) запремина износи 253.364,4 m³, у другом (21-30 cm) је 247.434,9 m³, у петом (51-60 cm) је 124.194,9 m³ итд.

Табела 12. Запремина по дебљинским категоријама (по Биолеју):

Запремина по дебљинским категоријама (m³)							
Укупно ГЈ	%	до 30 cm	%	31 - 50 cm	%	> 51 cm	%
1.089.824,1	100,0	354.699,9	32,6	550.672,7	50,5	184.451,5	16,9

На нивоу газдинске јединице најзаступљенији је средње јак инвентар (31-50 cm) са 50,5% (550.672,7 m³), затим следи танак инвентар (до 30 cm) са 32,6% (354.699,9 m³) и јак инвентар (> 51 cm) са 16,9% (184.451,5 m³). Укупно гледајући оваква дебљинска структура газдинске јединице је неповољна. Обзиром на велико учешће танког и средње јаког инвентара, а релативно мало учешће јаког инвентара.

Ако се упореди дебљинска структура сад и прошли уређајни период (сад - **32,6:50,5:16,9**, пре 10 год. - **34,2:54,6:11,2**) долази се до закључка да се побољшала дебљинска структура у целом инвентару, па би тај тренд требало наставити и у овом уређајном периоду.

У односу на идеалну дистрибуцију 20:30:50%, уочљиво је да танких стабала више за 14,2% од идеалног, средње дебелих више за 24,6% а дебелих мање за 38,8%.

2.1.7. Стање шума по старости

Табела 13. Старосна структура састојина

Газдински тип	p v	свега	ДОБНИ РАЗРЕДИ								
			I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII
			слабо обр.	добро обр.							
21110. Високе мешовит шуме букве	p	3,52					3,52				
	v	723,1					723,1				
	zv	15,6					15,6				
Укупно 20	p	3,52					3,52				
	v	723,1					723,1				
	zv	15,6					15,6				
21120. Изданачке мешовите шуме букве	p	126,43								39,22	87,21
	v	7.303,4								2.239,9	5.063,4

Газдински тип	p v	свега	ДОБНИ РАЗРЕДИ								
			I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII
			слабо обр.	добро обр.							
	zv	146,1								46,6	99,5
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	p	38,77						4,85	30,64	3,28	
	v	10.752,0						1.448,9	8.297,5	1.005,6	
	zv	302,6						41,5	230,5	30,7	
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	p	20,06								20,06	
	v	6.824,4								6.824,4	
	zv	194,9								194,9	
Укупно 10	p	185,26						4,85	30,64	62,56	87,21
	v	24.879,8						1.448,9	8.297,5	10.069,9	5.063,4
	zv	643,6						41,5	230,5	272,2	99,5
1110. Високе мешовите шуме ОМЛ	p	4,71									4,71
	v	1.883,2									1.883,2
	zv	58,1									58,1
Укупно 5	p	4,71									4,71
	v	1.883,2									1.883,2
	zv	58,1									58,1

Из напред наведене табеле видимо да све наведене газдинске типове карактерише ненормалан размер добних разреда. Учешће једнодобних састојина у укупној површини газдинске јединице „Мојстирске шуме” је мала и она износи 4,9% од укупне обрасле површине, највеће учешће имају разнодобне састојине 93,0%, док шибљака има 2,1%, па тако да ова ненормалност добних разреда неће имати велики утацај на саму калкулацију приноса.

2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума

Табела 14. Стање вештачки подигнутих шума по површини, запремини и запреминском прирасту

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
Вештачки подигнуте састојине старости преко 20 година									
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	38,77	65,9	10.752,0	61,2	277,3	302,6	60,8	7,8	2,8
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	20,06	34,1	6.824,4	38,8	340,2	194,9	39,2	9,7	2,9
ИЦ 56	58,83	100,0	17.576,3	100,0	298,8	497,5	100,0	8,5	2,8
Укупно ГЈ	58,83	100,0	17.576,3	100,0	298,8	497,5	100,0	8,5	2,8

Вештачки подигнуте састојине четинара у укупно обраслој површини газдинске јединице учествују са 1,5% (58,83 ha). Културе (вештачки подигнуте састојине старости до 20 година) у овој газдинској јединици нису евидентиране.

Вештачки подигнуте састојине четинара старости преко 20 година учествују са 58,83 ha или 100,0% у укупној површини ове категорије шума. Укупна запремина ових састојина износи 17.576,3 m³, а текући запремински прираст 497,5 m³. Просечна запремина ових састојина износи 298,8 m³/ha, текући запремински прираст 8,5 m³/ha, а проценат прираста 2,8%.

Ове састојине су средње неговане и у добром здравственом стању, па се у наредном периоду мора посветити већа пажња како би оне имале нормално стање. У свим састојинама које су очуване планиране су проредне сече као редован вид неге, а врста сече - комбинована сеча по узгојним групама.

2.1.9. Здравствено стање шума

Шума је у целини осетљива на штетно деловање бројних фактора абиотичке и биотичке природе. Од абиотичких фактора на прво место долазе аерозагађења, промена климе, пожари и слично. Од биотичких фактора свакако највећи утицај имају патогене гљиве и штетни инсекти. Све ове штетне факторе, који се јављају у шумама газдинске јединице можемо груписати у три категорије:

- фактори који се мерама газдовања не могу контролисати (промена климе, аерозагађења и слично)
- фактори које се могу контролисати непосредним мерама газдовања (овде првенствено спадају узгојне мере које обезбеђују правилну изграђеност шумских екосистема) и
- фактори који се мерама заштите могу контролисати (овде пре свега спадају паразитне гљиве, штетни инсекти, глодари и слично, тј. штетни биотички фактори, који се директним мерама заштите могу држати под контролом).

2.1.9.1. Штетни абиотички фактори

Овде убрајамо све оне поремећаје и оштећења која настају код биљака под утицајем неповољних климатских и едафских фактора.

Ова оштећења су узрокована сувише ниском или сувише високом температуром, недостатком или превеликом влагом земљишта, аерозагађењима, недостатком појединих хранљивих елемената у земљишту, превеликом киселости или базичности земљишта и присуством штетних инсеката, механичким дејством снега и ветра у току зимских месеци.

Међу овим оштећењима на подручју газдинске јединице доминантне су штете настале услед промене климе и штете од снега и ветра у току зимских месеци. Штетно дејство од снега на овом подручју огледа се у следећем: у мањем или већем скраћивању вегетационог периода биљака, оштећењу горњих хумусних слојева, прекомерном влажењу земљишта у пролеће итд. Међутим највеће штете снег причињава у шуми ненормалним оптерећењем круна шумског дрвећа услед чега долази до снеголома, снегоизвала и савијања стабала. Штете од ветра испољавају се кроз ветроизвале и ветроломе. На сувим теренима ветар делује неповољно повећавајући транспирацију биљака, а што се посебно одражава неповољно за стабла са оштећеним и оболелим кореном (четинари). Ветар је такође од пресудног значаја за ширење заразних болести јер преноси споре већине паразитских гљива.

У условима савременог газдовања, трајног и рационалног коришћења шума, праћење здравственог стања све више добија на значају. Ово нарочито у условима климатских промена, које су актуелне, а које представљају и највећу опасност за здравствено стање шума. Мањак падавина и њихов неравномеран распоред у току године, све мањи број дана са снежним покривачем, екстремно високе температуре у току лета, али и зиме, као и друге, с тим повезане појаве, могу врло негативно да утичу на виталност шумских врста у свим фазама развоја, а нарочито на рубним деловима њиховог природног, еколошког распрострањања.

На основу индикативних показатеља у начелу можемо констатовати да је општа слика здравственог стања задовољавајућа, ако се изузме спорадична појава сушења смрче у природним и вештачки подигнутим састојинама (која је уклањана кроз редован вид газдовања). Сушење и општа физиолошка слабост смрче, присутно је већ двадесетак година у овим шумама, вероватно је последица поменутих климатских промена у претходних пар деценија, на које се као ланчани фактори надовезују појаве ентомолошких и фитопатолошких обољења.

Све укупно гледајући у овој газдинској јединици преовлађују стабла доброг здравственог стања и то у средњедобним, дозревајућим и зрелим састојинама које су најзаступљеније у овој газдинској јединици. Појединачна стабла која су болесна, сува, натрула, оштећена итд. треба уклонити у току редовног газдовања, односно приликом одабирања стабала за сечу прво дозначити оваква стабла.

2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара

У зависности од степена угрожености шума од пожара шуме и Шумско земљ., према др. М. Васићу, разврстани су у шест категорија:

- I степен: састојине и културе борова и ариша,
- II степен: састојине и културе смрче, јеле и других четинара,
- III степен: мешовите састојине и културе четинара и лишћара
- IV степен: састојине храста и граба,
- V степен: састојине букве и других лишћара,
- VI степен: шикаре, шибљаци и необрасле површине

Табела 15. Степен угрожености шума од пожара

Укупно	СТЕПЕН УГРОЖЕНОСТИ											
	I		II		III		IV		V		VI	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
4.256,30	38,77	0,9	1.519,04	35,7	2.144,07	50,4			159,96	3,7	394,46	9,3

Угроженост шума од пожара у газдинској јединици „Мојстирске шуме“ је велика. Наиме I, II и III степен угрожености по површини заузимају 87,0%. Пожар је највећа „шумска штеточина“. Ниједан други фактор није у стању да таквом брзином нанесе шуми штете тих размера као што је у стању пожар. Од вредних шума за врло кратко време ствара згаришта и голе површине, а шумском газдинству наноси штете и поремећаје у пословању. Док се већина опасности по шуму само повремено јавља, шумски пожари у одређеним околностима представљају сталну и велику опасност за шуме.

Заштита шума од пожара спроводи се у склопу службе и редовних активности везаних за гајење и заштиту шума. Обуку противпожарних јединица, активно дежурство, као и конкретно гашење пожара обављају противпожарне екипе шумске управе.

Приликом прикупљања података за израду ове ОГШ констатовано је да је здравствено стање састојина задовољавајуће, сем спорадичних, нема још увек великих сушења шума (нису захваћене веће површине).

Здравствено стање је важан податак у спровођењу свих мера заштите шума, а међу најважнијим мерама заштите шума спада и заштита шума од пожара, по степенима угрожености.

Посебну пажњу треба посветити заштити шума од човека. Бесправне сече у будућности треба свести на минимум.

2.1.10. Стање необраслих површина

Укупно необрасла површина у овој газдинској јединици износи 312,05 ha или 7,3% укупне површине газдинске јединице у државној својини. Структура необраслих површина у овој газдинској јединици је следећа:

- Шумско земљ. 103,36 ha
- неплодно 154,37 ha
- за остале сврхе 54,32 ha
- Свега 312,05 ha**

Шумска земљишта заузимају 103,36 ha (2,4%), а њих у највећој мери чине голети и пашњаци, често на неприступачним теренима. Па ће у овом уређајном периоду бити планирано пошумљавање шумског земљишта само на оним површинама које су приступачне.

У земљиште за остале сврхе сврстани су путеви, површине око објеката у шуми, далеководи, површине (проплани) унутар шумског комплекса које су мале површине, а могу послужити за исхрану дивљачи и стварања разноврсног амбијента у шуми. Ако се налазе поред путева могу бити привремена шумска стоваришта или радилишта приликом сече и израде шумских сортимената.

2.1.11. Фонд и стање дивљачи

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ је у саставу ловишта „Мојстир“ којим газдује „Мециновић“ ДОО из Тутина (уговор о давању на газдовање бр. 324-01-25/9/2021-10 од дана 25.02.2021.године). Укупна површина ловишта износи 14.912,74 ha, а установљено је решењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде бр. 157/2020-33 објављено у Службеном гласнику Р.С. од 28. децембра 2020. године.

Од длакаве ловне дивљачи на простору газдинске јединице јављају се срна, дивља свиња и зец. Поред ових врста у ловишту се налазе неловне врсте дивљачи - мрки медвед, рис, видра, шарени твор, велики тетреб, лештарка и јаребица камењарка (ове врсте су трајно забрањене ловом).

За ово ловиште урађена је Ловна основа са важношћу од 01.04.2021. до 31.03.2031. године.

2.1.12. Стање заштићених делова природе

Предметно подручје газдинске јединице „Мојстирске шуме“ се налази:

- У обухвату Специјалног резервата природе „Мојстирско-драшке планине“, у оквиру режима заштите I степена (локалитети „Каљавица“ и „Веља глава“), II степена (локалитети „Раздоље“, „Вукове рупе“, „Дубоки поток“ и „Мојстирска вепрња“) и III степена, према Уредби о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско- Драшке планине“,
- У обухвату еколошки значајног подручја „Проклетије“ еколошке мреже Србије, према Уредби о еколошкој мрежи,
- У обухвату подручја значајног за птице IBA (Important Bird Areas) - „Проклетије“,
- У обухвату подручја значајног за дневне лептире PBA (Prime Butterfly Areas) - „Метохијске Проклетије“ (само одељење 113),
- У обухвату подручја значајног за биљке IPA (Important Plant Areas) - „Проклетије“,
- У обухвату емералд подручја „Проклетије“, према Конвенцији о очувању европске дивљачи и природних станишта (Convention on the conservation of european wildlife and natural habitats, Strasbourg, 6 December 2024),
- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSCIs (Proposed Sites of Community Importance - предложено Подручје од значаја за Заједницу) „Мојстирско- драшке планине“, према Директиви о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and wild fauna and flora). Типови станишта због којег је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје представљени су кодом 4060 - Алпијске и бореалне вриштине, 4070 - Клековина бора Pinus mugo и длакаве алпске руже Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsutum), 6170 - Алпијске и субалпијске кречњачке травне заједнице, 91 КО - Илирске шуме букве (Aremonio-Fagion) и 9419 - Ацидофилне шуме смрче планинског до аплијског појаса (Vaccinio-Piceetea), према Правилнику о критеријумима за издавања типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, број 35/2010). Врсте због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura 2000 подручје су: Adenophora lilifolia (жлездасти звончић, жлездача), Canis lupus (вук), Felis sylvestris (дивља мачка), Parnassius apollo (аполон), Ramonda serbica (српска рамондија), Tozzia alpina subsp. Carpatica (карпатска тоција), Ursus arctos (мрки медвед), Vipera berus (шарка) и Vipera ursinii (планински шарган), према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16),
- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSPAs (Proposed Special Protection Areas - предложена Подручја посебне заштите) „Мојстир“, према Директиви о очувању дивљих птица (Council Directive of 2 April 1979 on the conservation of wild birds - 79/409/EEC). Врсте птица због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: Aegolius funereus (гаћаста кукумавка), Alektoris graeca (камењарка), Aquila chrysaetos (сури орао), Bonasa bonasia (лештарка), Bubo bubo (буљина), Caprimulgus europaeus (легањ), Circaetus gallicus (змијар), Columba oenas (голуб дупљаш), Coturnix coturnix (препелица), Cxex cxx (прдавац), Dendrocopos leucotos (планински детлић), Dryocopus martius (црна жуна), Falco peregrinus (сиви соко), Glaucidium passerinum (мала сова), Lanius collurio (руси сврачак), Lullula arborea (шумска шева), Mergus merganser (велики ронац), Pernis apivorus (осичар), Picoides (ridactylus (тропрсти детлић), Picus canus (сива жуна), Tetrao urogallus (велики тетреб), Turdus pilaris (дрозд боровњак) и др.;

На предметном подручју газдинске јединице „Мојстирске шуме“ се:

- налазе типови шума који спадају у станишта приоритетна за заштиту, као што су обележене кодом А8.13 - Шуме лишћара, јеле (Abies alba) и смрче (Picea Abies), кодом А6.11 - Шуме смрче (Picea Abies) и јеле (Abies alba) и кодом А6.12 - Шуме смрче (Picea Abies). Извршити картирање и планирати примену мера заштите за њихово очување, у складу са Правилником о критеријумима за издавања типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта,
- налазе евидентиране строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива, према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и врсте које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста: Parnassius mnemosyne (мнемозине), Polyommatus eroides (планински плавац), Maculinea arion (велики пегавац), Gymnadenia conopsea (врањак), Platanthera bifolia (вимењак), Dactylorhiza cordigera subsp. Cordigera (тресавски кањун), Listera ovata (чопотац, дволист, милогледче), Dactylorhiza saccifera subsp. saccifera, Coeloglossum viride (вучји језик), Dactylorhiza fistulosa (мајски кањун), Lilium martagon (шумски љиљан), Bonasa bonasia (лештарка), Tetrao urogallus (велики тетреб), Cxex cxx (прдавац), Buteo buteo (мишар), Lanius collurio (руси сврачак), Garrulus glandarius (сојка), Nucifraga caryocatactes (лешњикара), Parus ater (јелова сеница), Regulus ignicapillus (ватроглави краљић), Troglodytes troglodytes (царић), Prunella modularis (обични попић), Anthus trivialis (шумска трептељка), Fringilla coelebs (зеба), Emberiza citrinella (стрнадица жутовољка), Picoides tridactylus (тропрсти детлић), Pyrrhula pyrrhula (зимовка), Turdus viscivorus (дрозд имелаш), Turdus torquatus (кос огрличар), Sylvia atricapilla (црноглава грмуша), Streptopelia turtur (грлица), Sitta europaea (брглез), Serinus serinus (жутарица), Saxicola rubetra (обична траварка), Regulus regulus (краљић), Phylloscopus collybita (обични звиждак), Parus palustris (сива сеница), Picea montana (планинска сива сеница), Parus cristatus (ћубаста сеница), Erithacus rubecula (црвендаћ), Carduelis carduelis (чешљугар), Dryocopus martius (црна жуна), Columbarpalumbus (голуб гривнаш), Glaucidium passerinum (мала сова), Aegolius funereus (гаћаста кукумавка), Coturnix coturnix (препелица), Picus canus (сива жуна) и др.;

За шуме у обухвату Еколошки значајног подручја „Проклетије“ еколошке мреже Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи неопходно је применити мере заштите еколошке мреже које подразумевају следеће:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,
- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршњаци итд.),
- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

У шумским одељењима која се преклапају са потенцијалним Натура 2000 подручјима: рSCI „Мојстирско-драшке планине“ и рSPA „Мојстир“ предвидети мониторинг строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака и животиња због којих су ова подручја одређена као потенцијална Натура 2000 подручја;

Мере које треба предузети за очување приоритетних шумских станишта у потенцијалном Натура 2000 подручју:

- очувати врсте значајне за тип станишта,
- не уносити стране (алохтоне) врсте и генетски модификоване организме, обезбедити неопходан проценат зрелих, старих и сувих (стојећих и оборених) стабала, а нарочито стабала с дупљама,
- очувати у највећој мери рубове шума;

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе, констатовано је да се предметно подручје ГЈ „Мојстирске шуме“ налази:

У обухвату СРП „Мојстирско-драшке планине“, у оквиру режима заштите I степена (локалитети „Каљавица“ и „Веља глава“), II степена (локалитети „Раздоље“, „Вукове рупе“, „Дубоки поток“ и „Мојстирска вепрња“) и III степена, према Уредби о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине“. СРП „Мојстирско-Драшке планине“, стављен је под заштиту у циљу заштите и очувања јединственог комплекса станишта. У оквиру релативно добро очуваних станишних типова забележен је висок диверзитет флоре и фауне са бројним заштићеним, ретким и угроженим врстама. Поред израженог биодиверзитета, овај простор карактеришу специфични геоморфолошки, геолошки, хидрогеолошки, хидролошки и климатски феномени, карактеристична физиономија пејзажа, као и добро очуван традиционални, изворни и аутохтони начин живота:

- Локалитет **„Каљавица“** (одељења 114 и 115) - режим заштите I степена: Подручје Каљавице обрасло је мешовитом састојином смрче (*Picea excelsa*), јеле (*Abies alba*) и мезијске букве са појединачним стаблима горског јавора (*Acер pseudoplatanus*) пребирне структуре прашумског типа. На овом подручју је и велики број стабала прсног пречника преко 150 cm. Једнаје од последњих остатака шума прашумске структуре у Србији. Због тога је значајно да се у циљу омогућавања посматрања и проучавања процеса спонтаног развоја ове средине, као и спровођења сталних шумарских, ботаничких и других истраживања, иста сачува од свих насилних промена. Укупна површина овог локалитета износи: 32,32 ha;
- Локалитет **„Веља глава“** (одељења 97 и 98) - режим заштите I степена: Локалитет Веља глава карактерише се шумама смрче и јеле (*Piceo - Abietetum*) које се на овом простору јављају као прелаз између шума смрче, јеле и букве и чистих шума смрче, на надморским висинама од 1.340-1.480 m, на уједначеном нагибу и североисточној и јужној експозицији. Диференцијалне врсте су смрча и јела, а појединачно се јавља буква. У приземном спрату преовлађује флора смрчевих шума. Геолошка подлога су кречњаци- доломити, а земљиште је средње дубоко. На површини земљишта долази до скупљања мртве шумске простирке од иглицатј. процес хумификације је успорен. Спрат жбуњаје слабо заступљен. Веља глава се лагано спушта ка реци Драшкој суховари која се улива у Ибар. На свом јужном делу Веља глава се завршава вертикалним литицама ка Ибру. Укупна површина овог локалитета износи: 263,97 ha;
- Локалитет **„Раздоље“** (одељења 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114 и 115)-режим заштите II степена: Вртаче су доминантни облик површинског краса на овом подручју. Одликују се изразитом полиморфијом, на појединим примерима и полигенезом и променљивом морфометријом. Најбројније вртаче су пречника 20-50 m и дубине 5-10 m, мада има и знатних одступања са вртачама пречника и од 100 m. На овом подручју изнад висина од 1700 m констатован је специфични облик отворених вртача равнoг дна, које су раније издвојене као „крашко-снежанички циркови“. На овом подручју регистроване су и увале од којих је најзначајнија, условно декларисана као увала на контакту, Понор. Увале овог простора су полигенетске, настале на карстификованим речним долинама, што је карактеристично и за Понор, само на овој ували је активно понирање као резултат локалних литолошких односа. Познато је неколико јама у пределу Источног Мојстира, као што су јама испод Оклачке главе, затим Рупе, Зимовник и Омаре, или Катал пећина у виду плитке јаме изнад Косове равни у западном делу истраживаног подручја. Слична је и плитка саломна јама западно од врха Страшника. Неке од ових јама су бунарасте вртаче и једна таква констатована је на Понору. Дубина јаме је 10-15 m са горњим отвором пречника 7-8 m и дна 1-2 m. Површина овог локалитета износи 6014,46 ha;
- Локалитет **„Вукове рупе“** (одељења 99, 100, 101, 102 и 103) - режим заштите II степена: Локалитет Вукове рупе карактерише се вртачама, које су доминантни облик површинског краса на овом подручју у вишим деловима. Вртаче се одликују изразитом полиморфијом, полигенезом и променљивом морфометријом. Драшка суховара настаје испод западних падина Осоја (1342 m) као Селњов поток. У близини локалитета Вукове рупе, прима периодски поток који креће од изворског низа Забориче. Низводно одатле позната је под именом Драшка суховара. Долина почиње да се сужава, а од састава са Вељиним потоком који тече од Градине (1178 m) и потока од извора Коритњача - све до ушћа у Ибар, на дужини од

1700 m поприма карактер праве клисуре. Драшка суховара се улива у Ибар испод Самограда (1079 m) на око 745 m н.м. Површина овог локалитета износи 451,39 ha;

- Локалитет „Дубоки поток“ (одељења 95, 96, 97 и 116) - режим заштите II степена: Локалитет Дубоки поток карактерише се шумама смрче и јеле (Piceo-Abietetum) које се на овом простору јављају као прелаз између шума смрче, јеле и букве и чистих шума смрче, на надморским висинама од 1340-1480 m н.в., на уједначеном нагибу и североисточној и јужној експозицији. Диференцијалне врсте су смрча и јела, а појединачно се јавља буква. У приземном спрату преовлађује флора смрчевих шума. Геолошка подлога су кречњаци-доломити, а земљиште је средње дубоко. На површини земљишта долази до скупљања мртве шумске простирке од иглица тј. процес хумификације је успорен. Спрат жбуњаје слабо заступљен. Дубоки поток се наставља на локалитет Веља глава и лагано се спуштају ка Драшкој суховари која се улива у Ибар. Површина овог локалитета износи 147,38 ha;
- Локалитет „Мојстирска вепрња“ (одељења 1, 2, 31 и 32) - режим заштите II степена: Мојстирска вепрња се одликује периодским речним токовима који се формирају испод главног била Мојстирско-Драшких планина. Њихове невелике воде преко четири главне долине: Реком, Драшком суховаром, Мојстирском суховаром са Мојстирском реком и Црном реком, са Мојстирско-Драшких врхова отичу ка Ибру. Површина овог локалитета износи 594,20 ha;
- Режим заштите III степена: обухвата остала одељења (1,2, 70, 74, 76, 77, 88, 95 и 96). Такође, део одељења 116 излази из границе заштићеног добра;
- У обухвату еколошки значајног подручја „Проклетије“ еколошке мреже Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи;
- У обухвату подручја значајног за птице IBA (Important Bird Areas) - „Проклетије“;
- У обухвату подручја значајног за дневне лептире PBA (Prime Butterfly Areas) - „Метохијске Проклетије“ (само одељење 113);
- У обухвату подручја значајног за биљке IPA (Important Plant Areas) - „Проклетије“;
- У обухвату емералд подручја „Проклетије“, према Конвенцији о очувању европске дивљачи и природних станишта (Convention on the conservation of european wildlife and natural habitats, Strasbourg, 6 December 2024);
- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSCIs (Proposed Sites of Community Importance - предложено Подручје од значаја за Заједницу) „Мојстирско- драшке планине“, Директива о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and wild fauna and flora). Типови станишта због којег је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје представљени су кодом 4060 - Алпијске и бореалне вриштине, 4070 - Клековина бора Pinus mugo и длакаве алпске руже Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsutum), 6170 - Алпијске и субалпијске кречњачке травне заједнице, 91 КО - Илирске шуме букве (Aremonio-Fagion) и 9419 - Ацидофилне шуме смрче планинског до аплијског појаса (Vaccinio-Piceetea), према Правилнику о критеријумима за издавање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, број 35/2010). Врсте због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: Adenophora lilifolia (жлездасти звончић, жлездача), Canis lupus (вук), Felis sylvestris (дивља мачка), Parnassius apollo (аполон), Ramonda serbica (српска рамондија), Tozzia alpina subsp. Carpatica (карпатска тоџија), Ursus arctos (мрки медвед), Vipera berus (шарка) и Vipera ursinii (планински шарган), према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16);
- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSPAs (Proposed Special Protection Areas - предложена подручја посебне заштите) „Мојстир“, према Директиви о очувању дивљих птица (Council Directive of 2 April 1979 on the conservation of wild birds - 79/409/EEC). Врсте птица због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: Aegolius funereus (гађаста кукумавка), Alcedo coracias (камењарка), Aquila chrysaetos (сури орао), Bonasa bonasia (лештарка), Bubo bubo (буљина), Caprimulgus europaeus (легањ), Circus gallicus (змијар), Columba oenas (голуб дупљаш), Coturnix coturnix (препелица), Cxex cxex (прдавац), Dendrocopos leucotos (планински детлић), Dryocopus martius (црна жуна), Falco peregrinus (сиви соко), Glaucidium passerinum (мала сова), Lanius collurio (руси сврачак), Lullula arborea (шумска шева), Mergus merganser (велики ронац), Pernis apivorus (осичар), Picoides tridactylus (тропрсти детлић), Piceus canus (сива жуна), Tetrao urogallus (велики тетреб), Turdus pilaris (дрозд боровњак) и др, према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива.

Према члану 35. став 3. тачка 2. Закона о заштити природе на површинама на којима је утврђен режим заштите I степена ограничавају се радови и активности на „спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножења штеточина, уз сагласност надлежног министарства за заштиту животне средине“.

Чланом 35. Закона о заштити природе, дефинисано је да се у режиму заштите II и III степена дозвољавају управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја.

Чланом 3. став 2. тачка 4. Уредбе о режимима заштите у режиму заштите I степена ограничавају се радови и активности на „спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, природних непогода, удеса, реконструкције, санација и одржавања постојећих објеката од посебног значаја као што су високонапонски далеководи, болести и пренамножења одређених биљних и животињских врста“.

Такође, чланом 4. став 2. тачка 11. Уредбе о режимима заштите у режиму заштите II степена ограничавају се радови и активности на „мере газдовања шумама и шумским земљиштем утврђеним у плановима и основама газдовања шумама којима се обезбеђује умерено повећање површина под шумским екосистемима и побољшање њиховог састава, структуре и здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама“.

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи, заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима. С тим у вези, неопходно је придржавати се правила дефинисаних у самој Уредби, под насловом „Мере заштите еколошке мреже“.

2.1.13. Стање и оцена биодиверзитета

Основни метод Оцене природних вредности шумских састојина (*NVA-Nature Value Assessment*) првобитно је развијен 1990-их за бореалне шуме Шведске (*Lindhe & Drakenberg, 1996*). Од тада, овај концепт је прилагођен и модификован за употребу у шумским екосистемима широм света, како у бореалним, тако и у умереним и тропским шумама. Природне вредности представљене су кроз пажљиво изабране атрибуте (индикатори биодиверзитета).

Оцена природних вредности је методологија за брзо и једноставно сагледавање стања природних вредности у шумским састојинама (или огледним површинама) користећи теренски образац који садржи контролну листу са списком релевантних атрибута. Сваки од атрибута који се налази у оквиру теренског образаца је дефинисан и описан у оквиру Водича за индикаторе биодиверзитета, а укупан збир поена на нивоу шумске састојине ће зависити од присуства и представљаће укупну вредност Оцене природних вредности. Укупна вредност представља релативну Оцену природних вредности шумског састојина у односу на максималну могућу вредност. Оцена је вршена за све обрасле површине осим шикара и шибљака.

Као таква укупна вредност Оцене се може тумачити као степен природности шумских састојина и служиће као индикатор карактеристика шумских састојина. Вредности Оцене могу бити:

- A. Високе природне вредности - кључна станишта, нпр. прашуме, старе састојине високе структурне или генетичке варијабилности (≥ 7 поена)*
- B. Средње више природне вредности, нпр. као резултат природи блиског газдовања са високим нивоом природности (3-6 поена)*
- C. Средње ниже природне вредности, нпр. као резултат природи блиског газдовања са нижим нивоом природности (0-2 поена)*
- D. Ниске природне вредности, нпр. шумске плантаже, интензивно газдовање (мање од 0 поена).*

Примењујући ову методологију, прикупљањем информација и обрадом података на нивоу примерне површине и састојине, у ГЈ „Мојстирске шуме“, констатовано је да се:

- 819,07 ha површине налази у режиму високе природне вредности,
- 1.956,96 ha површине налази у режиму средње више природне вредности,
- 367,98 ha у режиму средње ниже природне вредности и
- 717,83 ha у режиму ниске природне вредности.

Овакви подаци указују да у оквиру газдинске јединице преовлађују састојине средње више и високе природних вредности, што је одлика шумских комплекса у којима су процеси коришћења шума континуирани, али имајући у виду и проценат шума које су класификоване у режиме средње нижих и ниских природних вредности, као закључак се намеће да су процеси коришћења спровођени уз уважавање еколошких посебности, са акцентом на њиховој заштити, као и заштити природних специфичности на појединачном и комплементарном нивоу.

2.1.14. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама

2.1.14.1. Спољашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Отвореност шума, односно приступачност шумама представља један од предуслова за интензивно газдовање шумама као и комплетно коришћење дрвне запремине и других производа. Од приступачности шумама зависи и обим савремене механизације и газдовања шумама и савремених метода газдовања шумама, а све то утиче на економичност пословања и финансијске резултате. Од степена отворености шума саобраћајницама зависи правилан распоред сеча и добро организовање радова на гајењу шума.

Да би се сагледала и оценила развијеност мреже комуникација неопходно је анализирати спољашњу отвореност и везу шумског комплекса са прерађивачким и потрошачким центрима, како би се спровеле планиране мере за остваривање планова газдовања.

Кроз газдинску јединицу „Мојстирске шуме“ пролазе јавни асфалтни регионални пут (део државног пута II реда) пут Р-22, путни правац Мехов крш - Батраге - Рибариће. Поредовог пута кроз газдинску јединицу пролази и асфалтни пут Батраге - Западни Мојстир

Кроз газдинску јединицу не пролази железничка пруга, а најближа железничка станица је у Рашки на удаљености од 60 km.

2.1.14.2. Унутрашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Табелом ће бити приказани постојећи путеви по: категорији, дужини и по одељењима која отвара.

Табела 16. Преглед путне мреже, по категорији и називу путног правца

Назив пута	Одељења која отвара	Категорија пута и укупна дужина (km)			Свега (km)
		Асфалтни	Тврди камионски	Меки камионски	
Батраге - Западни Мојстир	95,96,99 и 102	6.900			6.990
Рибариће - Рожаје	116	0.500			0.500
Раскрсница - Горња школа - Источни Мојстир	95		6.000		6.000
Мојстир - Нова школа - Вранић	31,33,34,35 и 36		1.800		1.800
Горња школа - Понор	31,33,10,11,12,13,22,23,26,27 и 28		5.900		5.900
Садиков гроб - Коловрат	31,32 и 33		0.600		0.600
Чукићи - Вртаче	1,2,31 и 32		3.800	3.000	6.800
Понор - Чкаља	16,17,18,20,21, 22 и 23		2.600		2.600
Понор - Ђафа понорска	22,23,24,25 и 50		0.900		0.900
Ђафа понорска - Суро блато	24,25,50 и 51		1.200		1.200
Понор - Блато	13,14,8,4 26 и 23		2.300		2.300
Паљевине - Блато	10,9,8 и 4			1.300	1.300
Терзијан - Понор	12,26,27,28,41,42 и 43		2.500		2.500
Терзијан - Добра вода - Давњановица	28,29,3041 и 42			2.900	2.900
Терзијан – Добра вода (Тентов пут)	27,28,29 и 41			0.600	0.600
Горња школа - Терзијан	36,37,38,39,40,43 и 69		6.100		6.100
Вртишта - Дочићи	70,72,73,74,75,76 и 77		3.300		3.300
Терзијан - Раздоље	43,44,48,60,61,62 и 69		1.700		1.700
Усек - Радуша	48,51,52			1.300	1.300
Усек - Одељење 53	52,53,59 и 60			1.500	1.500
Велика пољана - Раздоље	60,61,62,58,63,56,57,106,107 и 108		5.900		5.900
Пољански пут - одељење 64	58,64,65,66 и 67			3.100	3.100
Сломна гора - Велика пољана	104,105,107,108 и 109		3.500		3.500
Велика пољана - Мала пољана	108,109 и 115			1.700	1.700
Клече - Сломна гора	91,92,93,94,102 и 103		4.200		4.200
Балотска кућа - Растоке - Клече	36,81,82,87, 91 и 92		4.900		4.900
Дебело брдо - Растоке	82,83,84,85 и 86		1.600		1.600
Балотска кућа - Јагњила	36,37,77,78 и 79		4.100		4.100
Јагњило - Дебело брдо	79,80,81,82,83,84 и 85		3.300		3.300
Западни Мојстир - Вукове рупе - Забориће	99,100 и 101			5.900	5.900
УКУПНО ГЈ	Површина - 4.256,30ha	7,400 km	66,200 km	21,300 km	94,900

Анализирајући укупну отвореност газдинске јединице, наведене путеве који учествују у отварању газдинске јединице, долазимо до податка да постоји 7,400 km асфалтног пута, 66,200 km тврдог камионског пута и 21,300 km меког камионског пута, који пролазе кроз газдинску јединицу. Укупна дужина путних комуникација износи 94,900 km, што представља отвореност од 22,30 km/1000 ha.

На основу оваког стања путне мреже може се закључити да је отвореност задовољавајућа, али да је квалитет путне мреже незадовољавајући (велика дужина меких камионских путева и лоше стање постојеће мреже тврдых путева). У смислу што боље реализације планова гајења и коришћења у наредном уређајном периоду треба планирати реконструкцију постојећих путних праваца, нема потребе за изградњом нових (планирање ће бити детаљно објашњено у поглављу 4.1.14. - „План изградње шумских саобраћајница“).

2.1.15. Приказ стања недрвних производа - осталих шумских производа

Шуме и шумска станишта ове газдинске јединице пружају значајне могућности у погледу продукције осталих шумских производа, пре свега гљива, лековитог биља и других шумских плодова. Сакупљање осталих шумских производа последњих година добија све више на економском значају, јер се највећи део ових производа извози уз веома повољне цене.

У буковим и четинарским шумама веома су повољни услови за раст јестивих гљива нарочито вргања, смрчка, буковаче и лисичарке. Нажалост, последњих година није било организованог откупа осталих шумских производа од стране ШГ Шумарство „Рашка“ - ШУ „Тутин“, па том проблему треба посветити посебан значај.

2.1.16. Семенски објекти и расадници

У оквиру газдинске јединице издвојене су две семенске састојине. На основу решења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број: 322-05-00323/80/96-06 од 04.02.1997 године издвојена је једна семенска састојина. састојина јеле (*Abies alba*) у одељењима 78b (20,67 ha) и 79b (8,97) у којима се поред јеле јавља и смрча (*Picea abies*), а стабла су као и семе изузетно квалитетна.

Друга семенска састојина је издвојена на основу решења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број: 322-05-00323/81/86-06 од 04.02.1997 године издвојена је семенска састојина јеле (*Abies alba*) са смрчом (*Picea abies*) на локацији одељења 12c (10,27 ha) и 13b (1,10 ha).

2.2. Анализа стања шума

У ГЈ „Мојстирске шуме“ обрасла површина износи 3.944,25 ha, просечна запремина 276,3 m³/ha, просечни запремински прираст 6,8 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,5 %.

У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ површински најзаступљенија је **наменска целина 56 (Специјални резерват природе II степена)**, она је заступљена на 94,1 % (3.713,69 ha) површине, у запремини ГЈ учествује са 96,4 %, а по текућем запреминском прирасту са 96,5 %. Просечна запремина износи 282,9 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,0 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,5 %.

Наменска целина 55 (Специјални резерват природе I степена), заступљена је на 2,6 % (102,06 ha) обрасле површине, по запремини са 0,9 %, а по текућем запреминском прирасту са 0,8 %. Просечна запремина износи 96,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 2,0 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,1 %.

Наменска целина 10 (Производња дрвета), заступљена је на 1,9 % (75,09 ha) обрасле површине, по запремини са 2,3 %, а по текућем запреминском прирасту са 2,3 %. Просечна запремина износи 328,0 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,1 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,5 %.

Наменска целина 57 (Специјални резерват природе III степена), заступљена је на 0,9 % (35,70 ha) обрасле површине, по запремини са 0,3 %, а по текућем запреминском прирасту са 0,3 %. Просечна запремина износи 94,9 m³/ha, текући запремински прираст износи 2,2 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,3 %.

Наменска целина 26 (Заштита земљишта од ерозије), заступљена је на 0,4 % (14,01 ha) обрасле површине, по запремини са 0,1 %, а по текућем запреминском прирасту са 0,1 %. Просечна запремина износи 94,2 m³/ha, текући запремински прираст износи 2,0 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,1 %.

Наменска целина 66 (Стална заштита шума (изван газдинског третмана), заступљена је на 0,1 % (3,70 ha) обрасле површине, у запремини и запреминском прирасту нема учешћа.

У овој газдинској јединици утврђено је 9 газдинских типова шума.

Газдински тип 41410. Високе шуме букве, јеле и смрче је најзаступљенији у овој газдинској јединици. Заступљен је на површини од 1.682,14 ha или 42,7% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 335,1 m³/ha, текући запремински прираст је 8,0 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%. У оквиру овог газдинског типа најзаступљенији је у категорији дозревајућа састојина на површини од 1.289,59 ha или 32,7%, следи средњедобна састојина на 363,73 ha или 9,2%, затим зрела на површини 21,11 ha или 0,5%, док су рани и касни младик заступљени са 0,1%.

Затим следи **газдински тип 31510. Високе мешовите шуме смрче** заступљен је на површини од 1.498,98 ha или 38,0% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 222,8 m³/ha, текући запремински прираст је 5,9 m³/ha, а проценат прираста је 2,7%. У оквиру овог газдинског типа заступљен је у категорији раног младика на површини од 31,70 ha или 0,8%, касног младика на 2,99 ha или 0,1%, следи средњедобна састојина на 803,87 ha или 20,4%, затим дозревајућа састојина на 657,00 ha или 16,7% и на крају зрела састојина на 3,41 ha или 0,1%.

Газдински тип 41310. Високе шуме букве и јеле заступљен је на површини од 461,93 ha или 11,7% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 344,3 m³/ha, текући запремински прираст је 7,6 m³/ha, а проценат прираста је 2,2%. У оквиру овог газдинског типа најзаступљенији је у категорији дозревајућа састојина на површини од 397,54 ha или 10,1%, затим у средњедобној састојини на 59,83 ha или 1,5% док у категорији рани младик заузима 4,57 ha или 0,1%.

Газдински тип 21120. Издавачке мешовите шуме букве заступљен је на површини од 126,43 ha или 3,2% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 57,8 m³/ha, текући запремински прираст је 1,2 m³/ha, а проценат прираста је 2,0%. У оквиру овог газдинског типа највише има површине у зрелој узгојној групи са 87,21 ha или 2,2%, дозревајуће састојине се налазе на 39,22 ha или 1,0%.

Газдински тип 51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација - заступљен је на површини од 82,41 ha или 2,1% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Нема учешћа у запремини и запреминском прирасту.

Газдински тип 31211. Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара заступљен је на површини од 38,77 ha или 1,0% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина је 277,3 m³/ha, текући запремински прираст је 7,8 m³/ha, проценат прираста је 2,8%. У оквиру овог газдинског типа највише има дозревајућих састојина и то 28,15 ha или 0,7%, затим средњедобних састојина на 10,62 ha или 0,3%.

Газдински тип 21110. Високе мешовите шуме букве заступљен је на површини од 28,82 ha или 0,7% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 222,9 m³/ha, текући запремински прираст је 5,2 m³/ha, а проценат прираста је 2,3%. У оквиру овог газдинског типа највише има средњедобних састојина на 14,92 ha или 0,4%, затим дозревајућих на 13,90 ha или 0,3%.

Газдински тип 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара заступљен је на површини од 20,06 ha или 0,5% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 340,2 m³/ha, текући запремински прираст је 9,7 m³/ha, а проценат прираста је 2,9%. У оквиру овог газдинског типа заступљен је у категорији средњедобна састојина на површини од 2,82 ha или 0,1% и дозревајуће састојине на 17,25 ha или 0,4%.

Газдински тип 1110. Високе мешовите шуме ОМЛ - заступљен је на површини од 4,71 ha или 0,1% од укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 399,8 m³/ha, текући запремински прираст је 12,3 m³/ha, а проценат прираста је 3,1%. У оквиру овог газдинског типа заступљен је у средњедобној узгојној групи са 1,57 ha или >0,1%, и дозревајућој узгојној групи са 3,14 ha или 0,1%.

У ГЈ „Мојстирске шуме“ заступљене су скоро све узгојне групе од раног младика до зрелих састојина. Највеће учешће у обраслој површини газдинске јединице има дозревајућа узгојна група која заузима површину од 2.445,79 ha или 62,0%, затим на другом месту се налази средњедобна са 31,9% или 1.257,36 ha, потом следе зреле састојине на 111,73 ha или 2,8%, рани младик на 40,65 ha или 1,0%, и на последњем месту се налази се касни младик и то на 6,31 ha или 0,2% од обрасле површине газдинске јединице.

Укупно високе природне састојине заступљене су на 93,2 % (3.676,58 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 289,7 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,1 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 2,5 %.

Издавачке састојине заступљене су на 3,2 % (126,43 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 57,8 m³/ha, текући запремински прираст 1,2 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини износи 2,0 %.

Вештачки подигнуте састојине чине 1,5 % (58,83 ha) обрасле површине, просечна запремина ових састојина износи 298,8 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,5 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини 2,8 %.

Шибљаци су заступљени 2,1 % (82,41 ha) обрасле површине газдинске јединице.

У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ **очуване шуме** чине 78,3 % (3.091,14 ha) обрасле површине, просечна запремина ових шума износи 336,0 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,1 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 2,4 %.

Разређене састојине чине 2,7 % (105,32 ha) обрасле површине, просечна запремина разређених шума је 117,5 m³/ha, текући запремински прираст износи 3,2 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 2,7 %.

Девастиране састојине чине 16,9 % (665,38 ha) обрасле површине, просечна запремина девастираних шума је 58,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 1,9 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 3,3 %.

У овој газдинској јединици **чисте састојине** чине 21,9 % (864,67 ha) обрасле површине. Просечна запремина ових састојина износи 138,89m³/ha, текући запремински прираст износи 3,9 m³/ha, а проценат прираста у запремини је 2,8 %.

Мешовите састојине чине 76,0 % (2.997,17 ha) површине обраслог земљишта газдинске јединице. Просечна запремина мешовитих састојина износи 323,5 m³/ha, текући запремински прираст је 7,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 2,4 %.

У газдинској јединици лишћари учествују са 21,4 % у укупној запремини, а четинари са 78,6 %. Учешће лишћара у текућем запреминском прирасту газдинске јединице износи 17,5 %, а четинара 82,5 %.

Од врста дрвећа у газдинској јединици најзаступљенија врста је јела, која учествује са 41,9 % (457.361,4 m³) у запремини газдинске јединице, у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 41,1 % (10.983,0 m³), следи смрча који учествује у запремини са 35,4 % (385.937,2 m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 40,0 % (10.707,4 m³), затим следи буква која учествује у запремини са 17,6% (191.862,3 m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 14,2 % (3.791,1 m³). На четвртом месту је јавор који учествује у запремини са 1,4 % (15.192,5 m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 1,2 % (311,5 m³), па следи следи бели бор која учествује у запремини са 1,2 % (12.794,0 m³) а у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 1,3 % (359,3 m³), граб учествује у запремини са 0,3 % (3.080,5 m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 0,1 % (38,0 m³).

Све остале врсте у укупној запремини учествују са 1,0 %, а у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествују са 0,7 %.

Најзаступљенији дебљински степен је III (31 до 40 cm) са учешћем од 297.308,3 m³ или 27,3%, следе дебљински степени IV (41 до 50 cm) са учешћем од 253.364,4 m³ или 23,2%, II (21 до 30 cm) са учешћем од 247.434,9 m³ или 22,7%, V (51 до 60 cm) са учешћем од 124.194,9 m³ или 11,4 %, I (11 до 20 cm) са учешћем од 107.265,0 или 9,8%, VI (61 до 70 cm) са учешћем 36.440,3 m³ или 3,3% , VII (71 до 80) са учешћем 12.686,4 или 1,2%, VIII (81 до 90) са учешћем 8.746,4 или 0,8%, IX изнад 90cm са учешћем 2.383,5 или 0,2%.

На нивоу газдинске јединице доминира средње јак инвентар (31 до 50 cm) са 50,5% (550.672,7 m³), затим следи танак инвентар (< 30 cm) са 32,6 % (354.699,9 m³), док је јак инвентар (> 51 cm) заступљен са 16,9% (184.451,5 m³).

Стварни размер добних разреда код свих једнодобних састојина није у нормалном размеру, а површина једнодобних састојина је веома мала у односу на укупну обраслу површину, па у газдинској јединици доминирају разnodобне састојине.

Укупна површина вештачки подигнутих састојина износи 58,83 ha, што чини 1,5% обрасле површине газдинске јединице. Од тога су на целој површини састојине старости преко 20 година са просечном запремином од 276,3 m³/ha, текући запремински прираст износи 6,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 2,5%.

Вештачки подигнуте састојине, у газдинској јединици „Мојстирске шуме“, већином су доброг здравственог стања и у наредном периоду треба их стабилизovati и превести у одрасле квалитетне састојине.

Највећи део обрасле површине газдинске јединице је у другом и трећем степену угрожености од пожара, затим у шестом, петом и првом док је четврти степен потпуно изостао. Али при томе треба посебно обратити пажњу на заступљеност другог и трећег степена (укупно 86,1 %) јер у истим се налазе осетљиве састојине и шумске културе које су погодне за шумске пожаре наручито у летњим месецима због самог подручја где су изражена сувља станишта, као и високе летње температуре и у тим месецима треба појачати контролу и мониторинг заштита шума од шумског пожара.

Здравствено стање шуме ове газдинске јединице је задовољавајуће, изузев појединачних стабала на којима се јављају фитопатолошка и ентомолошка обољења. Примећено је сушење појединачних стабала лишћара и четинарских врста.

Према исказу површина регистровано је 312,05 ha осталог земљишта. Од те површине шумског земљишта има 103,36 ha, неплодног 154,37 ha и за остале сврхе 54,32 ha.

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ је део ловишта „Мојстир“ које је установљено Решењем Министра пољопривреде, шумарства и водопривреде објављено у „Службеном гласнику РС“, број 157/20 од 28. децембра 2020. године. Ловиште је дато на газдовање „Мециновић“ДОО из Тутина (уговор о давању на газдовање бр. 324-01-25/9/2021-10 од дана 25.02.2021.године). „Мециновић“ ДОО израдило је Ловну основу за ловиште „Мојстир“ са периодом важења од 01.04.2021. до 31.03.2031. године. Укупна површина ловишта „Мојстир“ износи 14.912,74 ha.

Газдинска јединица „Мојстирске шуме“ се налази се у оквиру Спецеијалног резервата природе „Мојстирско-драшке планине“, у оквиру режима заштите I степена (локалитети „Каљавица“ и „Веља глава“), II степена (локалитети „Раздоље“, „Вукове рупе“, „Дубоки поток“ и „Мојстирска вепрња“) и III степена, према Уредби о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско- Драшке планине“, затим обухвату еколошки значајног подручја „Проклетије“ еколошке мреже Србије, према Уредби о еколошкој мрежи, подручја значајног за птице IBA (Important Bird Areas) - „Проклетије“, подручја значајног за дневне лептире PBA (Prime Butterfly Areas) - „Метохијске Проклетије“ (само одељење 113), подручја значајног за биљке IPA (Important Plant Areas) - „Проклетије“, емералд подручја „Проклетије“, према Конвенцији о очувању европске дивљачи и природних станишта (Convention on the conservation of european wildlife and natural habitats, Strasbourg, 6 December 2024), у обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSCIs (Proposed Sites of Community Importance - предложено Подручје од значаја за Заједницу) „Мојстирско-драшке планине“, у обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSPAs (Proposed Special Protection Areas - предложена Подручја посебне заштите) „Мојстир“, према Директиви о очувању дивљих птица (Council Directive of 2 April 1979 on the conservation of wild birds - 79/409/EEC).

На подручју ГЈ „Мојстирске шуме“ на основу стања и оцене биодиверзитета конставано је да се на 819,07 ха површине налази у режиму високе природне вредности, 1.956,96 ха површине налази у режиму средње више природне вредности, 367,98 ха у режиму средње ниже природне вредности и 717,83 ха у режиму ниске природне вредности.

Кроз газдинску јединицу „Мојстирске шуме“ пролази јавни асфалтни пут Мехов крш - Батраге - Рибариће. Овај путни правац чине спољну отвореност газдиске јединице и од велике је важности за отвореност газдинске јединице јер се на њега надовезују сви главни примарни камионски путеви у овој газдинској јединици.

Укупна дужина шумских комуникација у газдинској јединици „Мојстирске шуме“ износи 94,900 km, од чега асфалтних путева има 7,400 km, камионских путева са коловозном конструкцијом 66,200 km и камионских путева без коловозне конструкције 21,300 km.

Просечна густина мреже путева у овој газдинској јединици износи 22,300 km/1.000 ха. Ако се додају влаке и тракторски путеви који постоје у већини одељења, оваква отвореност путевима је задовољавајућа, али је лош квалитет путних праваца па ће у овом уређајном периоду бити акценат на реконструкцији, а не на изградњи путева.. Сви ови путни правци се свакогодишње редовно одржавају и чисте да би били проходни за несметан пролаз ватрогасног возила у свим условима.

Шумско газдинство „Шумарство“ из Рашке поседује FSC сертификат SGSCH - FM/COC- 009244 са бројем лиценце FSC-C109881 са важењем до 20.02.2027. године.

Укупно гледајући стање састојина а нарочито ако се узме у обзир знатно учешће девастираних и разређених састојина и недостатак јаког материјала у ГЈ „Мојстирске шуме“ не може се оценити задовољавајућим. Приоритети у следећем раздобљу је поправка постојећег стања и његово приближавање оптималном, као и спречавање од бесправног коришћења шума.

Девастиране састојине се налазе на површини од 665,38 ха. Оне се налазе на административној граници са АП „Косово и Метохија“, на овој површини је урађен санациони план у току овог уређајног раздобља па нису планиране за реконструкцију.

У газдинској јединици треба планирати пошумљавање голети и шумског земљишта, да би се повећала постојећа обраслост у овој газдинској јединици која износи 92,7%.

Овакво стање шума на подручју газдинске јединице „Мојстирске шуме“ указује на следеће проблеме и могућности:

- Део површине под састојинама неадекватног узгојног облика - изданачним састојинама;
- Присутност разређених и девастираних састојина представља проблем, па је у циљу њиховог опоравка, у овом уређајном периоду, прописивано прелазно газдовање;
- Присуство шибљака и жбунасте вегетације који нису за реконструкцију (веома велики нагиби и плитко земљиште).
- Задовољавајућа отвореност, али не и квалитет шумских путева, па треба реконструкцијом побољшати квалитет путне мреже.

Све ово упућује на то да би приоритети газдовања у наредним уређајним периодима требало да буду поправка постојећег стања и његово приближавање оптималном, као и спречавање од бесправног коришћења шума.

2.3. Анализа спроведених мера газдовања

2.3.1. Промена шумског фонда по површини

Табела 17. Промена шумског фонда.

Период уређивања	Укупно	Обрасло			Необрасло			
		Свега	Шума	Шумске културе	Шумско земљиште	Неплодно	За остале сврхе	Укупно
	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
ОГШ(2017.-2026)	4.253,60	3.921,11	3.921,11	0,0	280,52	0,54	51,43	332,49
ОГШ(2027-2036)	4.256,30	3.944,25	3.944,25	0,0	101,46	154,37	54,32	310,15
Разлика	2,70	23,14	23,14	0,0	-179,06	153,83	2,89	-22,34

Тачна површина газдинске јединице добијена је пописом свих катастарских парцела које се воде у овој газдинској јединици. Укупна површина газдинске јединице у односу на површину приликом претходног уређивања већа је за 2,70 ха. Ова разлика се може оправдати кроз употребу ДКПа - дигиталног катастарског плана.

Обрасла површина се повећала за 23,14ха, а необрасла површина се смањила за 22,34ха, што јасно указује на повећање површине под шумом младим шумама. Шумско земљиште се смањило за 179,06ха, а неплодно се повећало за 153,83ха, разлог повећања неплодног земљишта је због другачије

класификације земљишта, док се шумско земљиште смањило на рачун повећања земљишта под шумом.

2.3.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Табела 18. Промене шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Врста дрвећа	Укупна запремина 2017	Укупан 10-годишњи Z_v	Укупан остварени принос	Очекивана запремина 2026	Укупна запремина добијена премером 2026	Разлика у запремини		Укупан запремински прираст - 2026
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	%	m ³
Буква	158.399,8	37.631,0	21.457,9	174.572,9	191.862,3	17.289,5	9,0	3.791,1
Јавор	9.190,9	2.091,0	3,0	11.278,9	15.192,5	3.913,6	25,8	311,5
Јасика	5.039,5	1.552,0	849,6	5.741,9	17.778,9	12.037,0	67,7	431,3
Отл	4.093,1	1.223,0	402,0	4.914,1	1.465,1	-3449,0	235,4	32,9
Граб	2.035,0	581,0	1,0	2.615,0	3.080,5	465,5	15,1	38,0
Бреза	1.751,0	566,0		2.317,0	48,9	-2268,1	4.636,5	1,1
План. јавор	367,3	82,0		449,3	53,7	-395,6	737,1	1,4
Цјасен	127,3	36,0		163,3		-163,3	100,0	
Цер	99,4	33,0		132,4	1.715,8	1.583,4	92,3	28,5
Трешња	28,3	9,0		37,3	792,7	755,4	95,3	16,3
Китњак	3,6	2,0		5,6		-5,6	100,0	
Јаребика	1,6	1,0		2,6		-2,6	100,0	
ОМЛ					616,9	616,9	100,0	13,7
План. брест					139,7	139,7	100,0	4,1
Клен					66,8	66,8	100,0	2,4
Бели јасен					49,0	49,0	100,0	0,8
Млеч					29,3	29,3	100,0	0,9
Пољски брест					13,7	13,7	100,0	0,3
Домаћи орах					12,8	12,8	100,0	0,4
Лишћари	181.136,8	43.807,0	22.713,5	202.230,3	232.918,6	30.688,3	13,2	4.674,7
Јела	363.332,7	100.763,0	42.237,6	421.858,1	457.361,4	35.503,2	7,8	10.983,0
Смрча	302.799,2	98.429,0	52.332,8	348.895,4	385.937,2	37.041,8	9,6	10.707,4
Црни бор	4.958,3	2.520,0	267,0	7.211,3	812,9	-6398,4	787,1	22,9
Бели бор	7.101,5	3.155,0	410,8	9.845,7	12.794,0	2.948,2	23,0	359,3
Молика	3,7	2,0		5,7		-5,7	100,0	
Четинари	678.195,4	204.869,0	95.248,1	787.816,3	856.905,5	69.089,2	8,1	22.072,6
Укупно ГЈ	859.332,2	248.676,0	117.961,7	990.046,5	1.089.824,1	99.777,6	9,2	26.747,3

Укупна запремина добијена премером 2026. године већа је за 230.491,9 m³ у односу на запремину добијену премером 2017. године. Рачунски добијена запремина - очекивана запремина разликује се за 99.777,6 m³ у односу на запремину добијену премером, а одступање по запремини износи 10,1%.

На основу детаљне анализе по врстама дрвећа може се видети да је код главних врста дрвећа које су носици запремине (буква, јела и смрча) одступање мање од 10%, док је код мање заступљених врста у ГЈ „Мојстирске шуме“ веће одступање од дозвољеног (изнад 10%) што се може оправдати због промене начина инвентуре (нов Правилник) па је се добио другачији податак код неких врста дрвећа од очекиваног. Пошто су то у питању мање заступљене врсте дрвећа тај податак није значајније утицао на добијену запремину, па је разлика добијене од очекиване запремине на нивоу газдинске јединице 10,1%.

У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ премер је урађен на основу Правилника о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (Сл. гл. РС, бр.122 од 18/од 8. марта.2024. године). На основу Правилника (члан 19) дефинисане су детаљне површине које служе за мониторинг шумских екосистема. Детаљне површине су сталне површине и

трајно се обележавају и утврђују. На детаљним површинама прикупљају се подаци о: врсти дрвета, прсном пречнику, припадности газдинском типу и узгојној групи, степену сушења, социјалном статусу, техничкој класи, биодиверзитету, висини стабла, дужини дебла, азимуту и дистанци сваког стабла од центра примерне површине, као и подаци пробне дознаке. Минимални узорак мреже детаљних површина је 1,25% од укупне површине шума које се мере у газдинској јединици (мрежа 200 m x 200 m).

У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ поред мреже детаљних кругова постављени су и помоћни (обични) кругови. На обичним површинама прикупљају се подаци о: врсти дрвета, прсном пречнику, висини доминантних стабала, припадности газдинском типу и узгојној групи, степену сушења, социјалном статусу, техничкој класи и пробној дознаци. Помоћни кругови су се постављали у свим оним одсечима у којима је запремина одступала у односу на прошли уређајни период, затим у оним одсцима у којима су детаљни кругови били на нерепрезентативним местима (обично на гребенима).

На основу овог може се закључити да је добијено стање по врстама дрвећа и запремина на нивоу газдинске јединице „Мојстирске шуме“ одговара стварном стању на терену па се може узети као релевантна за планирање и газдовање шумама у наредном уређајном периоду.

2.4. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању

2.4.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

Табела 19. Извршени радови на обнови и гајењу шума

Врста рада	Планирано	Остварено	Реализација	
	ha	ha	Разлика	%
317 - Вештачко пошумљавање садњом	9,48	0,0	-9,48	0,0
414 - Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	1,90	0,0	-1,90	0,0
513 - Сеча избојака и уклањање корова ручно	18,96	0,0	-18,96	0,0
518 - Окопавање и прашење у културама	18,96	0,0	-18,96	0,0
Проредне сече	191,17	123,44	-67,73	64,6
Обнављање у разнодобним шумама	2.711,12	2.711,12	0,0	100,0
Укупно:	2.951,59	2.834,56	-117,03	96,0

Из приказане табеле уочава се да је извршење планова на гајењу шума потпуно изостало.

Разлог изостанка потпуног изостанка радова на гајењу шума (реконструкције састојина) лежи у томе што је била планирана реконструкција одсека 81с, реконструкција одсека није урађена због јако стрмог терена, па су са не извршењем реконструкције изостали и сви остали радови на гајењу који прате реконструкцију.

Обнова у разнодобним шумама су урађене у потпуном обиму, а прореде нису урађени у пуном обиму. Околност која је утицала на неизвршење претходно побројаних видова радова - прореда је недостатак радне снаге у подручју где је распрострањена ова газдинска јединица (не одазивање на јавне позиве - тендере за сечу и израду дрвних сортимената, најчешће прореде).

Из напред изнетог може се закључити да радови на гајењу шума су урађени у задовољавајућем обиму.

Неизвршење планираних проредних сеча (неге састојина) довешће до:

- Изразито издужених стабала (стабла са високим степеном виткости)
- Редуковање круна уз међусобну јаку стишњеност
- Пригушење дебљинског прираста, па тиме и укупног текућег запреминског прираста, услед ригорозне редукције асимилационе површине круне
- До опште лабилности састојине, посебно осетљивост на притисак влажног снега, леда, иња, као и на ударе ветра, која је јаче изражена што је висина стабла већа

2.4.2. Досадашњи радови на коришћењу шума

Табела 20. Извршени радови на коришћењу шума, редован принос

Врста дрвећа	ПЛАНИРАНО			РЕАЛИЗОВАНО						Случајни принос	Ванредни принос	Бесправне сече	Укупно остварени принос
	Главни принос	Претходни принос	Укупно планирано	Главни принос		Претходни принос		Главни + Претходни					
								принос					
	м³	м³	м³	м³	%	м³	%	м³	%	м³	м³	м³	м³
Буква	14.184,9	457,4	14.642,3	14.956,2	105,4	403,0	88,1	15.359,2	104,9	5.419,4	33,8	745,5	21.557,9
Јавор	156,7	6,3	163,0									3,0	3,0
Јасика	261,7	199,3	461,0	849,6	324,6			849,6	184,3				849,6
Отл	444,4	93,6	538,0										
Граб	65,2	226,7	291,9									1,0	1,0
Бреза	324,4		324,4										
Црни јасен	130,1		130,1										
Цер	56,5		56,5										
Укупно лишћари	15.623,9	983,3	16.607,2	15.805,8	101,2	453,0	46,1	16.258,8	97,9	5.419,4	33,8	749,5	22.461,5
Јела	40.793,8	14,2	40.808,0	35.694,6	87,5	13,3	93,7	35.707,9	87,5	3.667,8	83,4	2.387,5	41.846,6
Смрча	26.988,8	1.030,2	28.019,0	27.551,3	102,1	1.096,4	106,4	28.647,7	102,2	17.306,0	139,3	6.480,6	52.573,6
Црни бор	213,8	485,7	699,5	402,0	188,0	267,0	55,0	669,0	95,6				669,0
Бели бор	94,9	770,9	865,8	31,5	33,2	373,2	48,4	404,7	46,7		6,0		410,7
Укупно четинари	68.091,3	2.301,0	70.392,3	63.679,4	93,5	1.749,9	76,0	65.429,3	92,9	20.973,8	228,7	8.868,1	95.499,9
УКУПНО ГЈ	83.715,2	3.284,3	86.999,5	79.485,2	94,9	2.202,9	67,1	81.688,1	93,9	26.393,2	262,5	9.617,6	117.961,4

Претходном основном газдовања шумама планиран је укупни принос од 86.999,5 m³. На основу достављене евиденције о извршеним сечама реализовани планирани укупни принос износи 81.688,1 m³ што износи 93,9% од планираног приноса. Главни принос реализован је са 94,9%, а претходни са 67,1% од планираног.

Евидентиран је случајни принос (реализација санационог плана у току 2019. и 2022. године) са 26.393,2 m³, ванредни са 262,5 m³ и бесправне сече са 9.617,6 m³.

Из табеле се може констатовати да је реализација главног приноса задовољавајућа (94,9 %), док је реализација претходног приноса мања од планираног (67,1 %). Од главних врста у газдинској јединици највећа је реализација код букве (104,9%), а нешто мањи износ је код смрче (102,2%) и јеле (87,5%).

Због не реализације претходног приноса у састојинама се дешавају негативни ефекти, стабла дужи временски период остају са великим степеном виткости, што повећава број ветро и снегоизвала. Поред тога услед великог броја стабала по хектару долази до све веће редукције круне, што има за последицу изостанак дебљинског прираста. Услед изостанка проредних сеча доћи ће до нагомилавања танког материјала, па је потребан много дужи временски период од планираног да стабла достигну пречник сечиве зрелости. Све наведено на карају има за последицу смањење економско-финансијског ефекта у току уређајног периода.

2.4.3. Досадашњи радови на изградњи и одржавању шумских саобраћајница

У прошлом уређајном периоду била је планирана реконструкција тврдых камионских путева у дужини од 15,60 km и реконструкција меких камионских путева у дужини од 13,30 km. Од планираних радова на шумским саобраћајницама реконструкција тврдых камионских путева је извршена на 14,40 km или 92,3% од планиране реконструкције, а реконструкција меких шумских путева је урађена у дужини од 4,0 km или 30,1% од планиране реконструкције меких путева.

Реконструкцијом ових путних праваца, омогућила је скраћење траснпортне дистанце у I фази транспорта. Ако се овоме дода стање и квалитет састојина у овим деловима газдинске јединице, као и смањење трошкова транспорта, јасно је да је постојала економска оправданост и потреба за реконструкцијом путева у овој газдинској јединици.

2.4.4. Досадашњи радови на заштити шума

Законом о шумама прописано је да су корисници шума дужни да предузму мере ради заштите шума од пожара и других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета.

У овој газдинској јединици заштита шума се спроводила кроз редовно газдовање у оквиру реализације планова гајења и коришћења шума и сводили су се на следеће:

- санитарне сече; приликом извођења селективних прореда дознака стабала је вршена тако да су прво дозначивана сва сува и полусува појединачна стабла која су била присутна у неким одењелима-одсецима;
- санација снегоизвала и ветроизвала на разним локалитетима газдинске јединице;
- успостављање шумског реда где су вршене сече;
- хемијска средства репресивне заштите нису коришћена;
- чување шума од бесправних сеча;
- организовање превентивне заштите шума од пожара; у циљу превентивне заштите шума од пожара у критичном периоду (пролеће и летњи месеци) организована су дежурства у шумској управи у циљу благовремених интервенција, а на терену је појачан надзор лугарских реона;
- изградња нових противпожарних пруга није урађено, али су постојећи путни правци који су функцији ПП пруга редовно одржавани у протеклих десет година;
- организовање превентивне заштите од фитопатолошких и ентомолошких обољења у протеклих десет година у овој газдинској јединици нису спровођене.

У претходном уређајном периоду у циљу заштите и превенције су вршене санитарне сече - Санациони план је реализован у току 2019. и 2020. године на површини од 610,64ха. У том поступку, укупно је посечено 26.393,2 m³. Санација је вршена у делу газдинске јединице који се налази на граници са АП „Косово и Метохија“ на укупној површини од 610,64ха, а на тој површини су извршене масовне бесправне сече (по евиденцијама износе 9.617,6 m³), па је се после тих сеча приступило санацији исте.

На основу ових извршених радова на заштити шума може се рећи да су извршени радови позитивно утицали на стање састојина. Састојине су доброг квалитета, доброг здравственог стања. У газдинској јединици нема много девастираних шума насталих од стране човека, већ су то већином шикаре, шибљаци и девастиране шуме настале природним путем (едафски и орографски).

Радови на заштити шума дали су задовољавајуће резултате, чиме је очувано добро здравствено стање ових састојина.

2.4.5. Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа

Изузев дрвета, коришћење других шумских производа било је у другом плану и ако постоје услови за сакупљање и откуп јестивих гљива у години уroda. Сакупљање шумских плодова последњих година добија све већи економски значај, па се овој врсти делатности на нивоу ПД „Србијашум“ д.о.о. поклања све већа пажња у оквиру укупне производње. Чињеница је да на овим просторима нису искоришћене све могућности које пружају „други“ шумски производи. Истина је да монопол у откупу ових производа шума држе приватна лица.

2.4.6. Општи осврт на досадашње газдовање

Утицај извршених радова и спроведених мера на подручју газдинске јединице је позитивно деловао у смислу стабилизације стања и стварања предуслова за максималну продукцију дрвне масе, уз побољшање општекорисних функција шума. Упоређујући, међутим, проценат извршених радова у односу на планирани можемо констатовати да је газдовање било у складу са узгојним потребама састојина и да су обављени радови су реализовани у планираном обиму. Утицај извршених радова и спроведених мера на садашње стање мора се анализирати парцијално по појединим показатељима.

Површина газдинске јединице, у односу на прошло уређивање шума већа је за 2,70 ха. Ова разлика се може оправдати кроз употребу ДКПа - дигиталног катастарског плана.

Категорија шума је повећана за 23,14ха, а необрасла површина се смањила за 22,34ха, што јасно указује на повећање површине под шумом младим шумама. Шумско земљиште се смањило за 179,06ха, а неплодно се повећало за 153,83ха, разлог повећања неплодног земљишта је због другачије класификације земљишта, док се шумско земљиште смањило на рачун повећања земљишта под шумом.

Запремина добијена последњим премером износи 1.089.824,1 m³. Разлика између очекиване и запремине добијене последњим премером износи 99.777,6m³, односно увећана је за 10,1%. По врстама дрвећа може се видети да је код главних врста дрвећа које су носици запремине (буква, јела и

- смрча) одступање мање од 10%, док је код мање заступљених врста у ГЈ „Мојстирске шуме“ веће одступање од дозвољеног (изнад 10%) што се може оправдати због промене начина инвентуре (нов Правилник) па је се добио другачији податак код неких врста дрвећа од очекиваног.
- У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ премер је урађен на основу Правилника о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (Сл. гл. РС, бр.122 од 18/од 8. марта.2024. године). На основу Правилника (члан 19) дефинисане су детаљне површине које служе за мониторинг шумских екосистема. Детаљне површине су сталне површине и трајно се обележавају и утврђују. Минимални узорак мреже детаљних површина је 1,25% од укупне површине шума које се мере у газдинској јединици (мрежа 200 m x 200 m). У газдинској јединици „Мојстирске шуме“ поред мреже детаљних кругова постављени су и помоћни (обични) кругови. Помоћни кругови су се постављали у свим оним одсечима у којима је запремина доста одступала у односу на прошли уређајни период, затим у оним одсечима у којима су детаљни кругови били на нерепрезентативним местима (обично на гребенима).
- На основу овог може се закључити да је добијено стање по врстама дрвећа и запремина на нивоу газдинске јединице „Мојстирске шуме“ одговара стварном стању на терену па се може узети као релевантна за планирање и газдовање шумама у наредном уређајном периоду.
- Претходном основом, планом гајења шума планирани су радови на површини од 2.951,59 ha.
- Према евиденцији извршених радова добијених из шумске управе Тутин, радови на гајењу су извршени на површини од 2.834,56 ha што представља 96,0% од планираних радова. Радови који су вршени на обнови и неги су извршени са задовољавајућим интензитетом, док планирани радови на реконструкцији и пошумљавању нису извршени.
- У досадашњем периоду заштити шума поклањала се пуна пажња. У циљу заштите шума од бесправног коришћења организована је лугарска служба, а бесправне сече у претходном периоду износиле су 9.617,6 m³.
- У циљу заштите шума од пожара редовно се организују дежурства и појачан надзор у критичном периоду, како би благовременим откривањем и брзим интервенцијама били сузбијени шумски пожари ширих размера.
- У претходном уређајном периоду у циљу заштите и превенције су вршене санитарне сече - Санациони план је реализован у току 2019. и 2020. године на површини од 610,64ha. У том поступку, укупно је посечено 26.393,2 m³. Санација је вршена у делу газдинске јединице који се налази на граници са АП „Косово и Метохија” на укупној површини од 610,64ha, а на тој површини су извршене масовне бесправне сече (по евиденцијама износе 9.617,6 m³), па је се после тих сеча приступило санацији исте.
- На основу ових извршених радова на заштити шума може се рећи да су извршени радови позитивно утицали на стање састојина. Састојине су доброг квалитета, доброг здравственог стања.
- Претходном основом газдовања шумама планиран је укупни принос од 86.999,5 m³. На основу достављене евиденције о извршеним сечама реализовани планирани укупни принос износи 81.688,1 m³ што износи 93,9% од планираног приноса. Главни принос реализован је са 94,9%, а предходни са 67,1% од планираног. Евидентиран је случајни принос (уклањање појединачних стабала од снегоизвала, ветролома, сушења и реализација Санционог плана) са 26.393,2 m³, ванредни са 262,5 m³ и бесправне сече са 9.617,6 m³.
- У прошлом уређајном периоду била је планирана реконструкција тврдых камионских путева у дужини од 15,60 km и реконструкција меких камионских путева у дужини од 13,30 km. Од планираних радова на шумским саобраћајницама реконструкција тврдых камионских путева је извршена на 14,40 km или 92,3% од планиране реконструкције, а реконструкција меких шумских путева је урађена у дужини од 4,0 km или 30,1% од планиране реконструкције меких путева.
- Занемарено је коришћење осталих шумских производа, односно производни потенцијали шума (шумски плодови, лековито биље, јестиве гљиве и др.).
- Сви извршени радови су позитивно утицали на стање састојина. Састојине су доброг квалитета, доброг здравственог стања. У газдинској јединици нема много девастираних шума насталих од стране човека, већ су то већином шикаре, шибљаци и девастиране шуме настале природним путем (едафски и орографски).
- Општи закључак досадашњег газдовања био би да планови газдовања (планови гајења и коришћења) су имали задовољавајућу реализацију.
- Напред изнете констатације јасно указују на потребу промене односа према шумама ове газдинске јединице у наредном уређајном раздобљу, односно потребу интензивирања свих предвиђених радова, којима ће се обезбедити даља биолошка стабилност целог комплекса.

3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА

3.1. Функције и намене шума

Због бројних користи за друштво у целини, шуме и Шумско земљ. су по Закону о шумама „добро од општег интереса“, па је према томе газдовање шумама и шумским подручјима сложен и одговоран задатак. Полазећи од потреба и захтева друштва у односу на шуме и шумска подручја, неопходно је утврдити потенцијал шума и шумских станишта и дефинисати функције шума, то јест одредити основну (приоритетну) намену шума у шумском подручју. Многобројна дејства шума називамо функцијама шума и имају трајан значај за људско друштво, а могуће их је условно сврстати у три групе:

- Производне функције;
- Општекорисне функције;
- Социјалне функције.

Производне функције шума - представљене су производњом дрвета (техничког и просторног), дивљачи (ситне и крупне), и осталих производа шума (лековито биље, печурке, шумски плодови, смола и друго). Општекорисне функције шума подразумевају заштитне и друге функције. У социјалне функције шума спадају образовне, научно истраживачке, одбрамбене и друге функције. У свакој шуми или њеном делу истовремено се остварује више функција шума које се временски и просторно преплићу и свака од њих у одређеном делу шума има већи или мањи значај за друштвену заједницу. Од реалних потреба друштва у односу на шуму, потребно је за сваки део шуме одредити најзначајнију функцију шуме - основну намену. Даље газдовање шумама тј. преузимање одређених мера (уређајних и узгојних) мора бити у функцији најпотпунијег остварења најзначајније функције - основне намене, тј. да се постигне функционална трајност. Поред приоритетне функције шума остварују се, донекле и остале функције шума, али њихово коришћење може бити у оној мери, које неће бити на штету обезбеђења најпотпунијег остварења приоритетне функције шума. Поред напред наведеног при одређивању приоритетне функције шума, морају се испоштовати Закон и планска документа већег ранга важности којима је обухваћена ова материја.

Шуме по Закону о шумама (Сл. гл. РС, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18) имају општекорисну и привредну функцију.

Општекорисне функције шума су:

1. општа заштита и унапређивање животне средине постојањем шумских екосистема;
2. очување биодиверзитета;
3. очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице;
4. ублажавање штетног дејства „ефекта стаклене баште“ везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе;
5. пречишћавање загађеног ваздуха;
6. уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа;
7. пречишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом;
8. заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта;
9. стварање повољних услова за здравље људи;
10. повољни утицај на климу и пољопривредну делатност;
11. естетска функција;
12. обезбеђивање простора за одмор и рекреацију;
13. развој ловног, сеоског и екотуризма;
14. заштита од буке;
15. подршка одбрани земље и развоју локалних заједница.

Према утврђеним приоритетним функцијама шуме, односно њихови делови могу бити:

1. привредне шуме;
2. шуме с посебном наменом.

Шуме с посебном наменом су:

- заштитне шуме;
- шуме за очување и коришћење генофонда шумских врста дрвећа;
- шуме за очување биодиверзитета гена, врста, екосистема и предела;
- шуме значајне естетске вредности;
- шуме од значаја за здравље људи и рекреацију;
- шуме од значаја за образовање;
- шуме од значаја за научно-истраживачку делатност;

- шуме од културно-историјског значаја;
- шуме за потребе одбране земље;
- шуме специфичних потреба државних органа; шуме за друге специфичне потребе.

Социјалне функције шума - у ове функције шума убрајамо: туристично рекреативне, образовне, научно-истраживачке, одбрамбене и друге функције.

У свакој шуми или њеном делу истовремено се остварује више функција шума које се временски и просторно преплићу и сваки од њих има мањи значај за ширу друштвену заједницу. Све ове функције шума потребно је уважити и међусобно ускладити како би се остварио максималан еколошки и економски ефекат за ширу друштвену заједницу.

Поступак при просторно-функционалном реонирању шума, при чему усвајамо принцип полифункционалности, полази од утврђивања приоритетне (најзначајније) функције шуме. Утврђивање приоритетне функције (основне намене) у основи полази од:

1. Усвајања унапред утврђених законских решења, којима је намена шума или појединачних њених делова већ утврђена, а у складу с тим и приоритетна функција и циљ газдовања њоме условљен;
2. Да се на основу познатих критеријума изврши утврђивање приоритетне функције шума, односно да се изврши појединачно вредновање шума или њених делова везаних за сваку конкретну функцију, а да се у фази интегралне анализе полифункционалног карактера утврди приоритетна функција.

Након утврђивања приоритетне функције потребно је остале функције усагласити и разрешити међусобне конфликте. Ово подразумева утврђивање међусобног односа појединих функција према приоритетној функцији шума, односно у којој мери се могу остварити поред приоритетне функције и друге функције шума.

Однос појединих функција према приоритетној функцији може бити следећи:

1. Да су поједине функције шума спојиве са приоритетном функцијом, односно да се са истим функционалним захтевима у потпуности остварују и друге функције шума и тада можемо говорити о приоритетним функцијама шума;
2. Да се поједине функције шума налазе у извесном конфликту са приоритетном функцијом или да за своје остварење захтевају другачије функционалне захтеве, тако да се не остварују у потпуности, али их је потребно планирати у оној мери у којој не угрожавају приоритетну функцију и у том смислу представљају допунске функције шума;
3. Да су поједине функције шума толико супротне приоритетној функцији те се не могу остваривати, а у складу с тим не могу се ни планирати, па се као такве могу назвати искључиве функције.

Многе потребе захтевају истовремено вишефункционално коришћење шума и шумског земљишта. Често је неке функције шума тешко ускладити на истом простору па је неопходно утврдити општу и основну намену појединих састојина.

Ошта намена се односи на цео комплекс шума и у складу је са општим циљевима газдовања, док основна намена представља приоритетну функцију шума.

На основу затеченог стања и утврђеног потенцијала шума и шумског земљишта и законске и подзаконске регулативе које се односи на газдовање шумама у газдинској јединици „Мојстирске шуме“ утврђене су следеће приоритетне функције шума према основној намени:

Наменска целина “10”- Производња техничког дрвета

За ову наменску целину приоритетна функција је максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета. Истовремено са испуњавањем производне функције, максимално се остварује и производња кисеоника - посебно специфичне, а са еколошког аспекта врло значајне. Поред ових функција остварују се и остале функције шума само са мањим степеном и представљају допунске функције.

Функционални захтеви састојина за остварење ове наменске целине садржани су у:

- избору врста дрвећа на типолошкој основи
- подстицњу мешовитих састојина ради обезбеђења њихове биолошке стабилности
- инсистирању свих до сада познатих узгојно-структурних облика у складу са особинама врста дрвећа и станишта на коме се налазе
- тежњи ка постизању потпуног склопа
- повећању оптималне шумовитости
- мелиорацији деградираних шума
- примени механизације у свим фазама неге састојина и сечи и изради дрвних сортимената
- оптималној отворености шумског комплекса шумским саобраћајницама (путеви, влаке).

Наменска целина “26”- Заштита земљишта од ерозије

Приоритетна функција у овој наменској целини је заштита земљишта од водне ерозије. Критеријуми за издвајање ове наменске целине обухватају:

- ерозионе бразде на површини земљишта
- стрме до врло стрме стране нагиба преко 30°

- сува и плитка скелетна земљишта
- стране са нагибом преко 20° на иловастој подлози
- двослојна земљишта и на мањим нагибима

Функционални захтеви састојина за противерозиону заштиту земљишта су:

- избору врста на типолошкој основи
- потпуна обраслост
- пребирна структура састојина, у условима где то не одговара биолошким особинама врста дрвећа, формирати двоспратне и вишеспратне састојине
- јачању изданаčkih састојина на двослојним земљиштима
- искључити производњу дугачких сортимената
- грађевину остављати у састојини уз потпуну успоставу шумског реда
- механизовани начин извлачења подредити анималном
- сечу и извлачење сортимената ограничити на зимски период
- забранити спуштање и извлачење стабала по линији највећег пада терена
- густину шумских комуникација свести на минимум
- превентивна заштита шума од шумских штеточина (енто и фито порекла), као и од пожара

Наменска целина „66“ - стална заштита шуме, представља састојине ван газдинских третмана - интервенција. Шуме ове намене се налазе на врлетним теренима. То су врло испрана и плитка земљишта. Ове се шуме препуштају спонтаним природним процесима развоја.

На подручју газдинске јединице „Мојстирске шуме“ налази се Специјални резерват природе „Мојстирско - Драшке планине“. Влада Републике Србије је донела уредбу о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско - Драшке планине“ „Службени гласник РС“, број 89 од 8. новембра 2024. године као природно добро од регионалног, односно великог националног значаја, као Специјални резерват природе „Мојстирско - Драшке планине“. На основу Уредбе Владе републике Србије издвојене су још 3 Наменске целине:

- **Наменска целина „55“- Специјални резерват природе - I степена**
- **Наменска целина „56“- Специјални резерват природе - II степена**
- **Наменска целина „57“- Специјални резерват природе - III степена**

Наменска целина „55“- Специјални резерват природе - I степена - у овој газдинској јединици налазе се локалитети „**Каљавица**“ (одељења 114 и 115) и „**Веља глава**“ (одељења 97 и 98) укупне површине **102,06 ha**.

На подручју Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине“, на површинама на којима је утврђен режим заштите I степена спроводи се строга заштита, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и чл. 5. и 6. уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско - Драшке планине“ „Службени гласник РС“, број 89 од 8. новембра 2024. године, у режиму заштите I степена забрањује се и:

- 1) сви радови и активности, осим научних истраживања и строго контролисаних активности усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема;
- 2) коришћење природних ресурса;
- 3) изградња објеката.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану (бројно, временски и просторно) посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе;
- 3) обележавање граница;
- 4) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност Министарства.

Наменска целина „56“- Специјални резерват природе - II степена - у овој газдинској јединици налазе се локалитети „**Раздоље**“ (одељења 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114 и 115), „**Вукове рупе**“ (одељења 99, 100, 101, 102 и 103), „**Дубоки поток**“ (одељења 95, 96, 97 и 116) и „**Мојстирска вепрња**“ (одељења 1,2,31 и 32), укупне површине **3.716,69 ha**.

На подручју Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине“, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности, које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и члана 5. уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско - Драшке планине“ „Службени гласник РС“, број 89 од 8. новембра 2024. године, у режиму заштите II степена **забрањује се** и:

- 1) изградња викендица и других породичних објеката за одмор;
- 2) изградња септичких јама пропусног типа и свако испуштање отпадних и осочних вода у водотоке и земљиште;
- 3) изградња ветрогенератора и соларних електрана;
- 4) површинска и подземна експлоатација минералних сировина;
- 5) формирање позајмишта и/или отварање каменолома;
- 6) извођење геолошких истраживања која подразумевају израду истражних објеката (бушотине, раскопи, усеци, засеци и сл.);
- 7) измена морфологије терена, односно извођење радова који би могли да униште или наруше геоморфолошке и хидролошке карактеристике подручја, као и станишта строго заштићених, ретких и угрожених биљних и животињских врста;
- 8) превођење вода и измена хидродинамичких карактеристика и режима потока и река, као и сви други радови и интервенције које могу утицати на измену хидролошког режима подземних и површинских вода;
- 9) каптирање извора, изградња хидротехничких објеката (брана - акумулација), преграђивање и регулација водотока, као и изградња хидроелектрана;
- 10) израда водозахвата, дубоких бушотина и посебно издвојених објеката за потребе водоснабдевања;
- 11) експлоатација подземних и површинских вода;
- 12) изградња рибњака;
- 13) уклањање аутохтоне вегетације приобаља;
- 14) промена намене водног, ливадског, пољопривредног и шумског земљишта, осим у случајевима прописаним законом;
- 15) исушивање и промена водног режима свих водених станишта и влажних ливада;
- 16) улазак у спелеолошке објекте, пећине и јаме, без одобрења управљача у пратњи одговарајућег водича;
- 17) ломљење, изношење и друго оштећивање пећинског накита, као и хватање, узнемиравање, изношење и убијања представника пећинске фауне;
- 18) бацања смећа и отпада у јаме;
- 19) формирање илегалних и нерегистрованих хранилишта за некрофагне врсте дивљих животиња;
- 20) чиста сеча шума, осим у случајевима прописаним законом;
- 21) сеча појединачних стабала велике старости и импозантних дендрометријских карактеристика;
- 22) уношење алохтоних и инвазивних врста биљака;
- 23) постављање табли и других обавештења на стаблима;
- 24) неконтролисано сакупљање лековитог биља;
- 25) постављање осматрачница и видиковаца за посетиоце у непосредној близини гнезда ретких и угрожених строго заштићених врста птица и места размножавања других ретких и угрожених дивљих врста животиња;
- 26) сакупљање и стављање у промет свих врста биљака и животиња из уредбе којом се уређује стављање под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне;
- 27) сакупљање, оштећење, хватање, убијање и узнемиравање свих врста биљака и животиња из правилника којим се прописује проглашење и заштита строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива.

Радови и активности **ограничавају се** на:

- 1) приступ, задржавање и снимање птица (младунаца и одраслих јединки ретких и угрожених врста) на хранилиштима и гнездима, на удаљености мањој од 250 m, само у научноистраживачке сврхе и за потребе чувања заштићеног подручја од стране чуварске службе;

- 2) слободно кретање у близини гнезда и око хранилишта, само у научноистраживачке сврхе и за потребе чувања заштићеног подручја од стране чуварске службе;
- 3) извођење свих летова хеликоптером, само за потребе војске и полиције Републике Србије;
- 4) радње и активности којима се угрожава фауна риба и ремети њихов мрест, раст, исхрана и кретање, само у научноистраживачке сврхе;
- 5) риболов, на рекреативни и научноистраживачки, у складу са планским документима и прописима из области заштите и одрживог коришћења рибљег фонда;
- 6) лов - на потребе одржавања оптималне бројности и здравственог стања популација ловних врста у складу са планским документима из области ловства;
- 7) газдовање шумама и шумским земљиштима утврђеним у плановима и основама газдовања шумама, газдовање блиско природном, којима се обезбеђује одржавање постојећих шумских екосистема и побољшање њиховог састава, структуре и здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама;
- 8) примену одговарајућих биолошких мера против фитопатолошких и ентомолошких обољења шума;
- 9) брање и сакупљање дивље флоре и фауне уз одговарајуће дозволе и контролу чуварске службе;
- 10) изградња објеката и извођење радова, односно инфраструктурно опремање, које је у функцији презентације и заштите природног добра и постојећих насеља (реконструкција и уређење објеката, постојећих стаза, прихватних површина и др);
- 11) реконструкција и доградња стамбених, економских и помоћних објеката постојећих пољопривредних домаћинстава на постојећим грађевинским парцелама;
- 12) сакупљање и транспорт неопасног отпада.

Наменска целина „57“- Специјални резерват природе - III степена - укупне површине 35,70 ha.

На подручју Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине“, на површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, спроводи се проактивна заштита, где се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, на површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, **забрањује се и:**

- 1) изградња индустријских, инфраструктурних, привредних, стамбених, туристичких и других објеката чији рад и постојање могу изазвати неповољне промене квалитета земљишта, вода, ваздуха, живог света и нарушити амбијенталне вредности природног добра и његове околине;
- 2) образовање депонија;
- 3) изградња нових објеката: стамбени објекти, викендице, комерцијални садржаји и инфраструктурно опремање до доношења планског акта - просторног плана подручја посебне намене заштићеног подручја, односно ван грађевинског подручја у складу са Просторним планом општине Тутин;
- 4) изградња било које нове саобраћајнице, уколико није утврђена важећим просторним или урбанистичким планом, или планским основама и плановима који су усаглашени са режимима и мерама заштите подручја;
- 5) изградња хидроенергетских објеката (брана - акумулација), укључујући и регулацију и преграђивање водотока и то на водотоцима са изразито клисурастим и кањонским долинама;
- 6) изградња рударских објеката;
- 7) промена намене водног, пољопривредног, шумског и ливадског земљишта, осим у случајевима прописаним законом;
- 8) свака промена постојеће морфологије терена и водотока, превођење вода једног у други водоток и измена хидродинамичних карактеристика и режима водотока и сви други радови и интервенције који могу утицати на измену хидролошког режима подземних и површинских вода;
- 9) вршење земљаних, грађевинских, шумарских и других радова којима се могу нарушити естетске и амбијенталне вредности заштићеног простора и погоршати карактеристике и његове примарне вредности;
- 10) формирање примарних и секундарних јаловишта, комуналног, индустријског и другог отпада, отпадних материјала свих врста и вишкова земље са откопа, као и непланско формирање мрциништа и одлагање стајског ђубрива на заштићеном подручју;
- 11) руковање отровним хемијским материјама, нафтним дериватима и другим опасним материјама у природи;
- 12) изградња септичких јама пропусног типа и свако испуштање отпадних и осочних вода у водотоке и земљиште;
- 13) неконтролисано порибљавање водотока и привредни риболов;

- 14) коришћење отровних мамаца за псе и вукове;
- 15) коришћење, уништавање и предузимање других активности којима би се могле угрозити дивље врсте биљака и животиња и њихова станишта;
- 16) чиста сеча шума, осим у случајевима прописаним законом којим се уређују шуме;
- 17) крчење вегетације и обављање других радњи на местима и на начин који могу изазвати процесе јаке водне ерозије и неповољне промене предела;
- 18) разоравање планинских пашњака и ливада;
- 19) уношење инвазивних и алохтоних врста;
- 20) све радње и активности којима се угрожава фауна риба и ремети њихов мрест, раст, исхрану и кретање;
- 21) промена намене површина, инфраструктурно заузимање и било која врста уништавања станишта на локалитету Бандера, у КО Драга, на к.п. бр. 2981, 2982, 2983, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000/1, 3000/2, 3002/1, 3002/2, 3003/1, 3003/2, 3004, 3012, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262/1, 3262/2, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3269, 3270, 3271, 3272, 3306, 3307, 3308, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3321, 3322, 3323, 3326, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3352, 3359 и на локалитету Прилате, у КО Западни Мојстир, на к.п. 1506, 1507, 1508, 1509, 1511, 1524, 1525, 1526, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1608, 1622, 1623, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1647, 1648, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671/1, 1671/2, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1720, 1721, 1726, 1727, 1728, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1790, 1791, 1795, 1796, 1797, 1833, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1851/1, 1851/2, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912/1, 1912/2, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 и 2001, а у циљу очувања станишта ретких и урожених, строго заштићених врста дневног лептира аполон (*Parnassius apollo*), врсте змије планински шарган (*Vipera ursinii*) и врста сисара: снежна волухарица (*Chionomus nivalis*) и динарска волухарица (*Dinaromus bogdanovi*);
- 22) све активности које могу довести до оштећења или деградације објеката геонаслеђа.
- Радови и активности **ограничавају се** на:
- 1) реконструкцију и уређење постојећих стаза и путева;
- 2) адаптацију, санацију, реконструкцију и проширење постојећих сеоских (стамбених и економских), туристичко-рекреативних објеката, као и на уређивање објеката постојећих воденица;
- 3) експлоатацију минералних сировина, искључиво на индивидуално, строго контролисано коришћење камена, глине и другог материјала, на традиционалан начин за потребе постојећих сеоских домаћинстава;
- 4) експлоатацију вода искључиво на строго контролисану експлоатацију подземних вода за потребе водоснабдевања постојећих сеоских домаћинстава;
- 5) ловство - на заштиту, управљање, лов, коришћење популација дивљачи у ловишту, очување и мере на унапређењу станишта дивљачи и заштиту, уређивање и одржавање ловишта, у складу са планском документацијом у области ловства;
- 6) риболов - на рекреативни и научноистраживачки;
- 7) уношење врста страних за дивљи биљни и животињски свет регије у којој се налази заштићено подручје;
- 8) примену хемијских средстава на употребу вештачких ђубрива на обрадивим површинама, а за хемијска средства за заштиту биља уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство);
- 9) образовање објеката за управљање отпадом, на мање објекте који служе за сакупљање, складиштење и третман неопасног отпада;
- 10) паљење и ложење ватре, на местима одређена за ту намену;
- 11) начин газдовања на површинама на којима се истраживањима потврди присуство строго заштићених дивљих биљних и животињских врста, које су ретке и угрожене и за које су потребне додатне мере заштите.

3.1.1. Шуме високих заштитних вредности

У оквиру спровођења процеса сертификације шума у ПД „Србија шуме“ д.о.о. једна од обавеза је и израда Прегледа шума високих заштитних вредности.

FSC (*Forest Stewardship Council*) је међународна непрофитна организација, основана 1993. године, ради промовисања одговорног газдовања светским шумама. Главни начини за остварење овога су стандардизациона тела, независна сертификација и означавање производа шума. Ово омогућује купцима широм света могућност да одаберу производе из социјално и еколошки одговорних шумарских предузећа.

HCV (*High Conservation Value*) концепт је развијен од стране FSC-а, како би помогао дефинисати шумска подручја од изузетне и критичне важности – шуме високе заштитне вредности. Кључ за коришћење приступа HCV је идентификација високих заштитних вредности, који покривају распон приоритета очувања које дели широк спектар интересних страна, а укључује друштвене вредности, као и еколошке вредности. Те су вредности оно што треба заштитити.

Шуме ове газдинске јединице су сврстане у једну категорију од укупно шест категорија које је дефинисао FSC (*Forest Stewardship Council*) стандард:

HCV - 4 - Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама - укупне површине 17,71 ha

- 26 - производно-заштитна функција - 14,01 ha.
- 66 - стална заштита шума (изван газдинског третмана) - 3,70 ha

HCV - 1 - Подручја са значајном заступљеношћу биодиверзитета - укупне површине 3.851,45 ha

- 55 - Специјални резерват природе I степена - 102,06 ha.
- 56 - Специјални резерват природе II степена - 3.716,69 ha
- 56 - Специјални резерват природе III степена - 35,70 ha

3.2. Циљеви газдовања шумама

Циљеви газдовања шумама представљају основно опредељење и полазни елемент у планирању. Полазећи од положаја ове газдинске јединице, као и од многобројних потреба, садашњих и будућих утврђују се следећи дугорочни и краткорочни циљеви газдовања шумама.

3.2.1. Дугорочни циљеви газдовања

Природи блиско газдовање шумама представља савремени приступ који тежи усклађивању еколошких, економских и социјалних функција шума. Дугорочни циљ је очување природних процеса и дугорочна одрживост шумских екосистема, уз рационално коришћење њихових ресурса.

Дугорочни циљ концепта природи блиског газдовања је трансформација производних шума у еколошки и економски одрживе екосистеме које су богати биолошком разноврсношћу, отпорни на промене и које пружају широк спектар еколошких услуга друштву, уз обезбеђивање стабилних и квалитетних шума на неодређени временски период.

Дугорочни циљеви газдовања шумама су циљеви чија се реализација планира за период дужи од једног уређајног раздобља, а они су:

1. Очување и унапређење биодиверзитета

- Одржавање и обнављање природних шумских заједница
- Подстицање природне обнове

2. Стварање стабилних и отпорних шума

- Подржавање развоја мешовитих састојина разнодобних структурних облика
- Повећање отпорности на климатске промене, болести и штетне утицаје
- Смањење ризика од природних непогода (ветроломи, пожари, суше)

3. Одрживо искоришћавање шума на основу природних процеса

- Избор, обележавање и подржавање стабала будућности (пажњу пребацити на развој индивидуалних стабала наспрам пажње усмерене на комплетну састојину)
- Подржати сечу појединачних стабала или малих група стабала да би се омогућило природно обнављање и смањио негативни утицај на екосистем

- Планирање сеча обнављања и обнова састојина у складу са природним капацитетима
- 4. Обезбеђење дугорочне економске одрживости**
- Производња вредне дрвне запремине (усмерити проиводњу на вредније сортименте са већим дименизијама)
- 5. Очување и унапређење еколошке функције шума**
- Очување плодности тла и водних режима
- Заштита од ерозије и поплава
- Допринос ублажавању климатских промена
- 6. Очување и унапређење социјалне и културне функције шума**
- Очување пејзажних и естетских вредности
- Омогућавање простора за рекреацију, туризам и едукацију
- Укључивање локалног становништва и поштовање традиције
- 7. Дугорочна одрживост**
- Усклађивање економских интереса са очувањем природних процеса
- Остављање здравих и стабилних шума будућим генерацијама

3.2.2. Краткорочни циљеви газдовања шумама

Полазећи од дугорочних циљева, а уважавајући познате критеријуме за оцену еколошких вредности и карактеристика простора, као и полазећи од садашњег затеченог стања шума, дефинисани су краткорочни циљеви газдовања. Краткорочни циљеви газдовања шумама проистичу из дугорочних циљева, а уважавајући познате критеријуме за оцену еколошких вредности карактеристика простора, као и садашњег затеченог стања шума, дефинисани су краткорочни циљеви газдовања по узгојним групама за поједине газдинске типове шума.

1110 - Високе мешовите шуме ОМЛ

Дугорочни циљ: У односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала од 90 до 150 комада у зависности од циљног пречника. Циљни пречник у зависности од станишта за овај ГТ се креће од 40 до 50 cm на бољим стаништима.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (Н < 3 m)

- Заштита и унапређење здравственог стања,
- Формирање и подржавање најквалитетнијег поника, односно подмлатка,
- подржавање густог склопа,
- подржавање адекватне смесе међу примешаним врстама.

Фаза раног младика (Н 3 - 8 m)

- заштита и унапређење здравственог стања.
- очување густог склопа жељених и пратећих врста,
- очување мешовитости са другим врстама дрвећа.

Фаза касног младика (Н 8 - 14 m)

- заштита и унапређење здравственог стања.
- очување густог склопа жељених и пратећих врста,
- регулисање мешовитости.

Фаза средњедобних састојина (Н 14 - 20 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- постизање оптималних димензија крошњи најквалитетнијих стабала, кроз правилан одабир оптималног броја стабала будућности,
- форсирање даљег неометаног раста и развоја стабала будућности или високовредних примешаних врста дрвећа,
- одржавање жељене мешовитости састојине,
- у квалитетно нехомогеним састојинама могуће је изабрати највитаљнија / најквалитетнија стабла у групама.

Фаза дозревања (Н => 20 - 28 m (врбе, тополе, јове, јасике Н 20 -30 m; DBH 35 - 50 cm)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљнског прираста на жељеном нивоу,
- формирање састојинске ситуације која је блиска састојини припремљеној за обнову.

Фаза зрелости ((Н > 28 m, D > 40 cm за врбе), тополе, јасике, јове Н>30 m D>40(50) cm у зависности од циљног пречника)

- остварити максималан принос по количини и квалитету,
- завршетак продукционог периода и обнове састојине,
- осигурати квалитетно природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама овог ГТ (лужњак, јасен, амерички орах)
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања,
- оставити хабитатна стабла и групе стабала у састојини и након завршетка производног процеса ради повећања биодиверзитета састојине.

Газдински тип 21110 Висока мешовита шума букве

Дугорочни циљ: Производња 60 до 80 стабала (на лошијим бонитетима 80-100; 100-120) најквалитетнијих стабала изнад 60 cm (на лошијим бонитетима 50 cm и 40 cm), по хектару у што краћем временском периоду.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (Н < 3 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- подржавање најквалитетнијег подмлатка,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасика, ива),
- регулисање порекла.

Фаза раног младика (Н 3 – 12 m)

- очување и унапређење здравственог стања.
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање / очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).

Фаза касног младика (Н 12 – 17 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- избор стабала будућности код примешаних врста (четинари, јавор, јасен, трешња),
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа
- регулисање смесе путем очувања група (четинара, јавора, јасена, трешње, храста),
- очување и унапређење здравственог стања.

Фаза средњедобних састојина (Н 17 – 25 m)

- избор и обележавање стабала будућности у доминантном спрату,
- уклањање најјачих (главних) конкурената стаблима будућности,
- у састојинама у којима су квалитетна стабла (кандидати за стабла будућности) неравномерно распоређена по површини, могуће је издвајање стабала будућности у групама (2 до 4 стабла на минималном растојању од 3-5 m), а ако их нема, на делу површине изабрати за стабла будућности највиталнија/најквалитетнија стабла у кодоминантном спрату,
- даље интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата,
- постизање адекватних димензија крошњи најквалитетнијих стабла (растојање између стабала будућности 12-14 m; 10-12 m и 8-10 m, у зависности од циљног пречника).

Фаза дозревања (Н > 25 – 30 m; DBH 35 – 60 cm)

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљнског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (Н > 30 m, D > = 60 cm у зависности од циљног пречника)

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- праћење појаве „керна“ у зависности од динамике раста и старости и сходно томе кориговање (увећати или смањити) циљних пречника,

- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама букве (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

Газдински тип 21120 - Изданачка мешовита шума букве

Дугорочни циљ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала од 120 до 150/ha (на лошијим бонитетима од 150 до 200/ha) циљног пречника, на крају производног процеса правилно распоређених по површини.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (H < 3 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- редуковање броја изданака/избојака,
- подржавање стабала семеног порекла,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасике, ива)

Фаза раног младика (H 3 – 8 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).

Фаза касног младика (H 8 – 15 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- избор стабала будућности код примешаних врста (четинари, јавор, јасен, трешња),
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (храста, букве, јавора, бели јасен, дивља трешња).

Фаза средњедобних састојина (H 15 – 20 m)

- избор, обележавање и нега 120 до 150 стабала будућности (семеног и изданачког порекла) у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу, на растојању 6 -8 m,
- интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза дозревања (H > 20 – 24 m)

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала, ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (H > 24 m)

- стварање нове квалитетне изданачке састојине

31211 - Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара

Дугорочни циљ: Мешовите шуме четинара и лишћара. Циљ неговања састојина представља избор и негу од 110 до 210 стабала будућности/ha са деблом од 6 до 8m чистим од грана на растојању од 6 до 8 метара са циљним пречником од 40 до 50 cm на крају производног процеса. Оволико велики број стабала у овом ГТ је узет услед потребе да се производни процес додатно скрати и на тај начин аутохтоне или станишту адаптиране врсте што пре појавиле и почеле да користе на најбољи начин производни потенцијал станишта.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (H < 3 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- у овој фази углавном нема великих интервенција
- подржавање најквалитетнијег подмлатка,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (буква, горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),

- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасика, ива)
- регулисање порекла.

Фаза раног младика (Н 3 - 12 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције су у овој фази углавном минималне
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).

Фаза касног младика (Н 12 - 17 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције у овој фази су углавном минималне,
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- чишћење најквалитетнијих стабала борова од доњих грана вештачким путем на висини од 6 метара.

Фаза средњедобних састојина (Н 17 - 25 m)

- избор, обележавање и нега од 110 до 150 стабала будућности по хектару у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу,
- интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата,
- велики избор стабала будућности је услед потребе за скраћеним производним процесом (мањим циљним пречником) како би се што пре дошло до жељних димензија бора и раније почео процес превођења састојина борова у мешовите састојине са осталим лишћарима и четинарима које ће знатно боље користити производне потенцијале станишта,
- постизање адекватних димензија крошњи најквалитетнијих стабла, удео круне изнад 30%,
- растојање између стабала будућности 6-8 m,

Фаза дозревања (Н > 25 - 30 m; DBH 35 - 60 cm)

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење / неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (Н > 30 m, D > = 60 cm у зависности од циљног пречника)

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама борова (горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања,
- нега жељених лишћарски и четинарских врста.

Газдински тип 31510- Високе мешовите шуме смрче

Дугорочни циљ: Мешовите шуме четинара и лишћара. Циљ неговања састојина представља избор и негу од 230 до 320 стабала будућности/на циљног пречника од 40 до 50 cm, са деблом до 6 - 8 m чистим од грана.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (Н < 3 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- редукција броја стабала на око 2.000 стабала смрче по ha,
- подржавање најквалитетнијег подмлатка,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, , китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија)
- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасика, ива)
- регулисање порекла.

Фаза раног младика (Н 3 – 12 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције су у овој фази углавном минималне,
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,

- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа горски јавор, бели јасен, дивља трешња, китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).

Фаза касног младика (Н 12 – 17 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције у овој фази су углавном минималне,
- избор стабала будућности код примешаних врста (четинари, јавор, јасен, трешња, буква),
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (регулисање смесе путем очувања група (четинара, јавора, јасена, трешње, букве).

Фаза средњедобних састојина (Н 17 – 20 m)

- избор, обележавање и нега од 230 до 270 стабала будућности по хектару у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу
- скраћење производног процеса дефинисањем нижег циљног пречника на већем броју стабала будућности како би се постигао најбољи економски и еколошки ефекат
- интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата,
- постизање адекватних димензија крошњи најквалитетнијих стабала, удео круне изнад 40%,
- растојање измеђустабала будућности 6-8 метара.

Фаза дозревања (Н > 20 – 30 m; DBH 35 – 50 cm)

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (Н > 30 m, D > = 50 cm у зависности од циљног пречника)

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама смрче (јела, дуглазија, горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

Газдински тип 31511- Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме лишћара и четинара

Дугорочни циљ: Мешовите шуме четинара и лишћара. Циљ неговања састојина представља избор и негу од 230 до 320 стабала будућности/ha циљног пречника од 40 до 50 cm, са деблом до 6 - 8 m чистим од грана.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (Н < 3 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- редукција броја стабала на око 2.000 стабала смрче по ha,
- подржавање најквалитетнијег подмлатка,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, , китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија)
- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасика, ива)
- регулисање порекла.

Фаза раног младика (Н 3 – 12 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције су у овој фази углавном минималне,
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа горски јавор, бели јасен, дивља трешња, китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).

Фаза касног младика (Н 12 – 17 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције у овој фази су углавном минималне,
- избор стабала будућности код примешаних врста (четинари, јавор, јасен, трешња, буква),
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,

- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (регулисање смесе путем очувања група (четинара, јавора, јасена, трешње, букве).

Фаза средњедобних састојина (Н 17 – 25 m)

- избор, обележавање и нега од 230 до 270 стабала будућности по хектару у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу
- скраћење производног процеса дефинисањем нижег циљног пречника на већем броју стабла будућности како би се постигао најбољи економски и еколошки ефекат
- интензивирање дебљског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата,
- постизање адекватних димензија крошњи најквалитетнијих стабла, удео круне изнад 40%,
- растојање измеђустабала будућности 6-8 метара.

Фаза дозревања (Н > 25 – 30 m; ДВН 35 – 60 cm)

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (Н > 30 m, D > = 60 cm у зависности од циљног пречника)

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама смрче (јела, дуглазија, горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

Газдински тип 41310 - Висока шума јеле и букве

Дугорочни циљ: Обезбедити трајно пребирну структуру, уравнотежену запремину (оптималну) и оптималан размер смесе.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (Н 0 - 3 m)

- подржавање најквалитетнијег подмлатка на групама у зависности од врсте (јела или буква);
- очување конкуренције унутар врсте;
- регулисање здравственог стања.

Фаза раног младика (Н 3 - 6 m)

- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности (пречника сечиве зрелости) што боље очистила од доњих грана
- уклањање нежељених врста дрвећа (јасика, бреза)
- уклањање лоших гранатих јединки жељених врста (буква, јела)
- негативна селекција

Фаза касног младика (Н 6 – 14 m(17 m код букве))

- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности (пречник сечиве зрелости) што боље очистила од доњих грана.

Фаза средњедобних састојина (Н 14 m (17 m код букве) - 24 m)

- даље интензивирање дебљског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата.

Фаза дозревања (Н > 24 - 30 m)

- наставак неге стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине
- уклањање главних конкурената изабраним СБ.

Фаза зрелости (Н > 30 m, D>60 cm и више узависности од циљаног пречника)

- сеча стабала која су достигла пречник сечиве зрелости,
- уклањање болесних стабала, стабала лошег квалитета,
- уклањење оштећеног подмлатка и оштећених стабала након сече.

Газдински тип 41410 - Висока шума букве, јеле и смрче

Дугорочни циљ: Обезбедити трајно пребирну структуру, уравнотежену запремину (оптималну) и оптималан размер смесе.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (Н 0 - 3 m)

- подржавање најквалитетнијег подмлатка на групама у зависности од врсте (јела, буква или смрча);
- очување конкуренције унутар врсте;
- регулисање здравственог стања.

Фаза раног младика (Н 3 - 6 m)

- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности (пречника сечиве зрелости) што боље очистила од доњих грана
- негативна селекција

Фаза касног младика (Н 6 – 14 m (17 m код букве))

- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности (пречник сечиве зрелости) што боље очистила од доњих грана.

Фаза средњедобних састојина (Н 14 m (17 m код букве) - 24 m)

- даље интензивирање дебљског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине захвата.

Фаза зревања (Н > 24 - 30 m)

- наставак неге стабала ради одржавања дебљског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине
- уклањање главних конкурената изабраним СБ.

Фаза зрелости (Н > 30 m, D>60 cm и више узависности од циљаног пречника)

- сеча стабала која су достигла пречник сечиве зрелости,
- уклањање болесних стабала, стабала лошег квалитета,
- уклањање оштећеног подмлатка и оштећених стабала након сече.

Газдински тип 51730 - Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација

Дугорочни циљ: Шикаре на слабо производним стаништима на стрмим теренима имају пре свега заштитну функцију и као такве треба их задржати.

3.3. Мере за постизање циљева газдовања

Стање и потенцијали као и садашњи степен коришћења намећу обавезу предузећу које газдује овим шумама да своју оријентацију и правце развоја усмери на унапређењу постојећих и активирању нових делатности у циљу оптималног коришћења потенцијала подручја у складу са могућностима и друштвеним потребама.

Мере за остварење циљева газдовања шумама деле се на мере узгојне и уређајне природе као и остале мере.

3.3.1. Узгојне мере

Основне мере за остваривање циљева газдовања шумама узгојне природе су:

- Избор система газдовања
- Избор узгојног и структурног облика
- Избор врсте дрвећа и размера њихове смесе
- Избор начина неге
- Избор начина сече и коришћења

а) Избор система газдовања

Систем газдовања шумама подразумева усклађен скуп радњи на нези шума, коришћењу шума, обнављању шума, заштити шума, и планирању и организацији газдовања шумама, а своје име (назив) добија по начину сече обнављања старе састојине. На основу затечених састојинских прилика (обнављања састојина) досадашњег газдовања, утврђених приоритетних функција (функционалних захтева), а уважавајући биолошке особине врста дрвећа, одређени су следећи системи газдовања:

Групимично газдовање шумама - комбинована сеча по узгојним групама примењиваће се у свим састојинама ове газдинске јединице. У вештачки подигнутим састојинама четинара, у случају изостанка појаве природног подмлатка на крају опходње, прећи ће се на систем газдовања чиста сеча - реконструкција оваквих састојина уз вештачко пошумљавање.

Састојинско газдовање - чисте сече - примењиваће се у појединим девастираним уз обавезно пошумљавање након извршених чистих сеча.

Спонтани развој састојина примениће се у појединим девастираним састојинама, шикарама и шибљацима.

Прелазно газдовање

Планирање прелазног газдовања за поједине састојине зависи од низа фактора и оно се одређује на основу затеченог стања станишта, састојинских прилика, те циљева газдовања у конкретним састојинама.

Прелазно газдовање се планира у састојинама за реконструкцију у којима су лоше састојинске прилике, лоше изданаčke и високе шуме на добром станишту, деградиране и зашикарене форме, састојине угрожене штетним утицајима и сл., које затеченим стањем нису више у могућности да задовоље потребама у складу са приоритетном функцијом, угрожавају стабилност шумског екосистема и изгубиле су моћ природне регенерације, па се њихово обнављање одлаже за наредни уређајни период.

б) Избор узгојног облика

Основни узгојни облик, коме дугорочно треба тежити на укупном простору газдинске јединице је висока шума (зависно од начина обнове, природним - приоритетним или вештачким путем).

в) Избор структурног облика

Избор структурног облика већ је решен избором система газдовања, а условљен је као и систем газдовања затеченим састојинским стањем, утврђеним приоритетним функцијама то јест функционалним захтевима и биолошким особинама главних врста дрвећа (едификатора) које граде састојине.

- Применом групимичног газдовања-комбинованим сечама по узгојним групама изграђиваће се разnodобне састојине, као и састојинског газдовања-чистим сечама изграђиваће се нормалне једнодобне састојине.

г) Избор врсте дрвећа

Приликом избора врста дрвећа руководимо се биолошким особинама врсте, еколошко-производним особинама станишта, а такође и економским циљевима за постизање највеће производње најбољег квалитета.

Треба се руководити принципом аутохтоности, форсирати врсте дрвећа које се на датом станишту налазе од природе, у нашем случају то су четинарске врсте смрча и јела, а код лишћарских врста то је буква, јавор, планински јавор, трешња. Међутим потребно је узети у обзир стање станишта, евентуалне промене земљишта (влажност, дубина, хемијски састав, итд.) које могу настати у међувремену тако да треба форсирати што већу мешовитост врста смрче, јеле и букве.

У овој газдинској јединици нема много површина које су пошумљене или је урађена реконструкција. Вештачки подигнуте састојине су средњег доброг квалитета, а пошумљене врсте су: бели бор, црни бор и смрча. Те вештачки подигнуте састојине треба неговати, а по потреби формирати нове састојине смрче пошто је ово станиште смрче.

д) Избор размера смесе

Како су мешовите састојине биолошки стабилније и отпорније на све штетне утицаје треба тежити што већој мешовитости на свим локалитетима у складу са еколошким условима чиме се штити и јача биодиверзитет на укупном простору шумског подручја.

Оптималан размер смеше коме се тежи у групимично пребирним састојинама је:

- на дубоким и средње дубоким земљиштима, четинари : лишћари 70 : 30;
- на плитком и скелетном земљишту, четинари : лишћари 60 : 40;

ђ) Избор начина сеча обнављања и коришћења

Од изабраних начина обнављања зависи и структура будућих састојина и целокупни газдински поступак, елементи за сва планска разматрања и поступак за одређивање приноса и обезбеђење трајности приноса, односно функционалне трајности. Начин обнављања пре свега зависи од биолошких особина врста дрвећа које граде састојину (особина састојина), особина станишних и економских прилика.

За шуме ове газдинске јединице где је предвиђено обнављање у овом уређајном периоду одређују се следећи начини сеча обнављања:

- Обнављање и нега шума ове газдинске јединице изводиће се планираним захватима **комбиноване сече по узгојним групама**. Ово се односи на комбинацију више врста узгојних интервенција, према конкретним ситуацијама на терену (заступљеност узгојних група, здравствено стање, очуваност, смеса, порекло).

е) Избор начина неге

Према затеченом стању састојина и постављеним циљевима газдовања утврђују се следеће мере неге:

- Селективне прореде у одраслим састојинама (од фазе касног младика до за сечу зрелих састојина) како у природним тако и у вештачки подигнутим;
- Окопавање и прашење у културама

ж) Избор помоћних мера код припрема састојина за обнављање

Према затеченом стању састојина планиране су помоћне мере:

- Вештачко пошумљавање садњом
- Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом.

3.3.2. Уређајне мере

а) Избор трајања опходњице

Под опходњицом се подразумева време између понављања групично пребирне сече на једном истом делу шуме. У овој газдинској јединици одређује се опходњица од 10 година, која је економски и узгојно одређена и изједначена са планским периодом. Оваква опходњица, за шуме пребирног начина газдовања има низ добрих особина и предности као што су:

- добро се слаже са ритмом прорашћивања стабала главних врста дрвећа, кроз дебљинске степене,
- поклапа се са уређајним раздобљем,
- економски је повољна, јер омогућава довољну концентрацију сеча по хектару (акумулира 10 - годишњи запремински прираст као принос),
- не условљава честа инвентарисања,
- представља реалан и повољан одсек времена за извршење свих годишњих планова сеча као мера за унапређивање стања шумских екосистема, јер је неопходно строго водити рачуна о спровођењу истих у одређеним састојинама у претходном уређајном периоду, а у складу са одређеном дужином трајања опходњице.

б) Избор трајања опходње и дужине подмладног раздобља

У једнодобним шумама неопходно је одредити дужину трајања производног процеса - опходње. На основу сагледавања производних потенцијала станишта, особина врста дрвећа и основне намене одређена је оријентациона дужина трајања производног процеса за основне врсте:

1. За високе једнодобне састојине букве одређује се опходња од 120 година, а дужина подмладног раздобља (период обнављања) у трајању од 30-50 година;
2. За вештачки подигнуте састојине четинара одређује се оријентациона опходња од 80 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 30-50 година;

в) Избор реконструкционог и конверзионог раздобља

За девастиране састојине у којима треба извршити реконструкцију потребно је одредити временски период - реконструкционо раздобље у којем ће се извршити реконструкција свих девастираних састојина ове газдинске јединице.

У овој газдинској јединици скоро све девастиране састојине се налазе на простору уз административну границу са АП „Косово и Метохија“ на чијој површини је урађен санациони план 2019. и 2022. године, док преостале девастиране састојине које се налазе у газдинској јединици су на веома стрмим и неприступачним теренима па из тог разлога неће бити ни планиране реконструкционе сече у наредном уређајном периоду.

Што се тиче конверзионог раздобља у газдинској јединици се не налазе изданацке састојине погодне за конверзију па неће бити ни планиран временски период за конверзионо раздобље.

г) Избор периода за постизање оптималне обраслости - степена шумовитости

Укупна површина газдинске јединице износи 4.256,30ха, од тога се обрасло земљиште налази се на 3.944,25ха. Према исказу површина регистровано је 101,46ха шумског земљишта. Тренутна шумовитост у газдинској јединици износи 92,7%.

У овом уређајном раздобљу (2027-2036 год.) предвиђено је пошумљавање шумског земљишта на 3,15ха газдинске јединице од укупно 101,46 ха шумског земљишта. Пошумљавањем 3,15 ха шумског земљишта, шумовитост газдинске јединице износиће 92,8%.

За постизање оптималне обраслости (95,1 % шумовитости) потребно је више уређајних раздобља (50-60 година).

д) Уређајно раздобље

С обзиром да је важност основе газдовања шумама прописано Законом о шумама, у трајању од 10 година, то се подразумева да ће уређајно раздобље имати исти период.

ђ) Избор раздобља превођења у пребирну састојину

Постићи типичну пребирну структуру треба схватити као одређену тежњу у будућности, а не као циљ газдовања коме треба подредити узгојне потребе сваке састојине. Визија групимично пребирне шуме у будућности треба да буде смерница којом ће се изводити деценијске мере неге у свакој индивидуалној састојини, а опет према стварним структурним приликама и захтевима према њима.

е) Одређивање уравнотежене запремине и размера смесе

Уравнотежена (нормална) запремина одређује се за састојине у којима се као систем газдовања примењује групимично-пребирно газдовање и састојинско газдовање-поступне оплодне сече дугог периода за обнављање (групимично-оплодне сече). За мешовите шуме четинара и лишћара (ГТ 41410 - високе мешовите шуме јеле, букве и смрче, ГТ 41310 - високе мешовите шуме јеле и букве, ГТ 31510 - високе мешовите смрче) на добром станишту (дубоко земљиште) одређује се уравнотежена запремина у износу од **500 m³/ha и размер смесе 70 : 30 у корист четинара**, док код истих газдинских типова, али на лошијем станишту (плитко земљиште) уравнотежена запремина у износу од **430 m³/ha и размер смесе 60 : 40 у корист четинара**.

Напред наведене оптималне запремине у пребирним шумама јеле, букве и смрче треба оријентационо схватити, јер ово питање захтева даља детаљна и темељна истраживања. Нормално-оптимално стање ће се са сигурношћу одредити тек после деценија, при чему нормално стање није циљ коме се тежи, већ средство за обезбеђење свих функција шума.

ж) Одређивање пречника сечиве зрелости

Користећи се искуствима и научним анализама (*Јовић Д., Банковић С., Медаревић М., 1991.*) и искуством са других шумских подручја, а уважавајући глобалну намену Специјалног резервата природе предвиђене су димензије сечиве зрелости по појединим категоријама шума:

За шуме јеле, смрче и букве за:	јелу	букву	смрчу
на дубоком смеђем земљишту на кречњаку	65 cm,	60 cm,	65 cm,
на плитком и скелетном земљишту на кречњаку	60 cm,	55 cm,	60 cm,

4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА

4.1. План газдовања шумама

4.1.1. План гајења шума

4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума

Табела 21. План обнављања и подизања нових шума

Газдински тип	Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина 313	Попуњавање вештачки подигнутих култура 414	Поправка структуре - захват у целу састојину 538	Укупно
	ha	ha		ha
31510. Високе мешовите шуме смрче			806,8	806,8
41310. Високе шуме букве и јеле			452,7	452,7
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче			1563,3	1563,3
чистине	3,15	1,26		4,41
Укупно	3,15	1,26	2.822,81	2.827,22

Планом обнављања и подизања нових шума предвиђени су следећи радови:

- Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина (313) планирано је на радној површини од 3,15 ha
- Попуњавање вештачки подигнутик култура садњом (414) планирано је на радној површини од 1,26 ha
- Поправка структуре - захват у целу састојину (538) планирано је на радној површини од 2.822,81 ha

Укупан План сеча обнављања и подизања нових шума је **2.827,22 ha радне површине**.

Пошто ШГ „Шумарство“ Рашка нема сопствени расадник као алтернатива садницама може се користити семе (сетва семена и подсејавање) и пре сетве семена и подсејавања потребно је урадити припрему земљишта - рахљање земљишта.

4.1.1.2. План садног материјала

Табела 22. Потребна количина садног материјала

Врста садница	Вештачко пошумљавање голети 313	Попуњавање вештачки подигнутих састојина 414	Укупно
	комада	комада	комада
Смрча	7.875	3.150	11.025
Укупно:	7.875	3.150	11.025

За извршење плана пошумљавања потребно је обезбедити 11.025 комада садница смрче. Препоручена старост садница за пошумљавање је 2+1, а за попуњавање 2+2 година (по потреби може се користити и друга старост садница).

Приликом избора врсте дрвећа определили смо се за смрчу, али поред ове врсте као алтернативне врсте могу се користити бели и црни бор, дуглазија, јела, ариш итд. Ако газдинство није у могућности да набави планиране саднице користити алтернативне уместо њих. Планиране саднице ће се обезбедити из расадника ПД „Србијашуме“ д.о.о..

Као алтернатива садницама може се користити семе (сетва семена и подсејавање), пре сетве семена и подсејавања потребно је урадити припрему земљишта - рахљање земљишта.

Количина семена која је потребна варира од методе сетве, ако је метод „омашке“ потребно је 60-80 kg/ha, док методом „под мотику“ потребно је знатно мање и то 8-12 kg/ha.

4.1.1.3. План неге шума

Табела 23. План неге шума по газдинским типовима

Газдински тип	Окопавање и прашење 518	Прореде у ВПС 532	Прореде у високим састојанама 534	Укупно
	ha	ha	ha	ha
21110. Високе мешовит шуме букве			16,40	16,40
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара		37,59		37,59
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара		20,06		20,06
чистине	6,30			6,30
Укупно ГЈ	6,30	57,65	16,40	80,35

Планирани радови на нези шума :

- Окопавање и прашење (518) као мере неге планирано је радној површини од 6,30 ha
- Прореде у ВПС (532) као мере неге планиране су на радној површини од 57,65 ha
- Прореде у високим састојинама (534) као мере неге планиране су на радној површини од 16,40 ha

Укупан план неге шума износи 80,35 ha радне површине

Укупан план гајења шума (план обнављања и подизања шума + план неге шума) износи 2.907,57 ha радне површине.

4.1.2. План заштите шума

Корисник шума је дужан по Закону о шумама да радове и мере на заштити шума извршава у потребном обиму. Посебно је то значајно код заштите шума од пожара, елементарних непогода, биљних болести, напада инсеката, стоке, дивљачи итд. Успешна борба против свих облика штете може се водити само ако се на време утврди простор на коме су настали штетни утицаји. У конкретним условима ове газдинске јединице, треба утврдити потребне радове на превентивној и репресивној заштити: почевши од људског фактора, а затим од стоке, елементарних непогода, ентомолошких и фитопатолошких узрочника, а нарочито од пожара.

У циљу превентивне заштите планирају се следеће мере заштите:

- Успостављање шумског реда
- Чување шума од бесправног коришћења и заузимања
- Забрана пашарења на површинама где је процес обнављања у току и у младим шумским културама, све док не прерасту критичну висину када стока није у могућности да оштети терминални врх.
- Праћење евентуалне појаве сушења шума и каламитета инсеката, те у случају појаве истих, благовремено обавештавање специјалистичке службе, која ће поставити сталну дијагнозу и прописати адекватне мере сузбијања
- Постављање ловних стабала за праћење (мониторинг) популације поткорњака (1 комад на 1-2ha), а у састојинама где је појачано сушење по потреби и већи број
- Штитити шуму од пожара, знаковима забране и обавештења, посебно у пролеће и лето, поставити знакове обавештавања и забране ложења ватре, организовања дежурства у критичном периоду године због благовременог дејствовања. Знаци забране (ложење ватре и бацање опушака од цигарета) и знаци упозорења (да су шуме угрожене од шумских пожара, на опасност од појаве пожара и сл.) постављају се на локалитетима који су видљиви за посетиоце шума (потенцијалне изазиваче шумских пожара).

- У току уређајног периода, одржавати и обнављати унутрашње и спољне границе

У ШГ ради се годишњи План заштите шума и ту ће све детаљније бити објашњено. Посебну пажњу треба посветити заштити шума од бесправних сеча.

Све природне и вештачке подигнуте састојине четинара се налазе поред тврдых камионских путева или асфалтних углавном су ти путеви у функцији ПП пруга, па ће се ти путеви одржавати редовно да би били у функцији, а нема потребе за планом подизања нових ПП пруга.

Постојећи путеви са банкама ширине су у просеку 6 m и могу се сврстати у против пожарне пруге. Са тих путева и банкана потребно је да се сваке године врши уклањање горивог материјала који се налази на њима као и чишћење пута (осветљавање - сеча грана које сметају) да неометано може да прође ватрогасно возило. Поред тога обавезно је и чишћење ригола, чишћење канала и пропуста за одвођење воде са трасе пута, осветљавање планума пута уклањањем стабала и жбуња које ометају исушивање водених површина на путу, насипање коловоза на местима где је вода однела подлогу, насипање ударних рупа и др.

4.1.3. План коришћења шума

Како би основа газдовања шумама била усклађена са концептом природи блиском газдовању шумама, а све у складу са Правилником о изради однова газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Сл. Гласник РС“ број 18/24), Упутствима за планирање газдовање шумама - радни кораци, Каталогу шифара који су саставни део овог Правилника урађена је калкулација плана сеча калкулацијом по узгојним групама (врста сече - комбинована сеча по узгојним групама код 56).

4.1.3.1. Табеларни преглед стања шума и планираног приноса по газдинским типовима и узгојним групама

Табела 24. План приноса по газдинским типовим и узгојним групама

Газдински тип	Стање шума					Узгојна група				Интензитет	
	P	V		Iv		4	5	6	Укупно	V	Iv
	ha	m³	m³/ha	m³	m³/ha					%	%
1110	4,71	1.883,1	399,8	58,1	12,3						
21110	28,82	6.425,1	222,9	149,1	5,2	77,5	240,1		317,6	4,9	21,3
21120	126,43	7.303,4	57,8	146,1	1,2						
31211	38,77	10.752,0	277,3	302,6	7,8	305,2	1.080,3		1.385,5	12,9	45,8
31510	1.498,98	333.952,0	222,8	8.895,7	5,9	5.630,5	25.735,9	228,7	31.595,1	9,5	35,5
31511	20,06	6.824,4	340,2	194,9	9,7	73,1	1.084,1		1.157,2	17,0	59,4
41310	461,93	159.062,1	344,3	3.500,0	7,6	769,4	15.706,8		16.476,2	10,4	47,1
41410	1.682,14	563.622,0	335,1	13.500,8	8,0	7.730,6	49.266,7	1.172,7	58.1,0	10,3	43,1
51730	82,41										
Укупно ГЈ	3.944,25	1.089.824,1	276,3	26.747,3	6,8	14.586,3	93.113,9	1.401,4	109.101,6	10,0	40,8

Укупан искалкулисан принос за ГЈ „Мојстирске шуме“ износи 109.101,6 m³. Интензитет сече у односу на укупну запремину износи 10,0%, а у односу на укупни запремински прираст 40,8%.

Принос у средњедобној узгојној групи - 4 износи 14.586,3 m³ и у укупном приносу учествује 13,4%, у дозревајућој узгојној групи - 5 искалкулисан принос износи 93.113,9 m³ и у укупном приносу учествује са 85,3%, у зрелој узгојној групи - 6 принос износи 1.401,4 m³ и у укупном приносу учествује са 1,3 %.

4.1.3.2. Укупан план сеча по врстама дрвећа

Табела 25. Укупан план сеча по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Укупан планирани принос
--------------	-------------------------

	m ³	%
Буква	17.729,1	16,2
Јасика	2.410,2	2,2
Граб	213,4	0,2
Цер	80,2	0,1
Укупно лишћари	20.432,9	18,7
Јела	47.153,7	43,2
Смрча	40.113,0	36,8
Бели бор	1.265,9	1,2
Црни бор	136,1	0,1
Укупно четинари	88.668,7	81,3
Укупно ГЈ	109.101,6	100,0

Посматрајући планирани принос по врстама дрвећа констатујемо да јела у укупном приносу на нивоу газдинске јединице учествује са 43,2%, затим следи смрча са 36,8%, буква са 16,2%,јасикаса 2,2%, док остале врсте у укупном приносу учествују у мањем износу.

Од лишћарских врста у укупном приносу на нивоу газдинске јединице највише учествују буква и јасика, док граб и цер занемарљиво мало, док код четинарских врста највеће учешће имају јела, смрча и бели бор и најмање црни бор.

Лишћарске врсте у укупном приносу учествују са 18,7%, док четинарске врсте учествују са 81,3% у укупно планираном приносу газдинске јединице.

4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница

Реконструкцијом постојеће путне мреже се не повећава отвореност, али се зато повећава квалитет путне мреже што омогућава несметано извођење планираних радова на коришћењу, гајењу и заштити шума.

У првом делу основе (2.1.14. - стање шумских саобраћајница) констатовано је да је отвореност шума газдинске јединице 22,30 m/ha, и да су исти равномерно распоређени, али да је квалитет путне мреже незадовољавајући (поједини путни правци су у лошем стању). Из тог разлога у овом уређајно периоду планирани су поједини путни правци за реконструкцију како би се побољшао квалитет путне мреже.

План реконструкције шумских саобраћајница:

- Понор - Блато, дужина 2,300 km (отвара одељења: 13,14,8,4 26 и 23).
- Вртишта - Дочићи, дужина 3,300 km (отвара одељења: 70,72,73,74,75,76 и 77).
- Клече - Сломна гора, дужина 4,200 km (отвара одељења: 91,92,93,94,102 и 103).
- Балотска кућа - Растоке - Клече, дужина 4,900 km (отвара одељења: 36,81,82,87, 91 и 92).

Укупна дужина путева за реконструкцију износи 14,700 km. На путу који је планиран за реконструкцију је потребно радити сваке године одржавање, како пре реконструкције тако и после реконструкције (у току целог уређајног периода - сваке године минимум једном, а по потреби и више пута). Поред постојећег стања на овим пуним правцаима где је то неопходно урадити проширење пута (да може несметано да прође ватрогасно возило), редовно чистити путеве од грања и камења, као и осветљавати пут (сећи стабла која сметају) итд.

Поред реконструкције планирано је и одржавање постојећих шумских путева у дужини од 150,0 km.

Одржавање свих шумских комуникација ове газдинске јединице подразумева следеће радове:

- чишћење ригола
- чишћење канала и пропуста за одвођење воде са трасе пута
- осветљавање планума пута уклањањем стабала и жбуња које ометају исушивање водених површина на путу
- насипање коловоза на местима где је вода однела подлогу
- насипање ударних рупа и др.

4.1.5. План уређивања шума

Важност ОГШ за газдинску јединицу „Мојстирске шум“ је од 01.01.2027 до 31.12.2036. године. Израда нове основе (прикупљање таксационих података) ОГШ извршиће се у деветој години важења ове ОГШ, која је у току 2035. године.

4.1.6. План коришћења осталих шумских производа

Коришћењу осталих шумских производа (експлоатација камена, шумски плодови, лековито биље, печурке и др.) у наредном периоду мора се посветити далеко више пажње у смислу сакупљања и откупа истих. С тим у вези потребно је, у овом уређајном периоду, организовати посебну службу на нивоу газдинства која ће се бавити сакупљањем, откупом, праћењем и евидентирањем количине шумских производа са појединих локалитета и евиденцијом сакупљача у циљу спречавања истребљивања ових шумских производа.

Од јестивих гљива које се јављају у условима ове газдинске јединице треба издвојити: - вргањ (*Boletus edulis*), смрчак (*Morchella esculenta*) и лисичарку (*Cantharellus cibarius*).

План коришћења осталих производа се не може утврдити, јер не постоје поуздани подаци на основу којих се он може коректно одредити. Наиме, Шумско газдинство „Шумарство“ из Рашке у претходном периоду није вршило откуп споредних шумских производа. Овде се предлаже да се на основу искуства, планиране количине искажу у годишњим плановима.

Остали производи шуме (шумски плодови, лековито биље), као и остали производни потенцијали шума (пашњаци), део су концепта комплексног коришћења шума, а њихово коришћење и унапређење представља логичку компоненту комплексног газдовања потенцијалима шума, а нарочито као део концепта производње хране у брдско - планинском подручју, заустављање депопулације ових подручја, са свим повољним последицама које би се тиме постигле.

Коришћење и промет недрвних производа вршиће се према Уредби о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (Сл. гл. Републике Србије бр.31/2005, 45/2005-испр., 22/2007, 38/2008, 9/2010, 69/2011 и 95/2018 - др. закон).

4.1.7. Очекивани ефекти планираног газдовања

Као општи закључак у вези са очекиваним ефектима извршења планова газдовања, одређених основом за газдинску јединицу „Мојстирске шуме“, може се закључити следеће:

- У току уређајног раздобља газдовањем шумама газдинске јединице требало би да се постигну значајни резултати на унапређењу шумског фонда, рационализацијом планова газдовања.
- Укупна дрвна запремина требало би да се увећа само по основу мање сече од прираста, затим стабилизацијом и ураштањем младих природних састојина лишћара четинара,
- Предвиђеним захватима сеча обнављања и проредних сеча очекује се: побољшање структуре, квалитета и здравственог стања састојина, постизање оптималније запремине, потпуно искоришћавање престарелих и деформисаних стабала лошег здравственог стања, убрзано извођење закаснелих прореда, естетско обликовање шуме. У целини, очекује се приближавање састојина оптималном (функционалном) стању по свим елементима структуре.
- Повећање дрвног фонда за очекиваних 158.349,2m³ (14,5%) захваљујући позитивној разлици између планиране умерене производње и прираста запремине. Самим тим, повећала би се запремина на нивоу газдинске јединице на 1.248.173,3 m³ тј. по јединици површине 293,3m³/ha, уместо садашњих 256,0m³/ха. Повећан дрвни фонд, квалитетнијег састава и структуре, уз поправку здравственог стања и био-еколошке стабилности састојина резултираће и вишеструким позитивним ефектима у испољавању свих функција шума.
- Одржавањем и реконструкцијом шумских саобраћајница побољшаће се услови за реализацију планираних радова, као и за извођење газдовања у целини.
- Пошумљавањем голети на 3,15 ha повећа ће се садашња обраслост газдинске јединице са 92,7% на 92,8%
- Реализацијом мера неге шума: сеча избојака, окопавање и прашење, попуњавање и осталих планираних радова на гајењу шума обезбедиће се правилан развој и биолошка стабилност младих састојина.
- Планско коришћење осталих производа шума газдинске јединице неће угрозити еколошки потенцијал по појединим видовима коришћења.

Решења утврђена у овој основи резултат су схватања и нужности доношења решења за текући уређајни период. Потребне комплексног третмана шума газдинске јединице захтевају научна истраживања, којима ће се обезбедити поузданије планирање у наредном уређајном раздобљу.

Напред наведено указује да ће реализацијом планова газдовања у наредних десет година доћи до значајног побољшања стања и повећања запремине и запреминског прираста газдинске јединице, као и до побољшања продуктивности производње и јачања пословне снаге ШГ „Шумарство“ Рашка и ШУ „Тутин“.

4.2. Економско - финансијска анализа

4.2.1. Вредност шума

Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности.

Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као етат.

Ради утврђивања процене вредности дрвне запремине по овој методи урађено је следеће:

- израчуната је нето дрвна запремина;
- утврђена је сортиментна структура;
- при обрачуна је коришћен ценовник дрвних сортимената ПД „Србија шуме“ д.о.о. број 138/2022-10 од 10.08.2022, а за остале трошкове планске цене из Плана годишњег пословања предузећа за 2025. годину;

4.2.1.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине

Табела 26. Сортиментна структура дрвне запремине.

Врста дрвећа	Бруто	Отпад	Нето	Сортименти									
				F	L	K	I класа	II класа	III класа	Укупно техника	Огревно дрво ТЛ	Огревно целулоза	Укупно просторно
	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³
буква	191.862,3	28.779,3	163.083,0	3.261,7	1.957,0	1.957,0	24.136,3	23.483,9	10.437,3	65.233,2	97.849,8		97.849,8
план. брест	139,7	21,0	118,7				11,9	11,9		23,7	95,0		95,0
план. јавор	53,7	8,1	45,6				4,6	4,6		9,1	36,5		36,5
цер	1.715,8	257,4	1.458,4								1.458,4		1.458,4
бели јасен	49,0	7,4	41,7				4,2	4,2		8,3	33,3		33,3
ОГЛ	1.465,1	219,8	1.245,3								1.245,3		1.245,3
граб	3.080,5	462,1	2.618,4								2.618,4		2.618,4
јасика	17.778,9	2.666,8	15.112,1				1.511,2	1.511,2		3.022,4	12.089,7		12.089,7
грабић	>0.1	>0.1	>0.1								>0.1		>0.1
јавор	15.192,5	2.278,9	12.913,6				1.291,4	1.291,4		2.582,7	10.330,9		10.330,9
трешња	792,7	118,9	673,8				67,4	67,4		134,8	539,0		539,0
бреза	48,9	7,3	41,6									41,6	41,6
ОМЛ	616,9	92,5	524,4									524,4	524,4
домаћи орах	12,8	1,9	10,9								10,9		10,9
клен	66,8	10,0	56,8								56,8		56,8
млеч	29,3	4,4	24,9								24,9		24,9
пољски брест	13,7	2,1	11,6								11,6		11,6
Укупно лишњари	232.918,6	34.937,8	197.980,8	3.261,7	1.957,0	1.957,0	27.026,8	26.374,5	10.437,3	71.014,3	126.400,6	565,9	126.966,5
јела	457.361,4	68.604,2	388.757,2	15.550,3			146.172,7	102.631,9	46.650,9	311.005,8		77.751,4	77.751,4
смрча	385.937,2	57.890,6	328.046,6	13.121,9			123.345,5	86.604,3	39.365,6	262.437,3		65.609,3	65.609,3
црни бор	812,9	121,9	691,0				145,1	165,8	103,6	414,6		276,4	276,4
бели бор	12.794,0	1.919,1	10.874,9				2.283,7	2.610,0	1.631,2	6.524,9		4.350,0	4.350,0
Укупно четинари	856.905,5	128.535,8	728.369,7	28.672,2			271.947,1	192.012,0	87.751,3	580.382,6		147.987,1	147.987,1
Укупно ГЈ	1.089.824,1	163.473,6	926.350,5	31.933,8	1.957,0	1.957,0	298.973,9	218.386,5	98.188,6	651.396,9	126.400,6	148.553,0	274.953,6

Сортиментна структура је утврђена на основу дугогодишњег искуства и из евиденција о сортиментној структури у ШУ „Тутин“.

4.2.1.2. Вредност дрвета на пању

Табела 27. Вредност дрвета (јединичне цене)

Врста дрвећа	ЈЕДИНИЧНА ВРЕДНОСТ СОРТИМЕНАТА							
	F	L	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Огревно дрво ТЛ	Целулоза
	дин/т³							
Лишћари								
буква	18.303	12.019	10.015	8.083	6.609	5.475	4.790	
план. брест				16.101	9.661		4.790	
план. јавор				14.243	11.148		4.790	
цер							4.790	
бели јасен				16.101	9.661		4.790	
ОТЛ							4.790	
граб							4.790	
јасика				4.786	3.870		4.790	
грабић							4.790	
јавор				17.712	12.752		4.790	
трешња				13.469	10.371		4.790	
бреза								3.206
ОМЛ								3.206
домаћи орах							4.790	
клен							4.790	
млеч							4.790	
пољски брест							4.790	
Четинари								
јела	17.211	14.079		11.468	9.612	7.952		3.206
смрча	17.211	14.079		11.468	9.612	7.952		3.206
црни бор	13.193	10.398		8.242	7.085	5.342		3.206
бели бор	17.211	14.079		11.468	9.612	7.952		3.206

Цене су коришћене из ценовника ПД „Србијашуме“ д.о.о. за основне производе шумарства - дрвних сортимената број 338-6255/2022 од 4. августа 2022. године.

Табела 28. Вредност дрвних сортимената

Врста дрвећа	УКУПНА ВРЕДНОСТ СОРТИМЕНАТА										
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	Укупно просторно	Укупно
	дин										
буква	59.698.147	23.521.128	19.599.310	195.093.530	155.205.396	57.144.267	510.261.778	468.700.413		468.700.413	978.962.190
план. брест				191.191	114.720		305.911	455.031		455.031	760.942
план. јавор				65.012	50.885		115.897	174.912		174.912	290.809
цер								6.985.880		6.985.880	6.985.880
бели јасен				67.061	40.238		107.299	159.603		159.603	266.902
ОТЛ								5.965.155		5.965.155	5.965.155
граб								12.542.256		12.542.256	12.542.256
јасика				7.232.634	5.848.369		13.081.003	57.909.433		57.909.433	70.990.437
грабић										0	0

Врста дрвећа	УКУПНА ВРЕДНОСТ СОРТИМЕНАТА										
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	Укупно просторно	Укупно
	дин										
јавор				22.872.613	16.467.455		39.340.067	49.485.011		49.485.011	88.825.078
трешња				907.534	698.793		1.606.327	2.581.982		2.581.982	4.188.310
бреза									133.257	133.257	133.257
ОМЛ									1.681.114	1.681.114	1.681.114
домаћи орах								52.115		52.115	52.115
клен								271.976		271.976	271.976
млеч								119.295		119.295	119.295
пољски брест								55.780		55.780	55.780
Липшари	59.698.147	23.521.128	19.599.310	226.429.575	178.425.855	57.144.267	564.818.282	605.458.840	1.814.372	607.273.212	1.172.091.494
јела	267.636.000	0		1.676.308.563	986.497.805	370.967.661	3.301.410.029		249.271.110	249.271.110	3.550.681.139
смрча	225.840.415	0		1.414.526.528	832.440.605	313.035.207	2.785.842.755		210.343.493	210.343.493	2.996.186.248
црни бор	0	0		1.195.936	1.174.917	553.670	2.924.523		886.094	886.094	3.810.617
бели бор	0	0		26.189.804	25.087.089	12.971.581	64.248.474		13.945.972	13.945.972	78.194.446
Четинари	493.476.415	0		3.118.220.831	1.845.200.417	697.528.119	6.154.425.782		474.446.668	474.446.668	6.628.872.450
Укупно ГЈ	553.174.561	23.521.128	19.599.310	3.344.650.407	2.023.626.272	754.672.386	6.719.244.064	605.458.840	476.261.040	1.081.719.880	7.800.963.944

Укупна вредност дрвних сортимената у ГЈ „Мојстирске шуме“ износи 7.800.963.944 динара. Вредност је добијена на основу сортиментне структуре дрвне запремине и јединичних цена преузетих из ценовника ПД „Србијашуме“ д.о.о. за основне производе шумарства - дрвних сортимената број 338-6255/2022 од 4. августа 2022. године.

Табела 29. Трошкови производње

Сортименти	Количина	Трошкови	Укупно
	м³	дин/м³	дин
1. Техничко дрво	651.396,9	1.920,0	1.250.682.048
2. Просторно дрво	274.953,6	1.920,0	527.910.912
Укупно	926.350,5		1.778.592.960

Укупни трошкови на сечи и привлачењу дрвних сортимената износе 1.778.592.960 динара. Приказане цене у табели су просечне цене на сечи, изради и привлачењу сортимената у 2026. години у ШГ „Шумарство“ Рашка, ШУ „Тутин“.

Табела 30. Вредност дрвета на пању

Укупна производна вредност	7.800.963.944 дин.
Укупни трошкови производње	(926.350,5 м³ x 2.125,0 дин)
Укупна вредност дрвета на пању	6.022.370.984 дин.

Укупна вредност дрвета на пању се добија када се укупна производна вредност умањи за трошкове производње. Трошкови производње представљају трошкове сече (930,0 дин/ м³) и трошкове на извлачењу (990,0 дин/ м³) дрвних сортимената после сече, цене добијене из ШУ Тутин.

4.2.1.3. Вредност младих састојина (без запремине)

У овој газдинској јединици младих састојина нема

4.2.1.4. Укупна вредност шума

Табела 31. Укупна вредност шума

Укупна вредност дрвета на пању	6.022.370.984,0 дин.
Укупна вредност младих састојина	0,0 дин.
Укупно:	6.022.370.984,0 дин.

Укупна вредност шума се добија када се на укупну вредност дрвета на пању дода укупна вредност младих састојина. Она у ГЈ „Мојстирске шуме“ износи **6.022.370.984,0** динара.

4.2.2. Врста и обим планираних радова - просечно годишње

4.2.2.1. Квалификациона структура сечиве запремине

Табела 32. Сортиментна структура дрвне запремине

Врста дрвећа	Бруто	Отпад	Нето	Сортименти									
				F	L	K	I класа	II класа	III класа	Укупно техника	Огревно дрво ТЛ	Огревно целулоза	Укупно просторно
	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³
буква	1.772,9	265,9	1.507,0	30,1	18,1	18,1	223,0	217,0	96,4	602,8	904,2		904,2
цер	8,1	1,2	6,9								6,9		6,9
граб	21,3	3,2	18,1								18,1		18,1
јасика	241,0	36,2	204,9									204,9	204,9
Укупно лишћари	2.043,3	306,5	1.736,8	30,1	18,1	18,1	223,0	217,0	96,4	602,8	929,2	204,9	1.134,0
јела	4.715,4	707,3	4.008,1	160,3			1.507,0	1.058,1	481,0	3.206,5		801,6	801,6
смрча	4.011,3	601,7	3.409,6	136,4			1.282,0	900,1	409,2	2.727,7		681,9	681,9
црни бор	13,6	2,0	11,6				2,4	2,8	1,7	6,9		4,6	4,6
бели бор	126,6	19,0	107,6				22,6	25,8	16,1	64,6		43,0	43,0
Укупно четинари	8.866,9	1.330,0	7.536,9	296,7			2.814,1	1.986,9	908,0	6.005,7		1.531,2	1.531,2
Укупно ГЈ	10.910,2	1.636,5	9.273,7	326,8	18,1	18,1	3.037,1	2.203,9	1.004,4	6.608,4	929,2	1.736,1	2.665,2

Квалитативна структура дрвне запремине преузета је из робног књиговодства.

4.2.2.2. Врста и обим планираних узгојних радова

Табела 33. Врста и обим планираних узгојних радова

Врста рада	Површина
	ha
313 - Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	0,32
414 - Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	0,13
518 - Окопавање и прашење у културама	0,63
Укупно гајење:	1,08

4.2.2.3. План заштите шума

Табела 34. План заштите шума

Врста рада	Јединица мере	Годишње
Мониторинг здравственог стања	ha	425,63
Постављање ловних стабала	комада	15
Активна дежурства (јединица мере-дан)	радни дан	54
Набавка напртњача	комада	2
Набавка метларица	комада	2

4.2.2.4. План одржавања шумских саобраћајница

Табела 35. Дужина путне мреже предвиђене за одржавање и реконструкцију шумских саобраћајница

Врста рада	Дужина
	km
1. Одржавање шумских саобраћајница	15,00
2.Реконструкција постојеће путне мреже	1,47
Укупно путеви	16,47

4.2.2.5. План уређивања шума

Табела 36. План уређивања шума

	Површина
	ha
Високе састојине	367,66
Изданачке састојине	12,64
Вештачки подигнуте састојине	5,88
Шикаре	8,24
Необрасле површине	31,21
Укупно:	425,63

Укупан план уређивања шума просечно годишње износи 425,63 ha.

4.2.3. Утврђивање трошкова производње

4.2.3.1. Трошкови производње дрвних сортимената

Табела 37. Трошкови производње дрвних сортимената

Сортименти	Количина	Трошкови	Укупно
	m³	дин/m³	Дин
1. Техничко дрво	6.608,4	1.920,0	12.688.128
2. Просторно дрво	2.665,2	1.920,0	5.117.376
Укупно	9.273,7		17.805.504

Трошкови производње представљају трошкове сече (930,0 дин/ m³) и трошкове на извлачењу (990,0 дин/ m³) дрвних сортимената после сече.

Укупни трошкови производње дрвних сортимената износе 17.805.504,0 динара просечно годишње. Податак за трошкове производње преузет из планских цена ШГ „Шумарство“ Рашка, ШУ „Тутин“.

4.2.3.2. Трошкови радова на гајењу шума

Табела 38. Трошкови радова на гајењу шума

Врста рада	Р	Јединична цена	Укупно
	ha	дин/ha	дин
313 - Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	0,32	236.886	75.803
414 - Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	0,13	244.964	31.845
518 - Окопавање и прашење у културама	0,63	40.362	25.428
Укупно гајење:	1,08		133.076

Укупни трошкови на гајењу шума на 1,08 ha износе 133.076,0 динара годишње. Податак за трошкове на гајењу прузет из цена радова на гајењу шума од 19.07.2022. године - ПД „Србијашуме“ д.о.о.

4.2.3.3. Трошкови заштите шума

Табела 39. Трошкови на заштити

Врста рада	Јединица мере	Годишње	Цена дин	Укупно дин
Мониторинг здравственог стања	ha	425,63	1.400	595.882,0
Постављање ловних стабала	комада	15	3.000	45.000,0
Активна дежурства (јединица мере - дан)	радни дан	54	3.000	162.000,0
Набавка напртњача	комада	2	5.000	10.000,0
Набавка метларица	комада	2	3.700	7.400,0
Укупно				820.282

У ГЈ „Мојстирске шуме“ укупно је планирано 820.282,0 динара годишње за трошкове на заштити шума. Приказане цене у табели су просечне цене на поменутим радовима у ШГ „Шумарство“ Рашка.

4.2.3.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Табела 40. Трошкови одржавања шумских саобраћајница

Врста рада	Дужина	Цена	Укупно
	km	дин/km	дин
1. Реконструкција пута без коловозне конструкције	1,47	3.200.000,00	4.704.000
2. Одржавање путне мреже	15,00	100.000,00	1.500.000
Укупно путеви	4,59		6.204.000

Одржавање путне мреже подразумева чишћење ригола, канала и пропуста за одвод воде, насипање ударних рупа на камионском путу. Такође планом одржавања камионских путева планирано је осветљавање планума пута уклањањем стабала и жбуња који ометају исушивање водених површина на путу.

Потребно је обезбедити 2.288.000,0 дин годишње у периоду 2026 - 2035 год. за реконструкцију и одржавање путева у ГЈ „Мојстирске шуме“. Цене преузете из планских цена за ШГ „Шумарство“ Рашка.

4.2.3.5. Средства за репродукцију шума

Средства за репродукцију шума износе 15 % од тржишне вредности израђених дрвних сортимената на месту сече.

Табела 41. Средства за репродукцију шума

78.408.934 - (9.273,7 m³ х 930,0 дин/ m³)	х	15%	=	10.467.659 дин
--	---	-----	---	-----------------------

4.2.3.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

Накнада за коришћење шума и шумског земљишта износи 3% од укупног прихода од продаје дрвета.

Табела 42. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

78.408.934	х	3%	=	2.352.268 дин
------------	---	----	---	----------------------

4.2.3.7. Трошкови уређивања шума

Табела 43. Трошкови уређивања шума

	Врста рада	Јединица мере	Количина	Јединична цена у динарима	Износ у динарима
	I - ПРИПРЕМНИ РАДОВИ				
1	Израда радне карте - катастарске карте (I уређивање)	ha	425,63	152,26	64.806
2	Израда радне карте - катастарске карте (ажурирање)	ha		47,26	
	II - ТЕРЕНСКИ РАДОВИ				
3	Обнављање спољних граница	km	20,3	8.122,73	164.891
4	Обнављање унутрашњих граница	km	15,2	8.122,73	123.465
5	Издавање и опис састојине-Високе шуме	ha	367,66	1.189,93	437.490
6	Издавање и опис састојине-Изданачке састојине	ha	12,64	893,05	11.288
7	Издавање и опис састојине-ВПС	ha	5,88	842,36	4.953
8	Издавање и опис састојине-Шикаре и шибљаци	ha	8,24	477,44	3.934
9	Издавање и опис састојине-Необрасле површине	ha	31,21	468,06	14.608
10	Премај састојина (делимичан премај)-Високе шуме	ha	367,66	1.828,99	672.446
11	Премај састојина (делимичан премај)-Изданачке састојине	ha	12,64	1.221,29	15.437
12	Премај састојина (делимичан премај)-ВПС	ha	5,88	859,76	5.055
13	Премај састојина (тотални премај)	ha	0	7.982,13	
	III - КАНЦЕЛАРИЈСКИ РАДОВИ				
14	Унос и обрада података	ha	425,63	84,41	35.927
15	Логичка контрола, корекције унетих података и израда табеларног дела основе	ha	425,63	72,20	30.730
16	Израда планова газдовања и текстуалног дела Основе	ha	425,63	555,56	236.463
17	Израда основне карте	ha	425,63	54,70	23.282
18	Израда тематских (прегледних) карата	ha	425,63	46,95	19.983
	Укупно				1.864.762

Трошкови уређивања за газдинску јединицу „Мојстирске шуме“ износе 1.864.762,0 динара годишње. Цене коришћене из ценовника радова на изради Основа газдовања шумама бр. 138/2022-10 од 20.12.2022. година.

4.2.3.8. Укупни трошкови производње

Табела 44. Укупни трошкови производње

Трошкови	Укупно дин
1. Производња дрвних сортимената	17.805.504
2. Гајење шума	133.076
3. Заштита шума	820.282
4. Пuteви	6.204.000
5. Уређивање шума	1.864.762
6. Средства за репродукцију шума	10.467.659
7. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	2.352.268
Свега:	39.648.551

Укупни трошкови производње у ГЈ „Мојстирске шуме“ износе 39.648.551 динара просечно годишње.

4.2.4. Формирање укупног прихода

4.2.4.1. Приход од продаје дрвета

Табела 45. Приход од продаје дрвета

Врста дрвећа	УКУПНА ВРЕДНОСТ СОРТИМЕНАТА										
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Укупно техника	Огрeвно дрво	Целулоза	Укупно просторно	Укупно
	дин										
буква	551.640	217.347	181.107	1.802.758	1.434.173	528.041	4.715.064	4.331.017		4.331.017	9.046.082
цер								32.979		32.979	32.979
граб								86.723		86.723	86.723
јасика									656.749	656.749	656.749
Лишћари	551.640	217.347	181.107	1.802.758	1.434.173	528.041	4.715.064	4.450.720	656.749	5.107.469	9.822.533
јела	2.759.329	0		17.282.756	10.170.801	3.824.680	34.037.566		2.569.987	2.569.987	36.607.553
смрча	2.347.308	0		14.702.108	8.652.105	3.253.581	28.955.102		2.186.239	2.186.239	31.141.341
црни бор	0	0		20.008	19.657	9.263	48.928		14.825	14.825	63.752
бели бор	0	0		259.155	248.243	128.357	635.756		137.999	137.999	773.755
Четинари	5.106.638	0		32.264.027	19.090.805	7.215.882	63.677.352		4.909.050	4.909.050	68.586.401
Укупно	5.658.278	217.347	181.107	34.066.785	20.524.978	7.743.922	68.392.416	4.450.720	5.565.799	10.016.518	78.408.934

Приход од продаје дрвета износи 78.408.934 динара.

Средства за репродукцију шума износе 10.467.659 динара.

Укупан приход износи 88.876.593 динара.

4.2.5. Расподела укупног прихода

Табела 46. Расподела укупног прихода

Приходи – Трошкови	Свега
	дин
Укупан приход	88.876.593
Укупни трошкови	39.648.551
Добит	49.228.042

Укупно гледано финансијски ефекат извршења планираних радова изражен је у плусу у износу од 49.228.042 динара просечно годишње.

Економско - финансијска анализа је изведена према важећим елементима привређивања за 2026. годину, коју је израдила планска служба ПД „Србијашуме“ д.о.о.. Уколико се нека од ових елемената у току важења основе промени, мења се и цела концепција финансирања.

5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

При изради ове Основе примењен је систем планирања газдовања који је установљен као методологија при уређивању појединих комплекса шума у Србији. Поступак у основи полази од вишенаменоског коришћења површина газдинске јединице, што је логичан захтев просторног дефинисања наменских целина, као новог термина у просторној подели шумског комплекса.

5.1. Прикупљање теренских података

Прикупљање теренских података за газдинску јединицу „Мојстирске шуме“ вршено је 2025. и 2026. године. Издавање састојина и калкулација примарних површина за премер састојина извршили су шумарски инжењери из Бироа за планирање и пројектовање у шумарству из Београда и то:

Издавање (картирање) :

- Дарко Живановић, дипл. инж. шумарства - Биро за планирање и пројектовање у шумарству - Београд
- Мирко Симоновић, дипл. инж. шумарства - Биро за планирање и пројектовање у шумарству - Београд
- Арсеније Симић, дипл. инж. шумарства - Биро за планирање и пројектовање у шумарству - Београд

Премер састојина:

- Амар Хот, дипл. инж. шумарства - ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин
- Бенјамин Куртановић - ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин
- Петар Врањић - фигурант
- Фахад Факовић - фигурант
- Владимир Ђинових - шумарски техничар, ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин
- Мухарем Хабибовић - шумарски техничар, ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин
- Мухамед Реџић - шумарски техничар, ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин
- Сенад Чалаковић - шумарски техничар, ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин
- Алмер Хајровић - шумарски техничар, ШГ „Шумарство“ - Рашка, ШУ Тутин

5.2. Обрада података

Извршена је механографска обрада података по јединственом програму за све државне шуме којима газдује ПД „Србијашуме“ д.о.о. Београд у Бироу за планирање и пројектовање у шумарству.

Компјутерска обрада података извршена је у Одсеку за информатику Бироа.

Унос теренских података - унети су у Бироу за планирање и пројектовање у шумарству.

5.3. Израда карата

Према утврђеном стању шума, урађене су следеће прегледне карте:

• Топографска карта	1:50.000
• Катастарска карта	1:10.000
• Катастарска карта са вертикалном представом терена	1:10.000
• Карта намене површина	1:25.000
• Карта газдинских типова	1:25.000
• Састојинска карта	1:25.000
• Привредна карта	1:25.000
• Карта таксације	1:10.000

5.4. Израда планова и текстуалног дела ОГШ

Израду планова и текстуалног дела ОГШ „Мојстирске шуме“ урадили су пројектанти Бироа за планирање и пројектовање у шумарству, дипл. инж. **Дарко Живановић** и дипл. инж. **Нада Родић**.

6.0. ДРУГИ ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И ПРИЛОЗИ

6.1. Списак катастарских парцела

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
Западни Мојстир	9	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	22638	1/1	22638	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	158	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	53089	1/1	53089	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	162	1	КРШ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4936	1/1	4936	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	163	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5881	1/1	5881	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	167	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	16798	1/1	16798	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	169	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	20734	1/1	20734	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	171	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3795	1/1	3795	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	196	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	32281	1/1	32281	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	204	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1179	1/1	1179	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	245	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2114	1/1	2114	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	267	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2755	1/1	2755	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	427/1	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2150145	1/1	2150145	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	427/6	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6253	1/1	6253	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	427/7	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	15193	1/1	15193	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	430	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2147	1/1	2147	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	190530	1/1	190530	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/1	2	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	137326	1/1	137326	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/1	3	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	70	1/1	70	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/3	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1266	1/1	1266	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/4	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	35974	1/1	35974	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/6	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1975	1/1	1975	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/6	2	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	94	1/1	94	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/6	3	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	118	1/1	118	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	432/7	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	50240	1/1	50240	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	435	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	889	1/1	889	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	589	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12599	1/1	12599	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1233/1	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	20953	1/1	20953	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1233/2	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3860	1/1	3860	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1235	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2054	1/1	2054	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1236	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8526	1/1	8526	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1244	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12709	1/1	12709	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1246	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2559	1/1	2559	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцеле	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m ²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
Западни Мојстир	1268	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	190352	1/1	190352	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1271	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	48479	1/1	48479	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1273/2	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	14263	1/1	14263	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1274/2	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1274	1/1	1274	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1274/3	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2355	1/1	2355	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1275	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1213	1/1	1213	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1277	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2642	1/1	2642	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1455	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2829	1/1	2829	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1464/2	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	14441	1/1	14441	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/1	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2474125	1/1	2474125	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/4	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	959	1/1	959	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/5	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	62661	1/1	62661	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/6	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	93312	1/1	93312	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/8	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	15176	1/1	15176	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/9	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10140	1/1	10140	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/10	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8864	1/1	8864	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/11	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	11243	1/1	11243	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/14	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7604	1/1	7604	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1477/15	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2175	1/1	2175	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1485	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	32373	1/1	32373	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1489	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	46816	1/1	46816	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1490	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	47617	1/1	47617	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1529/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	239623	1/1	239623	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1529/3	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2751	1/1	2751	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1530/2	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5337	1/1	5337	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1534	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1552	1/1	1552	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1540	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1850	1/1	1850	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1541	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8994	1/1	8994	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1542	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3942	1/1	3942	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1543	1	ЛИВАДА 8. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1341	1/1	1341	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1549/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2899	1/1	2899	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1561	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12121	1/1	12121	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1562	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3230	1/1	3230	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1615	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4864	1/1	4864	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1616	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3192	1/1	3192	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1817	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8738	1/1	8738	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1818	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3546	1/1	3546	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1819	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4436	1/1	4436	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m ²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
Западни Мојстир	2008	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	29450	1/1	29450	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2009	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3775	1/1	3775	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2028/2	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5120	1/1	5120	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2029	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2654	1/1	2654	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2030/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1656	1/1	1656	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2034/2	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1985	1/1	1985	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2059	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	25156	1/1	25156	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2075	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	775	1/1	775	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2076	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1038	1/1	1038	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2078	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2604	1/1	2604	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2079	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3499	1/1	3499	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2081	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1689	1/1	1689	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2083	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8354	1/1	8354	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2129/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4693953	1/1	4693953	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2129/3	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3235	1/1	3235	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2129/4	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4405	1/1	4405	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2131	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2724	1/1	2724	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир				Укупно	11013081		11013081	ПД Србијашуме доо		
Западни Мојстир	133	1	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	КРШ	2167	1/1	2167	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	159	1	КРШ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1160	1/1	1160	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	160	1	КРШ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3837	1/1	3837	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	161	1	ПАШЊАК 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10356	1/1	10356	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	166	1	КРШ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	14962	1/1	14962	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	168	1	КРШ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2370	1/1	2370	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	170	1	КРШ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	806	1/1	806	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	172	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4458	1/1	4458	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	425	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	62933	1/1	62933	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	428	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	21200	1/1	21200	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	431	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	724313	1/1	724313	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	433/1	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6464	1/1	6464	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	434	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2527	1/1	2527	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	448	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1797	1/1	1797	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1234/2	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6498	1/1	6498	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1245	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4429	1/1	4429	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1270	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	63743	1/1	63743	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1272/1	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	21900	1/1	21900	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1272/2	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1262	1/1	1262	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1274/1	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	23981	1/1	23981	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1276	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7887	1/1	7887	Месна зеједница	Право	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
									коришћења	
Западни Мојстир	1344	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	76	1/1	76	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1344	2	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2436	1/1	2436	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1454	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6384	1/1	6384	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1476	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5016	1/1	5016	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1478	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	67083	1/1	67083	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1479	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4422	1/1	4422	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1480	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7039	1/1	7039	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1481	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3385	1/1	3385	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1482	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3477	1/1	3477	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1487/2	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	557	1/1	557	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1491	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1849	1/1	1849	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1492	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	767	1/1	767	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1493	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1480	1/1	1480	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1535	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3824	1/1	3824	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1536	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	22402	1/1	22402	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	1816	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3267	1/1	3267	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2007	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4223	1/1	4223	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2031	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2084	1/1	2084	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2061	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	16674	1/1	16674	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2077	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7978	1/1	7978	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2080	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10739	1/1	10739	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2082	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	660	1/1	660	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2084	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12658	1/1	12658	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2119	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	11471	1/1	11471	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2120	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	22636	1/1	22636	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2128	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	245036	1/1	245036	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2132	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2763	1/1	2763	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2133	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	89254	1/1	89254	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир	2134	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	17431	1/1	17431	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Западни Мојстир				Укупно	1566121		1566121	Месна зеједница		
КО Западни Мојстир				Укупно	12579202		12579202			
Источни Мојстир	290/1	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	44349	1/1	44349	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	292	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2533	1/1	2533	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	293	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	13056	1/1	13056	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1004	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	561	1/1	561	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1009	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3593	1/1	3593	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1010	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	18288	1/1	18288	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m ²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
Источни Мојстир	1013/1	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	65097	1/1	65097	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1013/2	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	89	1/1	89	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1013/2	2	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	40	1/1	40	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1013/2	3	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	27580	1/1	27580	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1014	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7741	1/1	7741	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1015	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8010	1/1	8010	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1016	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2297	1/1	2297	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1028	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12509	1/1	12509	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1058	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	142964	1/1	142964	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1060	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5706	1/1	5706	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1121	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1414	1/1	1414	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1131	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1700	1/1	1700	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1209/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	60180	1/1	60180	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1209/5	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3850	1/1	3850	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1209/7	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	11612	1/1	11612	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1209/7	2	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	231	1/1	231	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/1	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	13756	1/1	13756	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/6	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4974	1/1	4974	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/8	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	60274	1/1	60274	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/9	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	36662	1/1	36662	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/10	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	27842	1/1	27842	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/11	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7123	1/1	7123	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/12	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	15594	1/1	15594	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/14	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12461	1/1	12461	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1219/15	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5152	1/1	5152	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1221	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	41566	1/1	41566	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1222	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	9438	1/1	9438	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1223	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	66688	1/1	66688	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1236	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7997	1/1	7997	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1329	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6178	1/1	6178	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1330/2	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10352	1/1	10352	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1336/2	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4669	1/1	4669	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1346	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3940	1/1	3940	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1347	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1281	1/1	1281	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1348/1	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	919018	1/1	919018	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1349	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4678	1/1	4678	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1353	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5841	1/1	5841	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m ²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
Источни Мојстир	1358	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	13312	1/1	13312	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1529	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5784	1/1	5784	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1530	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2983	1/1	2983	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1531	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	130040	1/1	130040	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1600	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	31406	1/1	31406	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1821	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2658	1/1	2658	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1822	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2049	1/1	2049	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1824	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	14809	1/1	14809	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1950/1	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	139197	1/1	139197	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1950/1	2	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	109	1/1	109	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1973	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1798	1/1	1798	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1974	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	17213	1/1	17213	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1988/1	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12800	1/1	12800	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2007/2	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4369	1/1	4369	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2098/2	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4992	1/1	4992	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2104/2	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	15919	1/1	15919	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2117	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	974	1/1	974	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2192/1	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	14904	1/1	14904	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2339/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	64622	1/1	64622	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2339/13	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	18150	1/1	18150	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2341	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	5974	1/1	5974	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2342/1	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	315337	1/1	315337	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2342/2	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10695	1/1	10695	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/1	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	21010536	1/1	21010536	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/1	2	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	17035	1/1	17035	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/1	3	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2720	1/1	2720	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/1	4	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8040	1/1	8040	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/6	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10287	1/1	10287	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/8	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2750	1/1	2750	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/10	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	13461	1/1	13461	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/14	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	27033	1/1	27033	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/18	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6775	1/1	6775	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/20	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	15106	1/1	15106	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2345/22	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	24492	1/1	24492	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2350	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3777	1/1	3777	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2351	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4236	1/1	4236	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2357	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1088	1/1	1088	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2358	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4284	1/1	4284	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
Источни Мојстир	2361	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3377	1/1	5047	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2379	1	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1183504	1/1	505	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2380	1	ШУМА 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	16548	1/1	566	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2402	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	48198	1/1	1475	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1369	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8935	1/1	4769	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1370	1	ШУМА 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12201	1/1	1146	ПД Србијашуме доо	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир				Укупно	24953361		24953361	ПД Србијашуме доо		
Источни Мојстир	1011	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	8100	1/1	8100	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1027	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	138	1/1	138	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1027	2	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	49	1/1	49	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1027	3	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	37	1/1	37	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1027	4	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	11782	1/1	11782	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1059	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	20490	1/1	20490	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1061	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	162337	1/1	162337	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1087	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	39576	1/1	39576	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1108	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	34918	1/1	34918	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1218	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	34816	1/1	34816	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1220	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	113567	1/1	113567	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1237	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	49613	1/1	49613	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1317	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	134	1/1	134	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1317	2	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	27	1/1	27	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1317	3	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	500	1/1	500	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1317	4	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1221	1/1	1221	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1354	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	754	1/1	754	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1357/1	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	107853	1/1	107853	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1357/1	2	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	788161	1/1	788161	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1378	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	7421	1/1	7421	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1528	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	998589	1/1	998589	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1599	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	341	1/1	341	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1949	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2885	1/1	2885	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2033	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	25609	1/1	25609	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2184	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	30064	1/1	30064	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2340	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	4779	1/1	4779	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2342/4	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	960	1/1	960	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2344/1	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	445	1/1	445	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2344/2	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	15914	1/1	15914	Месна зеједница	Право	Државна РС

Катастарска општина	Бр. парцеле	Бр. дела парцел е	Култура	Врста земљишта	Површина	Обим удела	Површина у основи m ²	Право коришћења	Врста права	Облик својине
									коришћења	
Источни Мојстир	2344/3	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	478	1/1	478	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2359	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2089	1/1	2089	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2360	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	166048	1/1	166048	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2362	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	54763	1/1	54763	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2366	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1043	1/1	1043	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2368	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	14789	1/1	14789	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2369	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	42447	1/1	42447	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2370	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	75393	1/1	75393	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2371	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	39940	1/1	39940	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2372	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	90	1/1	90	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2372	2	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	9841	1/1	9841	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2373	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	26056	1/1	26056	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2374	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	2042	1/1	2042	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2376	1	ПАШЊАК 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	604080	1/1	604080	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2377	1	ПАШЊАК 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	362256	1/1	362256	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2378	1	ПАШЊАК 1. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	798917	1/1	798917	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2381	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	65238	1/1	65238	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2382/1	1	ПАШЊАК 2. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	215296	1/1	215296	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	1345	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	33733	1/1	33733	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир	2375	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	51104	1/1	51104	Месна зеједница	Право коришћења	Државна РС
Источни Мојстир				Укупно	5026723		5026723	Месна зеједница		
Укупно Источни Мојстир				Укупно	29980084		29980084			
Драга	3385	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	3675		3675			
КО Драга				Укупно	3675		3675			
Општина Тутин				Укупно	42562961		42562961			
ГЈ „Мојстирске шуме”				Укупно	42562961		42562961			

6.2. Услови завода за заштиту природе

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Број: 001068883 2025 14850 000 000 501 106
Датум: 11.4.2025. године
Немањина 22-26
Београд

07.05.2025. Шумарство

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 7472

Датум: 07.05. 2025 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и члана 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), Уредбе о проглашењу СРП „Мојстирско-Драшке планине” („Службени гласник РС”, број 89/24), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12) и Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10) решавајући по захтеву ЈП „Србијашуме” за издавање услова заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Министарства заштите животне средине Сара Павков по Решењу о овлашћењу број 001737340 2024 14850 008 005 000 001 од 23.5.2024. године, доноси

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 број 020 - 869/2 од 3.4.2025. године, а у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о еколошкој мрежи, Уредбом о режимима заштите и Уредбом о проглашењу СРП „Мојстирско-Драшке планине”, израда Основе газдовања шумама за ГЈ „Мојстирске шуме” која се налази у оквиру Горњеибарског шумског подручја и којом газдује ЈП „Србијашуме”, ШГ „Шумарство” Рашка, **може се извести под следећим условима:**

1) Основу газдовања шумама за газдинску јединицу „Мојстирске шуме” израдити у складу са Законом о заштити природе, Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон) и Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине”, и осталим важећим законским актима;

2) Основа газдовања шумама мора бити интегралног карактера полазећи од одређења усмереног на обезбеђење одрживог развоја-принципа трајности у газдовању укупним потенцијалима шума у овој ГЈ;

3) У односу на Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Службени гласник РС”, број 18/24), потребно је додатно, у општем делу Основе газдовања шумама урадити:

- детаљни текстуални приказ станишта и састојина,
- приказ здравственог стања,
- стање заштићених природних добара,
- план унапређења стања посебних природних вредности и реткости,

- план санације оштећених земљишта, шумских путева и стаза;
- 4) У Основи се мора постићи виши ниво планирања који проистиче из усвојеног европског критеријума и одредница за одрживо управљање шумама, неопходних за одржавање, очување и повећање биодиверзитета у шумским екосистемима;
- 5) Планирање газдовања шумама треба да буде усмерено на очување, заштиту и повећање биодиверзитета на екосистемском, специјском и нивоу гена, а где је то адекватно и на нивоу предела;
- 6) Циљеве газдовања усмерити ка унапређењу стања састојина, што подразумева побољшање стања шума редовним газдовањем - узгојним поступцима и мерама (регулисање састава и смеше, ослобађање подмлатка и др.), поправку квалитета и здравственог стања, начин неге и узгојне приоритете, начин обнављања, посебне заштите ивице шуме, превођење вештачки подигнутих састојина у квалитетне одрасле састојине и сл.;
- 7) Природно обнављање треба да буде приоритет, неопходно је обезбедити адекватне услове како би се осигурао квантитет и квалитет шумских састојина;
- 8) При обнављању и пошумљавању, тамо где је то прикладно, приоритет треба да имају домаће врсте локалне провенијенције добро прилагођене станишним условима;
- 9) Извршити анализу заступљености типова шума по површини, запремини и запреминском прирасту;
- 10) Начин газдовања дефинисати и прилагодити према свим присутним типовима шума, односно треба да буду такви да унапреде и очувају разноврсност хоризонталне и вертикалне структуре састојина;
- 11) Неопходно је евидентирати и приказати строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16), као и врсте које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста;
- 12) За шуме које спадају у станишта приоритетна за заштиту, обележене кодом А8.13 – Шуме лишћара, јеле (*Abies alba*) и смрче (*Picea Abies*), кодом А6.11 – Шуме смрче (*Picea Abies*) и јеле (*Abies alba*) и кодом А6.12 – Шуме смрче (*Picea Abies*), према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта („Службени гласник РС”, број 35/10) извршити картирање и планирати примену мера заштите за њихово очување, у складу са Правилником;
- 13) При планирању газдовања шумама и инвентури са картирањем шумских ресурса, укључити еколошки значајна станишта, узимајући у обзир пределе са ендемичним врстама и стаништима угрожених врста како је то дефинисано листама у оквиру Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива;
- 14) Стојећа или права одумрла стабла, шупља стабла, старе гајеве и посебно ретке врсте дрвећа оставити у оној количини и просторним распоредом колико је то неопходно да би се обезбедио биолошки диверзитет, узимајући у обзир потенцијалне последице на здравствено стање и стабилност шума и околне екосистеме;
- 15) Предвидети остављање и картирање стабала на којима су забележене природне дупље и шупљине које су значајне за гнежђење птица дупљашица (неке врсте из реда сова *Strigiformes*, детлићи *Piciformes* и неке врсте из реда певачица *Passeriformes*);
- 16) Започети програме праћења осталих група птица и других група дивљих врста животиња, а посебно врста од националног и међународног значаја, уз успостављање и вођење базе података;

17) Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 cm и више на стаблима у границама подручја. У сарадњи са Заводом и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта;

18) Основа се израђује у односу на утврђено стања шума на терену (састојинску инвентуру). Приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) изабрати метод премера састојина прописан Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници;

19) Приликом премера идентификовати инвазивне дрвенасте врсте и кроз процес планирања газдовања омогућити њихово уклањање и/или контролу ширења на суседне површине;

20) Потребно је унети све врсте дендрофлоре које представљају реликте и ендеме, описати њихове положаје и станишта и одредити адекватне мере газдовања;

21) Потребно је приказати у поглављу „Стање шума по врстама дрвећа” и присуство „примешаних” врста дрвећа и жбуња које се не налазе у табеларном делу. У текстуалном делу Основе газдовања шумама све констатоване „примешане” врсте набројати са народним и латинским називом;

22) Геолошку подлогу, рељеф и земљиште обрадити и приказати по површини;

23) Посебна кључна станишта у шумама као што су извори воде и крајречна вегетација, као и заштићене врсте које их настањују потребно је максимално очувати;

24) Утврдити семенске објекте и обрадити општа и посебна упутства за третман семенских објеката, састојина, група стабала или појединачних стабала (уколико су исти издвојени);

25) Санитарне сече се морају извести доследно (на време) без обзира на обим сече и не економски приход;

26) С обзиром на присуство заштићених и строго заштићених врста птица, у циљу смањења буке, одабрати адекватан период у току године намењен за шумарске радове који ће се вршити у наредним годинама важења Основе. Време повећане активности птица је од марта до јула;

27) За газдинску јединицу „Мојстирске шуме” урадити састојинску карту и доставити је Заводу;

28) **За локалитете у режиму заштите I степена – „Каљавица” (одељења 114 и 115) и „Веља глава” (одељења 97 и 98):**

– уколико је могуће приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) применити метод тоталног премера,

– сачинити опис станишта и састојина према важећем критеријуму, а на основу Каталога шифара,

– приказати шумску одељенску поделу, у односу на основну намену (приоритетну функцију), у складу са Каталогом шифара (специјални резерват природе I степена - код 55), као и у рекапитулацији по састојинској припадности, врсти дрвећа, структурном облику и пореклу, очуваности, мешовитости, склопу, обраслости, квалитету стабала, квалитету састојине, здравственом стању, угрожености од штетних утицаја, дрвној маси и запреминском прирасту,

– посебну пажњу посветити очувању мешовитих шума смрче, јеле и букве, а то су:

• мешовита састојина смрче (*Picea excelsa*), јеле (*Abies alba*) и мезијске букве са појединачним стаблима горског јавора (*Acer pseudoplatanus*) пребирне структуре прашумског типа (једна је од последњих остатака шума прашумске структуре у Србији) – Локалитет „Каљавица”,

•шуме смрче и јеле (*Piceo – Abietetum*) које се на овом простору јављају као прелаз између шума смрче, јеле и букве и чистих шума смрче, на надморским висинама од 1.340-1.480 m, на уједначеном нагибу и североисточној и јужној експозицији – Локалитет „Веља глава”,

– за површине обухваћене границама са режимом I степена заштите, не планирати, нити на њима изводити чисту сечу или искоришћавање дрвне масе и споредних шумских производа, као и ма којих природних извора, односно забрањено је предузимање било којих других радова који мењају спољни изглед, лепоту и укупну стабилност заштићеног предела;

29) За локалитете у режиму заштите II степена – „Раздоље” (одељења 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114 и 115), „Вукове рупе” (одељења 99, 100, 101, 102 и 103), „Дубоки поток” (одељења 95, 96, 97 и 116) и „Мојстирска вепрња” (одељења 1, 2, 31 и 32):

– приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) применити метод прописан Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници,

– приказати шумску одељенску поделу, у односу на основну намену (приоритетну функцију), у складу са Каталогом шифара (специјални резерват природе II степена - код 56),

– посебну пажњу посветити очувању шума смрче и јеле (*Piceo – Abietetum*) које се на овом простору јављају као прелаз између шума смрче, јеле и букве и чистих шума смрче, на надморским висинама од 1340-1480 m н.в., на уједначеном нагибу и североисточној и јужној експозицији,

– шуме реликтог карактера које настају клисуре и кањоне и представљају трајне стадијуме вегетације са наменом заштите земљишта од ерозије, потребно је препустити спонтаном развоју,

– за површине обухваћене границама са режимом II степена заштите могу се изводити радови и активности, као и узгојне мере у виду мера неге, у мери која омогућава унапређење стања и презентацију природног добра без последица по његове примарне вредности;

30) Приказати шумску одељенску поделу ГЈ „Мојстирске шуме” у режиму заштите III степена, у односу на основну намену (приоритетну функцију), у складу са Каталогом шифара;

31) У текстуалном делу Основе, у поглављу које се односи на *Стање заштићених делова природе* навести да се предметно подручје ГЈ „Мојстирске шуме” налази:

- У обухвату Специјалног резервата природе „Мојстирско-драшке планине”, у оквиру режима заштите I степена (локалитети „Каљавица” и „Веља глава”), II степена (локалитети „Раздоље”, „Вукове рупе”, „Дубоки поток” и „Мојстирска вепрња”) и III степена, према Уредби о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине”,

- У обухвату еколошки значајног подручја „Проклетије” еколошке мреже Србије, према Уредби о еколошкој мрежи,

- У обухвату подручја значајног за птице IBA (Important Bird Areas) – „Проклетије”,

- У обухвату подручја значајног за дневне лептире PBA (Prime Butterfly Areas) – „Метохијске Проклетије” (само одељење 113),

- У обухвату подручја значајног за биљке IPA (Important Plant Areas) – „Проклетије”,

- У обухвату емералд подручја „Проклетије”, према Конвенцији о очувању европске дивљачи и природних станишта (Convention on the conservation of european wildlife and natural habitats, Strasbourg, 6 December 2024),

- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSCIs (Proposed Sites of Community Importance - предложено Подручје од значаја за Заједницу) „Мојстирско-драшке планине”, према Директиви о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and wild fauna and flora). Типови станишта због којег је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје представљени су кодом 4060 - Алпијске и бореалне вриштине, 4070 - Клековина бора *Pinus mugo* и длакаве алпске руже *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*), 6170 - Алпијске и субалпијске кречњачке травне заједнице, 91K0 - Илирске шуме букве (*Aremonio-Fagion*) и 9419 - Ацидофилне шуме смрче планинског до алпијског појаса (*Vaccinio-Piceetea*), према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, број 35/2010). Врсте због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: *Adenophora lilifolia* (жлездасти звончић, жлездача), *Canis lupus* (вук), *Felis sylvestris* (дивља мачка), *Parnassius apollo* (аполон), *Ramonda serbica* (српска рамондија), *Tozzia alpina subsp. Carpatica* (карпатска тоџија), *Ursus arctos* (мрки медвед), *Vipera berus* (шарка) и *Vipera ursinii* (планински шарган), према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16),

- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSPAs (Proposed Special Protection Areas - предложена Подручја посебне заштите) „Мојстир”, према Директиви о очувању дивљих птица (Council Directive of 2 April 1979 on the conservation of wild birds - 79/409/EEC). Врсте птица због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: *Aegolius funereus* (гањаста кукумавка), *Alectoris graeca* (камењарка), *Aquila chrysaetos* (сури орао), *Bonasa bonasia* (лештарка), *Bubo bubo* (буљина), *Caprimulgus europaeus* (легањ), *Circetus gallicus* (змијар), *Columba oenas* (голуб дупљаш), *Coturnix coturnix* (препелица), *Crex crex* (прдавац), *Dendrocopos leucotos* (планински детлић), *Dryocopus martius* (црна жуна), *Falco peregrinus* (сиви соко), *Glaucidium passerinum* (мала сова), *Lanius collurio* (руси сврачак), *Lullula arborea* (шумска шева), *Mergus merganser* (велики ронац), *Pernis apivorus* (осичар), *Picoides tridactylus* (тропрсти детлић), *Picus canus* (сива жуна), *Tetrao urogallus* (велики тетреб), *Turdus pilaris* (дрозд боровњак) и др.;

32) У текстуалном делу Основе, у истом поглављу (стање посебно заштићених елемената природе) такође навести:

- да се на простору ГЈ „Мојстирске шуме” налазе типови шума који спадају у станишта приоритетна за заштиту, као што су обележене кодом А8.13 – Шуме лишћара, јеле (*Abies alba*) и смрче (*Picea Abies*), кодом А6.11 – Шуме смрче (*Picea Abies*) и јеле (*Abies alba*) и кодом А6.12 – Шуме смрче (*Picea Abies*). Извршити картирање и планирати примену мера заштите за њихово очување, у складу са Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта,

- да се на простору ГЈ „Мојстирске шуме” налазе евидентиране строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива, према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и врсте које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста: *Parnassius mnemosyne* (мнемозине), *Polyommatus eroides* (планински плавац), *Maculinea arion*

(велики пегавац), *Gymnadenia conopsea* (врањак), *Platanthera bifolia* (вимењак), *Dactylorhiza cordigera subsp. Cordigera* (тресавски каћун), *Listera ovata* (чопотац, дволист, милогледче), *Dactylorhiza saccifera subsp. saccifera*, *Coeloglossum viride* (вучји језик), *Dactylorhiza fistulosa* (мајски каћун), *Lilium martagon* (шумски љиљан), *Bonasa bonasia* (лештарка), *Tetrao urogallus* (велики тетреб), *Crex crex* (прдавац), *Buteo buteo* (мишар), *Lanius collurio* (руси сврачак), *Garrulus glandarius* (сојка), *Nucifraga caryocatactes* (лешњикара), *Parus ater* (јелова сеница), *Regulus ignicapillus* (ватроглави краљић), *Troglodytes troglodytes* (царић), *Prunella modularis* (обични попић), *Anthus trivialis* (шумска трептељка), *Fringilla coelebs* (зеба), *Emberiza citrinella* (стрнадица жутовољка), *Picoides tridactylus* (тропрсти детлић), *Pyrrhula pyrrhula* (зимовка), *Turdus viscivorus* (дрозд имелаш), *Turdus torquatus* (кос огрличар), *Sylvia atricapilla* (црноглава грмуша), *Streptopelia turtur* (грлица), *Sitta europaea* (брглез), *Serinus serinus* (жутарица), *Saxicola rubetra* (обична траварка), *Regulus regulus* (краљић), *Phylloscopus collybita* (обични звиждак), *Parus palustris* (сива сеница), *Poecile montanus* (планинска сива сеница), *Parus cristatus* (ћубаста сеница), *Erithacus rubecula* (црвендаћ), *Carduelis carduelis* (чешљугар), *Dryocopus martius* (црна жуна), *Columba palumbus* (голуб гривнаш), *Glaucidium passerinum* (мала сова), *Aegolius funereus* (гаћаста кукумавка), *Coturnix coturnix* (препелица), *Picus canus* (сива жуна) и др.;

33) За шуме у обухвату Еколошки значајног подручја „Проклетије” еколошке мреже Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи неопходно је применити мере заштите еколошке мреже које подразумевају следеће:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,

- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршћаци итд.),

- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

34) У шумским одељењима која се преклапају са потенцијалним Натура 2000 подручјима: рSCI „Мојстирско-драшке планине” и рSPA „Мојстир” предвидети мониторинг строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака и животиња због којих су ова подручја одређена као потенцијална Натура 2000 подручја;

35) Мере које треба предузети за очување приоритетних шумских станишта у потенцијалном Натура 2000 подручју:

- очувати врсте значајне за тип станишта,
- не уносити стране (алохтоне) врсте и генетски модификоване организме,
- обезбедити неопходан проценат зрелих, старих и сувих (стојећих и оборених) стабала, а нарочито стабала с дупљама,
- очувати у највећој мери рубове шума;

36) Обрађивач је дужан да посебно прикаже режиме заштите и локалитете унутар њих у текстуалном делу основе (функције шума и намена површина, стање заштићених делова природе), табеларном делу основе (у опису станишта и састојина) и графички (изради прегледну карту);

37) Основу газдовања шумама доставити доносиоцу Решења о условим заштите природе, на мишљење о уграђености услова;

38) Ови услови не ослобађају обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

Образложење

ЈП „Србијашуме” из Београда упутили су захтев Министарству заштите животне средине за израду Основе газдовања шумама за ГЈ „Мојстирске шуме” која се налази у оквиру Горњеибарског шумског подручја и којом газдује ЈП „Србијашуме”, ШГ „Шумарство” Рашка.

Уз Захтев су достављени shp фајлови који приказују положај предметне газдинске јединице. Основа газдовања шумама представља оперативни плански документ за газдовање шумама ове газдинске јединице за период од 2027. до 2036. године.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (03 бр. 020-869/2, од 3.4.2025.) по предметном захтеву.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе, констатовано је да се предметно подручје ГЈ „Мојстирске шуме” налази:

- У обухвату СРП „Мојстирско-драшке планине”, у оквиру режима заштите I степена (локалитети „Каљавица” и „Веља глава”), II степена (локалитети „Раздоље”, „Вукове рупе”, „Дубоки поток” и „Мојстирска вепрња”) и III степена, према Уредби о проглашењу Специјалног резервата природе „Мојстирско-Драшке планине”. СРП „Мојстирско-Драшке планине”, стављен је под заштиту у циљу заштите и очувања јединственог комплекса станишта. У оквиру релативно добро очуваних станишних типова забележен је висок диверзитет флоре и фауне са бројним заштићеним, ретким и угроженим врстама. Поред израженог биодиверзитета, овај простор карактеришу специфични геоморфолошки, геолошки, хидрогеолошки, хидролошки и климатски феномени, карактеристична физиономија пејзажа, као и добро очуван традиционални, изворни и аутохтони начин живота:

• Локалитет „Каљавица” (одељења 114 и 115) – режим заштите I степена: Подручје Каљавице обрасло је мешовитом састојином смрче (*Picea excelsa*), јеле (*Abies alba*) и мезијске букве са појединачним стаблима горског јавора (*Acer pseudoplatanus*) пребирне структуре прашумског типа. На овом подручју је и велики број стабала прсног пречника преко 150 cm. Једна је од последњих остатака шума прашумске структуре у Србији. Због тога је значајно да се у циљу омогућавања посматрања и проучавања процеса спонтаног развоја ове средине, као и спровођења сталних шумарских, ботаничких и других истраживања, иста сачува од свих насилних промена. Укупна површина овог локалитета износи: 32,32 ha;

• Локалитет „Веља глава” (одељења 97 и 98) – режим заштите I степена: Локалитет Веља глава карактерише се шумама смрче и јеле (*Piceo – Abietetum*) које се на овом простору јављају као прелаз између шума смрче, јеле и букве и чистих шума смрче, на надморским висинама од 1.340-1.480 m, на уједначеном нагибу и североисточној и јужној експозицији. Диференцијалне врсте су смрча и јела, а појединачно се јавља буква. У приземном спрату преовлађује флора смрчевих шума. Геолошка подлога су кречњаци-доломити, а земљиште је средње дубоко. На површини земљишта долази до скупљања мртве шумске простирке од иглица тј. процес хумификације је успорен. Спрат жбуња је слабо заступљен. Веља глава се лагано спушта ка реци Драшкој суховари која се улива у Ибар. На свом јужном делу Веља глава се завршава вертикалним литицама ка Ибру. Укупна површина овог локалитета износи: 263,97 ha;

• Локалитет „Раздоље” (одељења 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 103,

104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114 и 115) – режим заштите II степена: Вртаче су доминантни облик површинског краса на овом подручју. Одликују се изразитом полиморфијом, на појединим примерима и полигенезом и променљивом морфометријом. Најбројније вртаче су пречника 20-50 m и дубине 5-10 m, мада има и знатних одступања са вртачама пречника и од 100 m. На овом подручју изнад висина од 1700 m констатован је специфични облик отворених вртача равног дна, које су раније издвојене као „крашко-снежанички циркови”. На овом подручју регистроване су и увале од којих је најзначајнија, условно декларисана као увала на контакту, Понор. Увале овог простора су полигенетске, настале на карстификованим речним долинама, што је карактеристично и за Понор, само на овој ували је активно понирање као резултат локалних литолошких односа. Познато је неколико јама у пределу Источног Мојстира, као што су јама испод Оклачке главе, затим Рупе, Зимовник и Омаре, или Катал пећина у виду плитке јама изнад Косове равни у западном делу истраживаног подручја. Слична је и плитка саломна јама западно од врха Страшника. Неке од ових јама су бунарасте вртаче и једна таква констатована је на Понору. Дубина јама је 10-15 m са горњим отвором пречника 7-8 m и дна 1-2 m. Површина овог локалитета износи 6014,46 ha;

• Локалитет „Вукове рупе” (одељења 99, 100, 101, 102 и 103) – режим заштите II степена: Локалитет Вукове рупе карактерише се вртачама, које су доминантни облик површинског краса на овом подручју у вишим деловима. Вртаче се одликују изразитом полиморфијом, полигенезом и променљивом морфометријом. Драшка суховара настаје испод западних падина Осоја (1342 m) као Сељов поток. У близини локалитета Вукове рупе, прима периодски поток који креће од изворског низа Забориче. Низводно одатле позната је под именом Драшка суховара. Долина почиње да се сужава, а од састава са Вељиним потоком који тече од Градине (1178 m) и потока од извора Коритњача - све до ушћа у Ибар, на дужини од 1700 m поприма карактер праве клисуре. Драшка суховара се улива у Ибар испод Самограда (1079 m) на око 745 m н.м. Површина овог локалитета износи 451,39 ha;

• Локалитет „Дубоки поток” (одељења 95, 96, 97 и 116) – режим заштите II степена: Локалитет Дубоки поток карактерише се шумама смрче и јеле (*Piceo – Abietetum*) које се на овом простору јављају као прелаз између шума смрче, јеле и букве и чистих шума смрче, на надморским висинама од 1340-1480 m н.в., на уједначеном нагибу и североисточној и јужној експозицији. Диференцијалне врсте су смрча и јела, а појединачно се јавља буква. У приземном спрату преовлађује флора смрчевих шума. Геолошка подлога су кречњаци-доломити, а земљиште је средње дубоко. На површини земљишта долази до скупљања мртве шумске простирке од иглица тј. процес хумификације је успорен. Спрат жбуња је слабо заступљен. Дубоки поток се наставља на локалитет Веља глава и лагано се спуштају ка Драшкој суховари која се улива у Ибар. Површина овог локалитета износи 147,38 ha;

• Локалитет „Мојстирска вепрња” (одељења 1, 2, 31 и 32) – режим заштите II степена: Мојстирска вепрња се одликује периодским речним токовима који се формирају испод главног била Мојстирско-Драшких планина. Њихове невелике воде преко четири главне долине: Реком, Драшком суховаром, Мојстирском суховаром са Мојстирском реком и Црном реком, са Мојстирско-Драшких врхова отичу ка Ибру. Површина овог локалитета износи 594,20 ha;

• Режим заштите III степена: обухвата остала одељења (1, 2, 70, 74, 76, 77, 88, 95 и 96). Такође, део одељења 116 излази из границе заштићеног добра;

- У обухвату еколошки значајног подручја „Проклетије” еколошке мреже Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи;

- У обухвату подручја значајног за птице IBA (Important Bird Areas) – „Проклетије”;

- У обухвату подручја значајног за дневне лептире PBA (Prime Butterfly Areas) – „Метохијске Проклетије” (само одељење 113);

- У обухвату подручја значајног за биљке IPA (Important Plant Areas) – „Проклетије”;

- У обухвату емералд подручја „Проклетије”, према Конвенцији о очувању европске дивљачи и природних станишта (Convention on the conservation of european wildlife and natural habitats, Strasbourg, 6 December 2024);

- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSCIs (Proposed Sites of Community Importance - предложено Подручје од значаја за Заједницу) „Мојстирско-драшке планине”, Директива о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and wild fauna and flora). Типови станишта због којег је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје представљени су кодом 4060 - Алпијске и бореалне вриштине, 4070 - Клековина бора *Pinus mugo* и длакаве алпске руже *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*), 6170 - Алпијске и субалпијске кречњачке травне заједнице, 91K0 - Илирске шуме букве (*Artemio-Fagion*) и 9419 - Ацидофилне шуме смрче планинског до аплијског појаса (*Vaccinio-Piceetea*), према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, број 35/2010). Врсте због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: *Adenophora lilifolia* (жлездасти звончић, жлездача), *Canis lupus* (вук), *Felis sylvestris* (дивља мачка), *Parnassius apollo* (аполон), *Ramonda serbica* (српска рамондија), *Tozzia alpina subsp. Carpatica* (карпатска тоција), *Ursus arctos* (мрки медвед), *Vipera berus* (шарка) и *Vipera ursinii* (планински шарган), према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16);

- У обухвату потенцијалног подручја Natura2000 pSPAs (Proposed Special Protection Areas - предложена подручја посебне заштите) „Мојстир”, према Директиви о очувању дивљих птица (Council Directive of 2 April 1979 on the conservation of wild birds - 79/409/EEC). Врсте птица због којих је ово подручје одређено као потенцијално Natura2000 подручје су: *Aegolius funereus* (гањаста кукумавка), *Alectoris graeca* (камењарка), *Aquila chrysaetos* (сури орао), *Bonasa bonasia* (лештарка), *Bubo bubo* (буљина), *Caprimulgus europaeus* (леган), *Circus gallicus* (змијар), *Columba oenas* (голуб дупљаш), *Coturnix coturnix* (препелица), *Crex crex* (прдавац), *Dendrocopos leucotos* (планински детлић), *Dryocopus martius* (црна жуна), *Falco peregrinus* (сиви соко), *Glaucidium passerinum* (мала сова), *Lanius collurio* (руси сврачак), *Lullula arborea* (шумска шева), *Mergus merganser* (велики ронац), *Pernis apivorus* (осичар), *Picoides tridactylus* (тропрсти детлић), *Picus canus* (сива жуна), *Tetrao urogallus* (велики тетреб), *Turdus pilaris* (дрозд боровњак) и др, према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива.

Према члану 35. став 3. тачка 2. Закона о заштити природе на површинама на којима је утврђен режим заштите I степена ограничавају се радови и активности на „спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножења штеточина, уз сагласност надлежног министарства за заштиту животне средине”.

Чланом 35. Закона о заштити природе, дефинисано је да се у режиму заштите II и III степена дозвољавају управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја.

Чланом 3. став 2. тачка 4. Уредбе о режимима заштите у режиму заштите I степена ограничавају се радови и активности на „спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, природних непогода, удеса, реконструкције, санација и одржавања постојећих објеката од посебног значаја као што су високонапонски далеководи, болести и пренамножења одређених биљних и животињских врста”.

Такође, чланом 4. став 2. тачка 11. Уредбе о режимима заштите у режиму заштите II степена ограничавају се радови и активности на „мере газдовања шумама и шумским земљиштем утврђеним у плановима и основама газдовања шумама којима се обезбеђује умерено повећање површина под шумским екосистемима и побољшање њиховог састава, структуре и здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама”.

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи, заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима. С тим у вези, неопходно је придржавати се правила дефинисаних у самој Уредби, под насловом „Мере заштите еколошке мреже”.

У складу са горе наведеним издаје се Решења о условима заштите природе за израду Основе газдовања шумама за ГЈ „Мојстирске шуме” која се налази у оквиру Горњеибарског шумског подручја и којом газдује ЈП „Србија шуме”, ШПГ „Шумарство” Рашка. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева за издавање услова заштите природе, у износу од 990,00 дин, ослобођен је плаћања таксе за издавање стручне основе за израду Решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ и 92/23, 59/24 - усклађени дин. износ и 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн. и 94/24).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 590 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин.

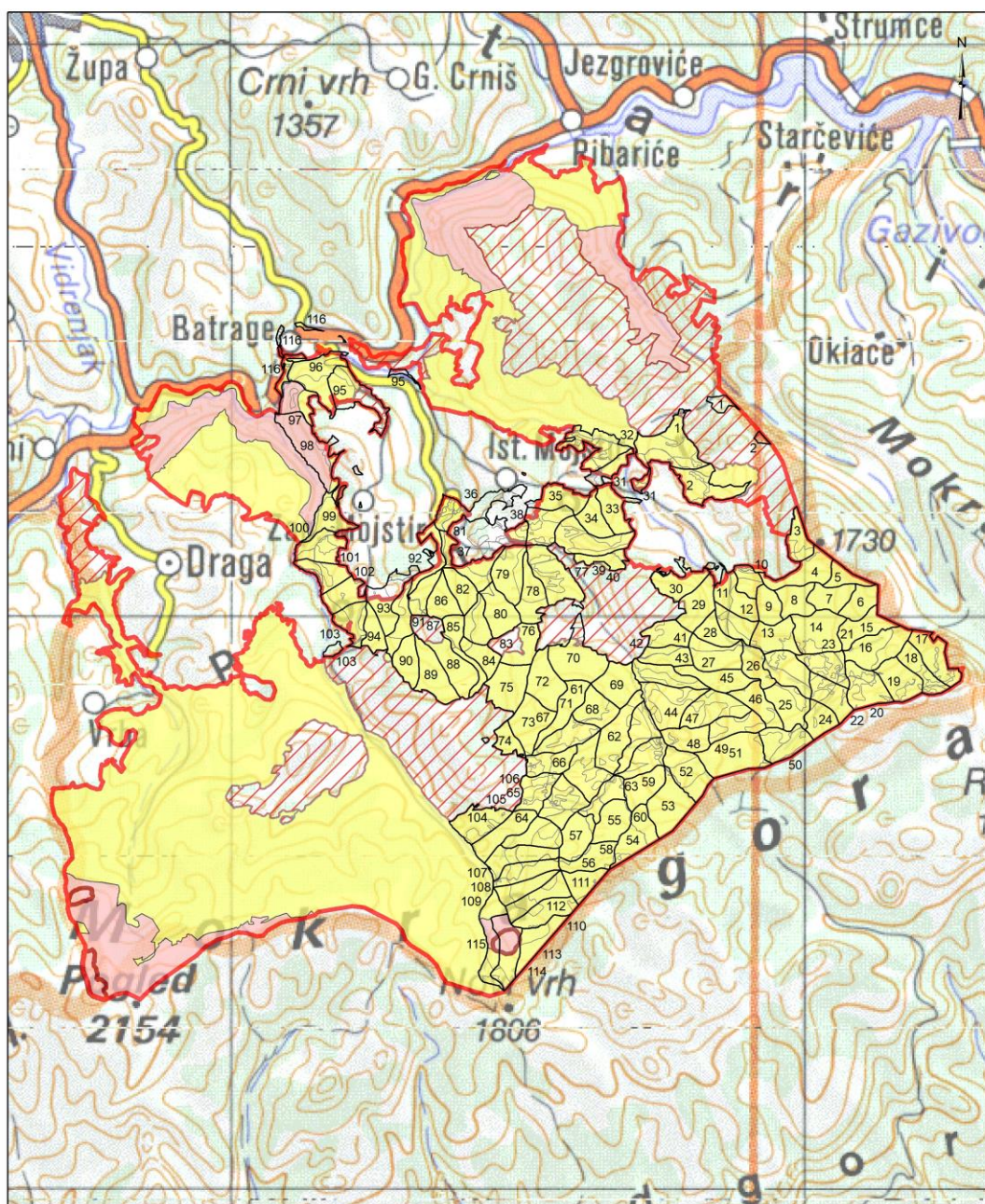
износ и 92/23, 59/24- усклађени дин. износ и 63/24 – измена и допуна усклађених дин.
изн. и 94/24).

Достављено:
-ЈП „Србијашуме”,
Булевар Михајла Пупина бр. 113, 11000 Београд;
-Завод за заштиту природе Србије,
Јапанска 35, 11070, Нови Београд;
-Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини,
Др. Ивана Рибара 91, 11070 Нови Београд;
-Архива.

ПОЛОЖАЈ ПП "МОЈСТУРСКЕ ШУМЕ" ЗА ИЗРАДУ
ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

1 : 70000

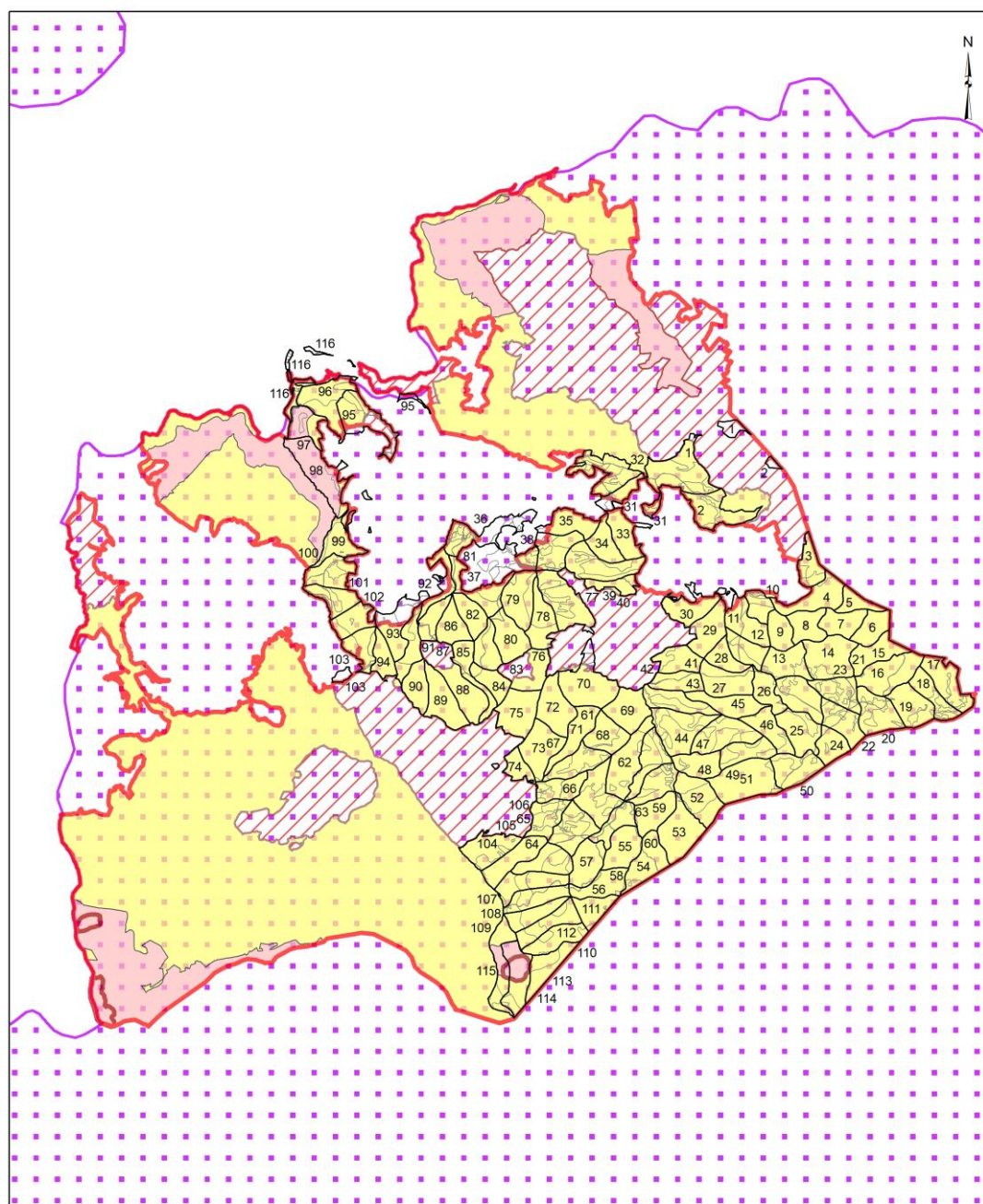
Легенда:

- ГЈ
- Одељења
- Одсеци
- Границе заштићених добара ПП "Мојстирско-Драшке планине"
- Режими заштите I степена
- Режими заштите II степена
- Режими заштите III степена

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
INSTITUTE FOR NATURE CONSERVATION OF SERBIA
Београд 2025.

ПОЛОЖАЈ ПП "МОЈСТУРСКЕ ШУМЕ" ЗА ИЗРАДУ
ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

1 : 70000

Легенда:

- ГЈ
- Одељења
- Одсеци
- Границе заштићених добара ПП "Мојстурско-Драшке планине"
- Режији заштите I степена
- Режији заштите II степена
- Режији заштите III степена
- Еколошки значајно подручје "Проклетије"

6.3. Мишљење завода за заштиту природе

6.4. Записник са прелиминарног састанка

ПД „Србијашуме“ Д.О.О Београд
ШГ „Шумарство“ Рашка
ШУ Тутин
Број: 338
Датум: 07.08.2026.

Дана 07.08.2026. године у просторијама ШУ Тутин одржан је прелиминарни састанак у поступку усвајања основе газдовања шумама „Мојстирске шуме“. Састанку су присуствовали

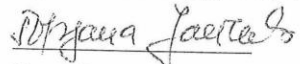
1. Гордана Јанчић – Директор сектора за шумарство и заштиту животне средине
2. Брано Вамовић – Директор Бироа за планирање и пројектовање у шумарству
3. Владимир Васић – Руководилац одељења за приватне шуме
4. Ђуро Воларац – Директор ШГ „Шумарство“ Рашка
5. Дарко Живановић - Виши Пројектант
6. Чедо Вуковић – Виши Пројектант
7. Небојша Ивошевић - Самостални Пројектант
8. Фарук Ћоровић – Руководилац одељења за коришћење шума
9. Радоје Ђорђевић – Руководилац одељења за планирање и газдовање шумама
10. Смаил Алић - Шеф ШУ Тутин
11. Хако Џуљевић – Ревирни инжењер
12. Сабахудић Хачковић – Ревирни инжењер
13. Амар Хот – Референт за коришћење шума

На почетку састанка пројектант Дарко Живановић је усмено изложио присутнима стање шума, досадашње газдовање и планове газдовања шумама за ГЈ „Мојстирске шуме“. После детаљног излагања отворена је расправа и дошло се до следећих закључака:

1. Сви присутни су се сложили са стањем и досадашњим газдовањем и нису имали примедбу.
2. Већина присутних се сложила да је потребно кориговати планове коришћења шума у појединим одељењима. Списак детаљних одсека за корекцију ће доставити реврни инжењер у току следеће седмице.
3. Потребно је урадити корекцију у одељењу 75 због судског спора који је у току, подаци о предметној парцели која је у спору биће достављени од стране реврног инжењера у току следеће седмице.
4. Потребно је планирати пошумљавање шумског земљишта на адекватној површини. План за пошумљавање ће реврни инжењер доставити накнадно у току следеће седмице.
5. Сви присутни су се сложили са планом реконструкције путне мреже и одржавања путева.
6. Потребно је усагласити план коришћења и план гајења шума.
7. На предлог Фарука Ћоровића урадити планирање изградње шумске куће, о тачној локацији и осталим детаљима реврни инжењер ће обавестити пројектанта у току следеће седмице.

У Тутину, 07.08.2026. године.

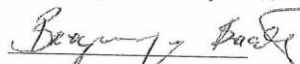
Гордана Јанчић – Директор сектора за шумарство и заштиту животне средине

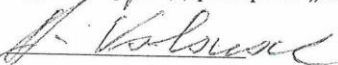
Брано Вамовић – Директор Бироа за планирање и пројектовање у шумарству

Владимир Васић – Руководилац одељења за приватне шуме

Ђуро Вољарац – Директор ШГ „Шумарство“ Рашка

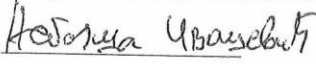
Дарко Живановић – Виши Пројектант

Чедо Вуковић – Виши Пројектант

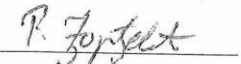
Небојша Ивошевић – Самостални Пројектант

Фарук Ђоровић – Руководилац одељења за коришћење шума

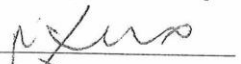
Радoje Ђорђевић – Руководилац одељења за планирање и газдовање шумама

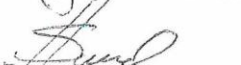
Смаил Алић - ШефШУ Тутин

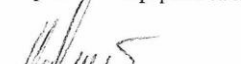
Хако Џуцевић – Ревирни инжењер

Сабахудин Хачковић – Ревирни инжењер

Амар Хор – Референт за коришћење шума

ЧЕК ЛИСТА ЗА ПРЕЛИМИНАРНИ САСТАНАК (СТРУЧНУ РАСПРАВУ)
о нацрту основе газдовања шумама за газдинску јединицу

Састаanak је одржан дана 07.08.2026 у Шумској управи Тутин Мојстирске шуме

1. ИМОВИНСКО ПРАВНО СТАЊЕ

- Да ли је саставни део основе списак парцела у државној својини са правом коришћења ЈП „Србијашуме“? ДА
- Утврдити да ли постоје у газдинској јединици катастарске парцеле у државној својини са правом коришћења ЈП „Србијашуме“ које користе други субјекти? НЕ
- Утврдити да ли постоје у газдинској јединици катастарске парцеле у државној својини са правом коришћења ЈП „Србијашуме“ које су у спору и није их могуће користити? ДА
- Да ли се у саставу газдинске јединице налазе и катастарске парцеле осталих корисника које су неким решењем додељене на коришћење ЈП „Србијашуме“? ДА
- Да ли су у оквиру ГЈ издвојене површине на којима се налазе објекти (нпр. далеководи, гасоводи, каменоломи..)? ДА
- Установити укупан број и површина катастарских парцела које се у катастру воде као пољопривредно земљиште а налазе се у саставу газдинске јединице, као и да ли су оне обрасле шумом? (у прилогу основе приложити табелу ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ) Нема пољопривредног земљишта

2. СТАЊЕ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА

- Да ли су у базу података унети сви атрибути по Каталогу шифара којима се описује станиште? ДА
- Да ли су у базу података унети сви атрибути по Каталогу шифара којима се описује састојина? ДА
- Да ли је правилно кодирана врста земљишта у одсецима који су описани као чистине? ДА
- Да ли је у свим одсеци у којима је као врста земљишта описано „земљиште за пошумљавање“ предвиђено пошумљавање? ДА
- Да ли је тачно описан подмладак у свим одсецима који су планирани за обнављање? ДА
- Да ли су тачно описано склоп, жбуње и коров у свим одсецима који су планирани за обнављање? ДА
- Да ли постоје одсеци у којима број сувих стабала прелази 10 % укупног броја стабала а планирана је санитарна сеча? НЕ
- Да ли је правилно одређена техничка класа у свим одсецима? ДА

1

ЧЕК ЛИСТА ЗА ПРЕЛИМИНАРНИ САСТАНАК (СТРУЧНУ РАСПРАВУ)
о нацрту основе газдовања шумама за газдинску јединицу

Г. Мојстирске шуме

3. ПЛАНОВИ

- Дали је план сеча усаглашен са планом гајења по површини? ДА
- Дали су план сеча и планом гајења усаглашени са планом управљања заштићеног природног добра (уколико постоји у газдинској јединици)? ДА
- Дали су правилно дефинисани циљеви и мере? ДА
- Дали су у делу основе газдовања шумама који се односи на планове додатно појашњени вид рада, време и врсте, као и очекивани ефекти радова за одсеке у којима се врши обнављање и пошумљавање? ДА
- Утврдити да ли евидентирани сви семенски објекти према регистру семенских објеката, као и семенске плантаже, и да ли су прописане одговарајуће врсте за пошумљавање? ДА
- Дали су услови Завода за заштиту природе Србије испоштовани приликом израде основе и да ли је у смерницама наведено у којој мери ће утицати на планиране радове? ДА
- У делу које се односи на заштиту шума евидентирати стање постојећих објеката: противпожарних пруга, објеката и да ли су у плану предвиђени трошкови подизања нових објеката? НЕ
- Дали је на прелиминарном састанку је утврђено тачно стање постојећих путних праваца, као и тачан план изградње и реконструкције путних праваца, како се не би накнадно радиле Измене и допуне основе газдовања шумама? ДА
- Дали су приликом израде основе газдовања шумама уважене намене које су предвиђене планским документима (просторним и урбанистичким плановима)? ДА
- Дали су евидентиране површине на којима постоји неслагање намена земљишта у основи газдовања шумама са наменом у планском документу и стањем у катастру и на терену? НЕ
- Дали су усклађени планови газдовања са смерницама за очување и стратегијом за управљање репрезентативним површинама и подручјима високе заштитне вредности (НСВ) које су утврђене у газдинској јединици? ДА

ЧЕК ЛИСТА ЗА ПРЕЛИМИНАРНИ САСТАНАК (СТРУЧНУ РАСПРАВУ)
о нацрту основе газдовања шумама за газдипеску јединицу
МОЈСТИРСКЕ ШУМЕ

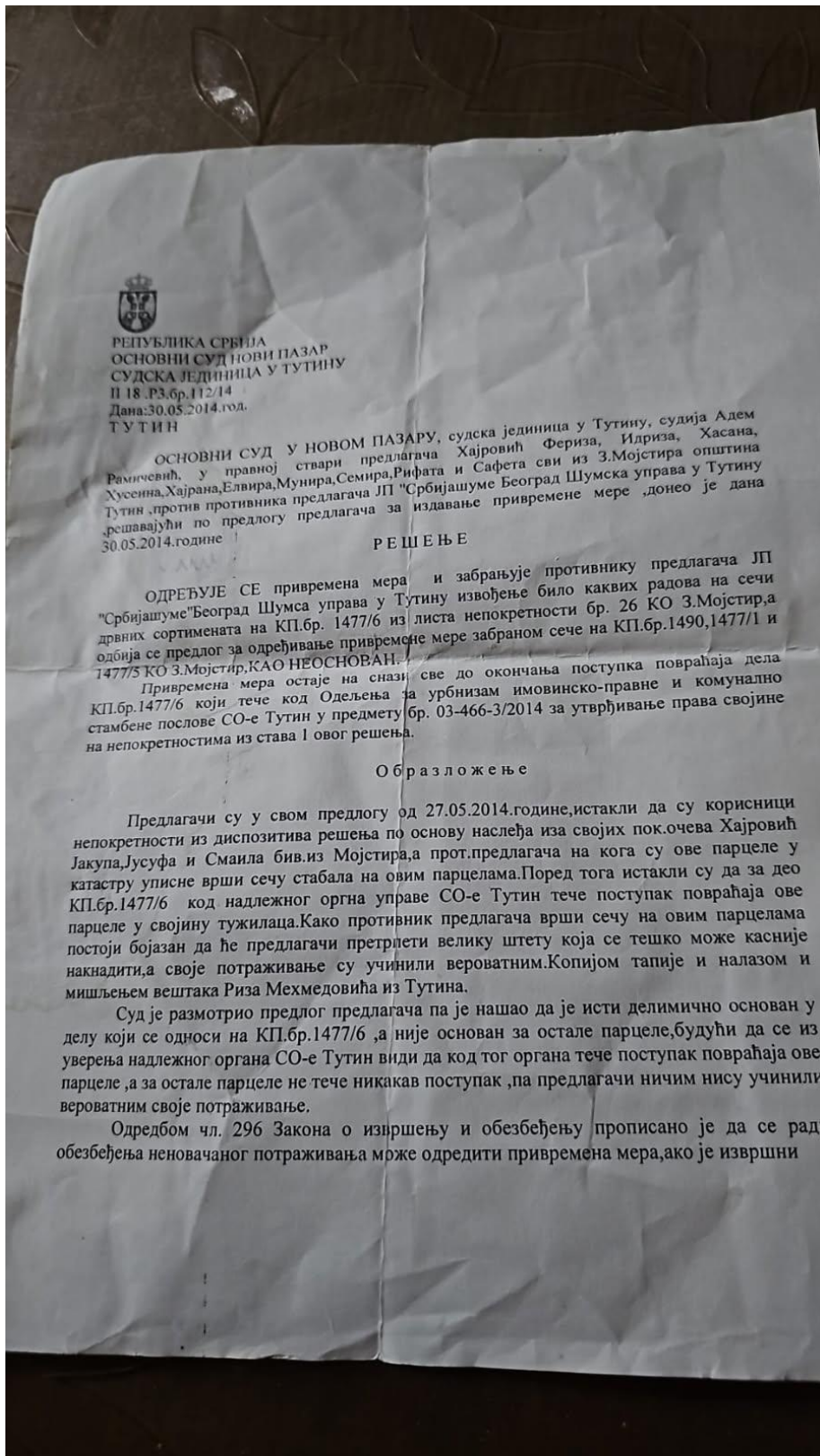
4. ГАЗДОВАЊЕ У ПЛАНСКОМ УРЕЂАЈНОМ РАЗДОБЉУ (2027. - 2036.)

Да ли су утврђене још неке битне чињенице и околности од значаја за
газдовање? НЕ

Састанку су присуствовали и са попуњеном чек листом у целости сагласни:

1. Хале Уздарић - РХ
Радно место РЕВИРНИ ИНЖИЊЕР
2. Дарко Живановић - Др
Радно место ВИШИ ПРОЈЕКТАНТ
3. Амар Хот - РХ
Радно место РЕФЕРЕНТ КОРИШЋЕЊА ШУМА
4. _____
Радно место _____
5. _____
Радно место _____
6. _____
Радно место _____
7. _____
Радно место _____
8. _____
Радно место _____
9. _____
Радно место _____
10. _____
Радно место _____

6.5. Судско Решење

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНИ СУД НОВИ ПАЗАР
СУДСКА ЈЕДИНИЦА У ТУТИНУ
П 18. РЗ.бр.112/14
Дана:30.05.2014.год.
ТУТИН

ОСНОВНИ СУД У НОВОМ ПАЗАРУ, судска јединица у Тутину, судија Адем Фериз, Идриза, Хасана, Хусеина, Хајрана, Елвира, Мунира, Семира, Рифата и Сафета сви из З.Мојстира општина Тутин, против противника предлагача ЈП "Србијашуме Београд Шумска управа у Тутину, решавајући по предлогу предлагача за издавање привремене мере, донео је дана 30.05.2014. године

РЕШЕЊЕ

ОДРЕЂУЈЕ СЕ привремена мера и забрањује противнику предлагача ЈП "Србијашуме" Београд Шумска управа у Тутину извођење било каквих радова на сечи дрвних сортимената на КП.бр. 1477/6 из листа непокретности бр. 26 КО З.Мојстир, а одбија се предлог за одређивање привремене мере забраном сече на КП.бр.1490,1477/1 и 1477/5 КО З.Мојстир,КАО НЕОСНОВАН.

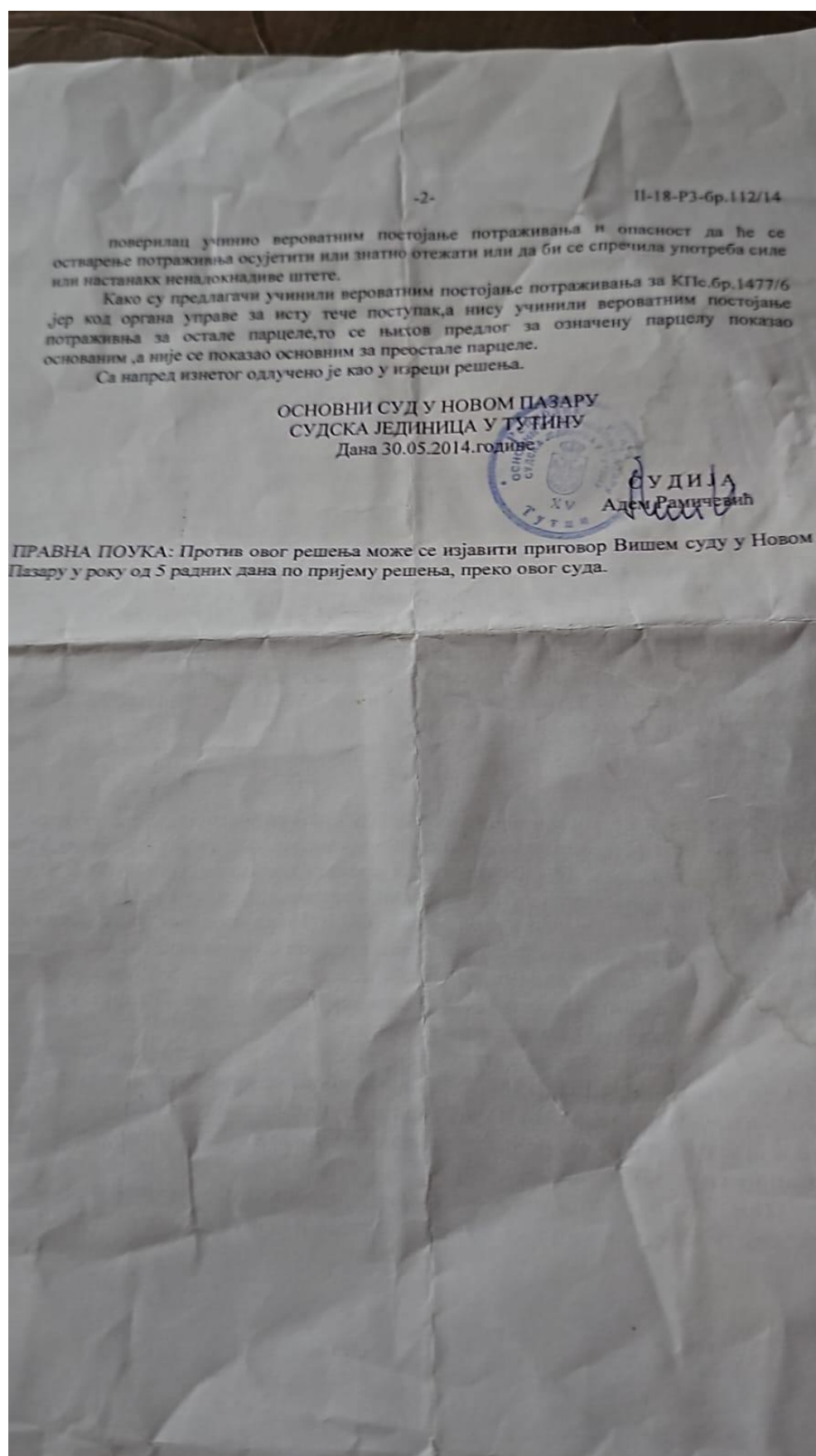
Привремена мера остаје на снази све до окончања поступка повраћаја дела КП.бр.1477/6 који тече код Одељења за урбанизам имовинско-правне и комунално стамбене послове СО-е Тутин у предмету бр. 03-466-3/2014 за утврђивање права својине на непокретностима из става 1 овог решења.

Образложење

Предлагачи су у свом предлогу од 27.05.2014.године,истакли да су корисници непокретности из диспозитива решења по основу наслеђа иза својих поколења Хајровић Јакупа,Јусуфа и Смаила бив.из Мојстира,а прот.предлагача на кога су ове парцеле у катастру уписне врши сечу стабала на овим парцелама.Поред тога истакли су да за део КП.бр.1477/6 код надлежног органа управе СО-е Тутин тече поступак повраћаја ове парцеле у својину тужилаца.Како противник предлагача врши сечу на овим парцелама постоји бојазан да ће предлагачи претрпети велику штету која се тешко може касније накнадити,а своје потраживање су учинили вероватним.Копијом тапије и налазом и мишљењем вештака Риза Мехмедовића из Тутина.

Суд је разматрао предлог предлагача па је нашао да је исти делимично основан у делу који се односи на КП.бр.1477/6 ,а није основан за остале парцеле,будући да се из уверења надлежног органа СО-е Тутин види да код тог органа тече поступак повраћаја ове парцеле ,а за остале парцеле не тече никакав поступак ,па предлагачи ничим нису учинили вероватним своје потраживање.

Одредбом чл. 296 Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да се ради обезбеђења неновачаног потраживања може одредити привремена мера,ако је извршни

7.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

При изради ОГШ водило се рачуна о усаглашавању ове основе са важећим законским прописима, пре свега са одредбама Закона о шумама и Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Сл. гл. РС, бр.18/2024“). Поред тога уважене су и одредбе које се односе на газдовање шумама у ниже наведеним законима, и то:

- Закон о шумама („Сл. гл. РС бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18“ - др.закон);
- Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Сл. гл. РС, бр.18/2024“);
- Правилник о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама („Сл. гл. РС бр. 65/11, 47/12, 8/17“);
- Правилник о шумском реду („Сл. гл. РС бр. 38/11, 75/16, 94/17“);
- Правилник о облику и садржини шумског жига, обрасцу пропратнице, односно отпремнице, условима и начину жигосања посеченог дрвета, начину вођења евиденције и начину жигосања, односно обележавања четинарских стабала намењених за новогодишње и друге празнике („Сл. гл. РС бр. 93/16“);
- Правилник о садржини средњорочног плана заштите шума од биљних болести и штеточина („Сл. гл. РС бр. 36/11“);

Закон о заштити природе („Сл. гл. РС бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18“ - др.закони 71/21);

- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гл. РС бр. 35/10“);
- Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Сл. гл. РС, бр. 97/15“);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гл. РС бр. 5/10, 47/11,32/16, 98/16“);
- Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Сл. гл. РС бр. 30/92, 24/94, 17/96“);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гл. РС бр. 102/10“);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гл. РС бр. 31/12“);
- Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гл. РС бр. 31/05, 45/05 - исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/18“ - др. закон);
- Одлука о стављању под заштиту биљних врста као природних реткости („Сл. гл. РС бр. 11/90, 49/91“);

Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Сл. гл. РС бр. 135/04, 8/05 - исправка, 41/09“);

- Правилник о квалитету репродуктивног материјала топола и врба („Сл. гл. РС бр. 76/09“);

Закон о дивљачи и ловству („Сл. гл. РС бр. 18/10, 95/18 - др.закон“);

- Правилник о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете („Сл. гл. РС бр. 2/12“);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гл. РС, бр. 72/10“);

Закон о заштити животне средине („Сл. гл. РС бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др.закон, 72/09 - др.закон, 43/11 - Одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 и 94/24“ - др.закон);

Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС бр. 84/2024“);

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС бр. 135/04, 88/10“);

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гл. РС бр. 114/08“);

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гл. РС бр. 135/04, 25/15, 109/21“);

Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Сл. лист СРЈ - Међународни уговори бр. 11/01“);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гл. РС - Међународни уговори бр. 102/07“);

Закон о водама („Сл. гл. РС бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18“ - др.закон);

- Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гл. РС, бр. 72/17, 44/18 - др.закон и 12/22“);
- Водопривредна основа Републике Србије („Сл. гл. РС бр. 11/2002“);

Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гл. РС бр. 62/06, 65/08 - др.закон, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18“ - др.закон);

Закон о планирању и изградњи („Сл. гл. РС бр.72/09, 81/09 - испр., 64/10 - Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - Одлука УС, 50/13 - Одлука УС, 98/13 - Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23“);

Закон о просторном плану Републике Србије од 2010 - 2020 („Сл. гл. РС бр. 88/10“);

Закон о путевима (Сл. гл. РС бр. 41/18, 95/18 - др. закон и 92/23- др. закон);

Закон о заштити од пожара („Сл. гл. РС бр. 111/09, 20/15, 87/18, 87/18“ - др.закон);

Закон о државном премеру и катастру (Сл. гл. РС бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 - одлука УС, 96/2015, 47/2017 - аутентично тумачење, 113/2017 - др. закон, 27/2018 - др. закон, 41/2018 - др. закон, 9/2020 - др. закон;

Закон о накнадама за коришћење јавних добара (Сл. гл. РС бр. 95/18, 49/19, 86/19, 156/20, 15/21, 15/23, 92/23, 120/23 и 99/24 усклађени дин. изн.);

Закон о одбрани („Сл. гл. РС бр. 116/07, 88/09, 88/09 - др. закон, 104/09 - др. закон, 10/15 и 36/18“);

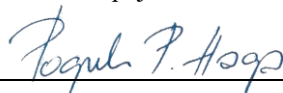
Закон о стандардизацији („Сл. гл. РС бр. 36/09 и 46/15“);

При спровођењу ове ОГШ шумско газдинство је обавезно да се придржава одредби напред наведених закона. У томе ће сарађивати са органима (инспекторима) који се старају о извођењу одговарајућих Закона.

Евентуална неслагања код збирова у приложеним табелама и табеларном делу ОГШ последица је електронске обраде података и заокруживања бројева на одређени број децимала.

Важност ОГШ за газдинску јединицу „Мојстирске шуме“ биће у времену од 01.01.2027. до 31.12.2036. године, а њено спровођење почиње од дана давања сагласности од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Пројектант

Нада Родић дипл.инж.шум.

(број лиценце 031)

Пројектант

Дарко Живановић дипл.инж.шум.

(број лиценце 0448)

Директор

мр. Брано Вамовић

Садржај:

1.0. УВОД.....	3
1.1. Уводне информације и напомене.....	3
1.2. Топографске прилике.....	4
1.2.1. Географски положај газдинске јединице	4
1.2.2. Границе	5
1.2.3. Површина	5
1.3. Имовинско правно стање.....	6
1.3.1. Државни посед.....	6
1.3.2. Рекапитулација по КО	6
1.4. РЕЉЕФ И ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	6
1.5. ГЕОЛОШКА ПОДЛОГА И ТИПОВИ ЗЕМЉИШТА	6
1.6. ХИДРОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	7
1.7. КЛИМА.....	8
1.8. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА	10
2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА	12
2.1. СТАЊЕ ШУМА.....	12
2.1.1. Стање шума по намени - глобална и основна	12
2.1.2. Стање шума по газдинским типовима и узгојним групама	13
2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности	15
2.1.4. Стање шума по смеси.....	18
2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа	20
2.1.6. Стање шума по дебљинској структури	21
2.1.7. Стање шума по старости.....	22
2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума	23
2.1.9. Здравствено стање шума	24
2.1.9.1. Штетни абиотички фактори	24
2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара	24
2.1.10. Стање необраслих површина	25
2.1.11. Фонд и стање дивљачи.....	25
2.1.12. Стање заштићених делова природе	26
2.1.13. Стање и оцена биодиверзитета	29
2.1.14. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама	29
2.1.14.1. Спољашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама	29
2.1.14.2. Унутрашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама	30
2.1.15. Приказ стања недрвних производа - осталих шумских производа	31
2.1.16. Семенски објекти и расадници	31
2.2. АНАЛИЗА СТАЊА ШУМА.....	31
2.3. АНАЛИЗА СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА	34
2.3.1. Промена шумског фонда по површини	34
2.3.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту.....	35
2.4. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању	36
2.4.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума.....	36
2.4.2. Досадашњи радови на коришћењу шума	37
2.4.3. Досадашњи радови на изградњи и одржавању шумских саобраћајница	37
2.4.4. Досадашњи радови на заштити шума	38
2.4.5. Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа.....	38
2.4.6. Општи осврт на досадашње газдовање	38
3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА	40

3.1. ФУНКЦИЈЕ И НАМЕНЕ ШУМА	40
3.1.1. Шуме високих заштитних вредности	46
3.2. Циљеви ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	46
3.2.1. Дугорочни циљеви газдовања	46
3.2.2. Краткорочни циљеви газдовања шумама	47
3.3. МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ЦИЉЕВА ГАЗДОВАЊА	53
3.3.1. Узгојне мере	53
3.3.2. Уређајне мере	55
4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА	57
4.1. План ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	57
4.1.1. План гајења шума	57
4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума	57
4.1.1.2. План садног материјала	57
4.1.1.3. План неге шума	58
4.1.2. План заштите шума	58
4.1.3. План коришћења шума	59
4.1.3.1. Табеларни преглед стања шума и планираног приноса по газдинским типовима и узгојним групама	59
4.1.3.2. Укупан план сеча по врстама дрвећа	59
4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница	60
4.1.5. План уређивања шума	60
4.1.6. План коришћења осталих шумских производа	61
4.1.7. Очекивани ефекти планираног газдовања	61
4.2. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА	62
4.2.1. Вредност шума	62
4.2.1.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине	62
4.2.1.2. Вредност дрвета на пању	63
4.2.1.3. Вредност младих састојина (без запремине)	64
4.2.1.4. Укупна вредност шума	64
4.2.2. Врста и обим планираних радова - просечно годишње	65
4.2.2.1. Квалификациона структура сечиве запремине	65
4.2.2.2. Врста и обим планираних узгојних радова	65
4.2.2.3. План заштите шума	65
4.2.2.4. План одржавања шумских саобраћајница	66
4.2.2.5. План уређивања шума	66
4.2.3. Утврђивање трошкова производње	66
4.2.3.1. Трошкови производње дрвних сортимената	66
4.2.3.2. Трошкови радова на гајењу шума	67
4.2.3.3. Трошкови заштите шума	67
4.2.3.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница	67
4.2.3.5. Средства за репродукцију шума	68
4.2.3.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	68
4.2.3.7. Трошкови уређивања шума	68
4.2.3.8. Укупни трошкови производње	69
4.2.4. Формирање укупног прихода	69
4.2.4.1. Приход од продаје дрвета	69
4.2.5. Расподела укупног прихода	70
5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ	71
5.1. ПРИКУПЉАЊЕ ТЕРЕНСКИХ ПОДАТАКА	71
5.2. ОБРАДА ПОДАТАКА	71
5.3. ИЗРАДА КАРАТА	71
5.4. ИЗРАДА ПЛАНОВА И ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА ОГШ	72
6.0. ДРУГИ ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И ПРИЛОЗИ	73
6.1. СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА	73
6.2. УСЛОВИ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	81

6.3. Мишљење ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	94
6.4. ЗАПИСНИК СА ПРЕЛИМИНАРНОГ САСТАНКА	95
6.5. Судско РЕШЕЊЕ.....	100
7.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	102

Прилози

ТАБЕЛАРНИ ДЕО

Обр. бр. I	Исказ површина
Обр. бр. II	Опис станишта и састојина
Обр. бр. III	Табела о размеру дебљинских разреда
Обр. бр. IV	Табела о размеру добних разреда
Обр. бр. V	План гајења шума (Евиденција извршених радова на гајењу шума)
Обр. бр. VI	План проредних сеча - Евиденција извршених сеча
Обр. бр. VII	План сеча обнављања (једнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
Обр. бр. VIII	План сеча обнављања (разнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
Обр. бр. X	План пребирних сеча - Евиденција извршених сеча
	Остале евиденције
	Шумска хроника

КАРТЕ

1. Основна карта	R - 1:10.000
2. Карта са вертикалном представом (топографска карта)	R - 1:10.000
3. Карта газдинских типова	R - 1:25.000
4. Састојинска карта	R - 1:25.000
5. Карта намене површина	R - 1:25.000
6. Прегледна карта	R - 1:80.000